

ผลการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

EFFECTS OF THE PUBLIC MIND ENHANCEMENT PROGRAM AMONG JUNIOR HIGH
SCHOOL STUDENTS IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
FOUR

ปัญญพร สอนพุด

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

EFFECTS OF THE PUBLIC MIND ENHANCEMENT PROGRAM AMONG
JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE FOUR

PANJAPORN SORNPOOD

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF EDUCATION (Research & Development on Human Potentials)

Faculty of Education Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ของ

ปัญญพร สอนพุด

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศรา ประเสริฐ
สิน)

ชื่อเรื่อง	ผลการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
ผู้วิจัย	ปัญญาพร สอนพุด
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. นฤมล พระใหญ่

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 972 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ (1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาระดับจิตสาธารณะ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 274 คน และ (2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่าระดับปานกลางลงไป และมีความสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจิตสาธารณะ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และ โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test for dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ มีระดับจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ, โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ, นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Title	EFFECTS OF THE PUBLIC MIND ENHANCEMENT PROGRAM AMONG JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE FOUR
Author	PANJAPORN SORNPOOD
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Professor Narnimon Prayai

The objectives of this research were (1) to study the public mind levels among junior high school students and (2) to compare the mean level before and after attending public mind enhancement program. The population in this study consisted of nine hundred and seventy four junior high school students. The samples in the study Included (1) two hundred and seventy four students studying the public mind at the junior high school level and (2) thirty junior high school students selected by simple random sampling from students who had a public mind level at the lower to the medium level, and they also voluntary participated in public mind enhancement programs. The research instruments used in this study were public mind scale with the reliability coefficient of 0.87 and the public mind enhancement program at the junior high school level with a Item Objective Congruence Index from 0.67-1.00. The statistical analyses employed were descriptive statistics of the mean, standard deviation and a t-test for dependent samples. The research results were as follows: (1)The results of public mind level among junior high school students found that the junior high school had an overall average at a high level. (2) The study found that the average scores of public mindedness among junior high school students after attending the public mind enhancement program were higher in both whole average scores and in each aspect. It is statistically significantly a level of .01

Keyword : public mind, enhancement program, junior high school students

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร. นฤมล พระใหญ่ อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีเพื่อให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา และคณะอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่คอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่เสียสละเวลาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียน โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้ความเมตตา เอื้อเฟื้อสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณนายเชาวรัตน์ สอนพุดและนางกนกภักดิ์ สอนพุดบิดาและมารดาของผู้วิจัย ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจต่อผู้วิจัยตลอดชีวิตที่ผ่านมา รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนาม ที่มีส่วนในการช่วยเหลือ ผลักดัน ให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาการศึกษา) รุ่นปี 2557 และ 2558 ทุกคนสำหรับกำลังใจ ความห่วงใย และการช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

และขอบคุณเพื่อนทุกคนที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจในการศึกษาตลอดมา จนทำให้งานปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยอุทิศสิ่งดีงามแก่พระคุณทุกท่าน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ปัญญาพร สอนพุด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ	9
1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ.....	9
1.2 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	11
1.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ	14
1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีจิตสาธารณะ	15
1.5 แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ	17

1.6 วิธีการวัดจิตสาธาณณะ	19
1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณณะ.....	20
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธาณณะ	22
2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	22
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	24
2.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	26
2.4 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	28
2.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Techniques of Cooperative Learning Management).....	29
2.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ	34
2.7 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	35
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ	36
2.9 ความคิดพื้นฐานและความหมายของการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ	36
2.10 ขั้นตอนการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ.....	38
2.11 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ	42
2.12 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ	44
2.13 หลักในการดำเนินการให้ตัวแบบ	48
2.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	51
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้	52
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	52

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 5.....	66
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	66
สมมติฐานของการวิจัย	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สรุปผลการวิจัย	70
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	76
1. ข้อเสนอแนะทั่วไปในการนำผลการวิจัยไปใช้	76
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก.....	88

ภาคผนวก ก.....	89
ภาคผนวก ข.....	93
ภาคผนวก ค.....	96
ภาคผนวก ง.....	117
ประวัติผู้เขียน.....	165

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ตัวอย่างข้อคำถามแบบวัดจิตสาธารณะ	52
ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะรายด้าน.....	54
ตาราง 3 โครงสร้างโดยรวมของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ.....	56
ตาราง 4 โครงสร้างโดยรวมของกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ.....	57
ตาราง 5 แบบแผนการทดลอง One-Group Pretest-Posttest Design	59
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น (n=274).....	63
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น (n = 30)	64
ตาราง 8 การเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและ หลังการทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ (n=30).....	65
ตาราง 9 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดจิตสาธารณะ	97
ตาราง 10 แบบวัดจิตสาธารณะปรับแก้ไขข้อคำถาม	100
ตาราง 11 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะ.....	105
ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	113

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกต	40
ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนของการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ	41
ภาพประกอบ 4 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขึ้นกับการรับมาซึ่งการเรียนรู้	41
ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคลและอิทธิพล ของสภาพแวดล้อม	45
ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนและความคาดหวังต่อ กับผลกรรมที่เกิดขึ้น.....	46
ภาพประกอบ 7 แสดงความเชื่อมโยงของปัจจัยที่เกี่ยวข้องของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชิงพุทธิ ปัญญา.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการแสวงหาซึ่งเงินทองและอำนาจ มีค่านิยมทางวัตถุมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคม เช่น เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง มากกว่าที่จะคำนึงถึงส่วนรวม มักเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อตนเอง รวมทั้งการทำลายสาธารณสมบัติที่เป็นส่วนรวมต่าง ๆ สังคมในปัจจุบันจึงกลับเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด (สือพลัง, 2550, pp. 3-4) การปลูกฝังความมีจิตสำนึกให้กับบุคคลเพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควรที่จะเกิดขึ้นในสังคม ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันจึงมีการกล่าวถึงคำว่า “จิตสาธารณะ” เพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะมากกว่าตนเอง นั่นหมายความว่า บุคคลจะต้องมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ เอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมควบคู่ไปกับประโยชน์ส่วนตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าความสามารถของตนเองและพลังของการรวมกลุ่มในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม (เรียบ นมรักษ์, 2552, p. 10)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ กล่าวว่า คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกนั้นคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ซึ่งลักษณะของบุคคลที่แสดงออกมา คือ การมีกำลังกายที่แข็งแรง กำลังใจที่สมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และสามารถเรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในหลักศีลธรรมอันดี มีจิตสำนึกและมีจิตสาธารณะในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย โดยการตระหนักและเห็นความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการรู้จักดูแลรักษาซึ่งสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, pp. 4-8) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 6 และมาตรา 7 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ตามมาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ได้กำหนดไว้ว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง

การปกครอง ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับ “จิตสาธารณะ” โดยกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนานักเรียน ในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะในตัวนักเรียน ผ่านตัวชี้วัดและพฤติกรรมการบ่งชี้ คือ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน รวมถึงเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, p. 50)

จิตสาธารณะเป็นลักษณะหนึ่งที่สำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจกระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยผู้ที่มีจิตสาธารณะ จะเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, p. 11)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษา นอกจากจะให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และฝึกทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ แล้ว โรงเรียนยังมีหน้าที่พัฒนาค่านิยมให้แก่เด็กและเยาวชน ช่วยปรับและพัฒนาให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม เชื้อต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยเป็นครูผู้สอนในรายวิชาแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี จากการได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียน สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และจากการสัมภาษณ์ พูดคุยกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความมีจิตสาธารณะในหลาย ๆ ด้าน เช่น ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ขาดการร่วมมือกันในการดูแลสาธารณสมบัติที่เป็นของส่วนรวม บางครั้งนำสิ่งของที่เป็นส่วนรวมไปเป็นของตนเอง ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ครูมอบหมาย ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ของพื้นที่ในโรงเรียนและมักทำตามคำสั่งมากกว่าการอาสาสมัครด้วยความเต็มใจ ปัญหาดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะทั้งสิ้น

ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่อยู่ในช่วงอายุ 13 - 16 ปี (นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) เพราะเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมเป็นอย่างดีซึ่งถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อเติบโตขึ้นจะทำให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุขกาย สบายใจ ตลอดจนเป็นบุคลากรที่ดีที่เหมาะสมของครอบครัว สังคมและประเทศชาติสืบเนื่องต่อไป รวมทั้งการสร้างเสริมจิตสำนึกควรบูรณาการและต้องให้ความสำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการใช้ของส่วนรวม คือ การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม 2) ด้านการถือเป็นหน้าที่ คือ ความภาคภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่ถูกต้องตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม และ 3) ด้านการเคารพสิทธิ คือ การให้โอกาสผู้อื่นได้มีโอกาสใช้ทรัพย์สินส่วนรวมจึงจะทำให้คนเกิดจิตสำนึกที่ยั่งยืน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, p. 4)

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาจิตสำนึกในรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มแต่ละคนจะมีความสามารถที่แตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีส่วนรับผิดชอบในการเรียนรู้และความสำเร็จของตนเองและของกลุ่ม ซึ่งเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม มีความสำเร็จของทุกคนและของกลุ่ม ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม, 2554, p. 436) มาใช้พัฒนาและส่งเสริมการมีจิตสำนึกของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณู เป้าวรรณ (2558, p. 81) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมและจิตสำนึกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลทำให้ทักษะทางสังคมและจิตสำนึกของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อีกทั้งผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบของ Bandura (นงเยาว์ พรหมวัง, 2556, p. 45; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลมีการเรียนรู้จากตัวแบบ (Model) ในสังคมโดยใช้การสังเกต โดยบุคคลจะเก็บตัวแบบในรูปของรหัสลับไว้ในสมอง ซึ่งพร้อม

จะปรากฏขึ้นเป็นแบบอย่างของบุคลิกภาพ ให้บุคคลเลียนแบบได้ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้จึงเชื่อว่า บุคลิกภาพที่แสดงออกมาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูดจา การแต่งกาย ท่าทาง กิริยามารยาท หรือพฤติกรรมอื่น ๆ เป็นเพราะบุคคลนั้นมีพฤติกรรมเลียนแบบที่เก็บไว้ซึ่งตัวแบบสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ตัวแบบที่เป็นของจริง (Live Modeling) และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) มาพัฒนาส่งเสริมจิตสาธารณะควบคู่กันไปสอดคล้องกับงานวิจัยของปณ พงศ์ งามมาก (2557, p. 95) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงพันธ์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจความหมาย ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ สิ่งแวดล้อม เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะซึ่งประกอบด้วยโปรแกรมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือและโปรแกรมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบมาส่งเสริมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อให้ นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้นและเป็นผู้ที่ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมโดยทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดูแลรักษาสาธารณสมบัติที่ทุกคนใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ยึดครองมาเป็นของตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะและเป็นการสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

ความสำคัญของการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดโปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งผลที่ได้จากการดำเนินการจัดโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะ อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษานำไปช่วยพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งหมด 972 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 274 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (วรณี แกมเกตุ, 2551; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan, 1970)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากนักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่าระดับปานกลางลงไปและจากความสมัครใจของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ
2. ตัวแปรตาม คือ จิตสาธารณะ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 ด้านการใช้ของส่วนรวม
 - 2.2 ด้านการถือเป็นหน้าที่
 - 2.3 ด้านการเคารพสิทธิ

นิยามศัพท์เฉพาะ

จิตสาธารณะ หมายถึง การแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ได้แก่ การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม การเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น การมีจิตอาสาช่วยเหลือโดยไม่มีใครบังคับ และการไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การวิจัยครั้งนี้มุ่งส่งเสริมจิตสาธารณะ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการใช้ของส่วนรวม หมายถึง การนำของส่วนรวมในโรงเรียนมาใช้ ดูแลรักษา ไม่ทำลายให้เกิดความชำรุดเสียหาย เมื่อใช้สิ่งของส่วนรวมแล้วมีการเก็บรักษาและเก็บเข้าที่เพื่อให้สิ่งของส่วนรวมคงสภาพที่ดีเหมือนเดิม ใช้ของที่เป็นส่วนรวมอย่างประหยัด ทะนุถนอม และปฏิบัติตามกฎระเบียบการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

2. ด้านการถือเป็นที่หมาย หมายถึง การมุ่งปฏิบัติในการดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม โดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกคนควรปฏิบัติ การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลทรัพย์สินของส่วนรวมในโรงเรียน และการอาสาปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม

3. ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง การให้โอกาสผู้อื่นได้มีโอกาสใช้ทรัพย์สินส่วนรวมในโรงเรียน การไม่ยึดครองทรัพย์สินของโรงเรียนมาเป็นของตนเอง และมีการแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ทรัพย์สินของโรงเรียน

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ เป็นโปรแกรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ เพื่อให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เรียนรู้และเข้าใจตนเอง มีโอกาสแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเอง และร่วมกันพิจารณาวิธีการแก้ไขปัญหา ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม อย่างเหมาะสม โดยที่ผู้วิจัยมีหน้าที่คอยเอื้ออำนวย ชี้แนะ และให้ข้อมูล ภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับและอบอุ่น โดยมีขั้นตอนในการส่งเสริม จิตสาธารณะ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนในกลุ่มด้วยกัน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดการยอมรับและมีความเข้าใจตรงกันด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมการทำกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การใช้คำถามหรือกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ การสนทนาและนำเข้าสู่ประเด็นในการพูดคุยและทำกิจกรรม รวมทั้งอธิบายรายละเอียดในการทำกิจกรรมนั้น ๆ

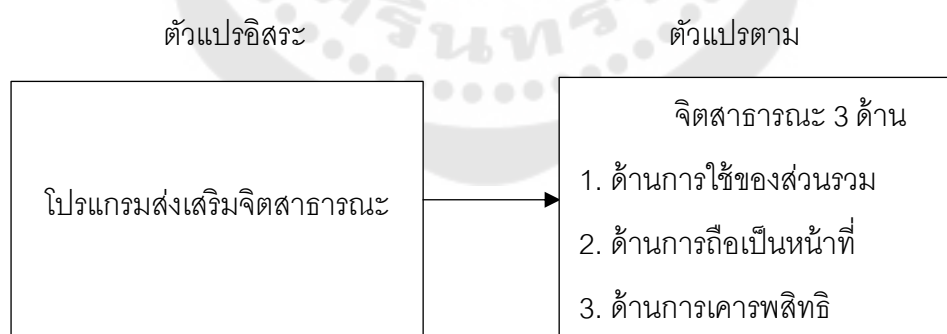
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำกระบวนการและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้แก่

นักเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่มีต่อส่วนรวมของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาตนเองให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจากสมาชิกในกลุ่มพร้อมร่วมวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิก โดยยึดองค์ประกอบของบุคคลที่มีจิตสาธารณะในด้านการใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นหน้าที่และด้านการเคารพสิทธิ

3. ขั้นสรุปกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยจะสรุปและชี้แนะแนวทางเพิ่มเติมอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงความรู้สึกของตนเอง ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อสมาชิกกลุ่ม และต่อผู้วิจัยจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และทฤษฎีการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ในการจัดโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน มีการวิเคราะห์ อภิปรายกิจกรรมต่าง ๆ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศทางสังคมและเกิดการพัฒนาจิตสาธารณะต่อไป ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 ที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ มีระดับจิตสาธารณะหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

- 1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
- 1.2 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
- 1.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ
- 1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
- 1.5 แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ
- 1.6 วิธีการวัดจิตสาธารณะ
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

- 2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.4 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Techniques of Cooperative Learning Management)
- 2.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.7 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.9 ความคิดพื้นฐานและความหมายของการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ
- 2.10 ขั้นตอนการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ
- 2.11 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ
- 2.12 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ
- 2.13 หลักในการดำเนินการให้ตัวแบบ
- 2.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

คำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) เป็นคำใหม่ที่มีการใช้ไม่นานนัก และเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทย ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้หลากหลายดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น แก่ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจ เสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยผู้มีจิตสาธารณะ จะเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับและช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจเห็นใจผู้อื่น อาสาช่วยเหลืองานต่าง ๆ ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อ แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

มนัสสา ชินูปการณพงศ์ (2551) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสำนึกสาธารณะไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการกระทำที่บุคคลเกิดความรู้สึกเต็มใจ ภาคภูมิใจที่จะกระทำ เพราะมีความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคม ถึงแม้ว่าการกระทำเหล่านั้นจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อตนเองโดยตรงก็ตามแต่พร้อมจะทำเพื่อส่วนรวม

ศิริ แคนสา (2551) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสำนึกสาธารณะไว้ว่า หมายถึง สำนึกในประโยชน์ สำนึกในผลกระทบที่มีต่อผู้อื่นทั้งชุมชนและสังคม ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจเชิงจิตสาธารณะ เป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ด้านความคิดเชิงจิตสำนึก เป็นกระบวนการคิดที่บุคคลใช้เป็นหลักตัดสินใจเกี่ยวกับจริยธรรมและด้านการปฏิบัติตนของบุคคลเชิงจิตสำนึกเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมา

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสำนึกสาธารณะไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลเป็นธุระ เอาใจใส่และอาสาเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบง่าย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และกล่าวว่า คำว่า จิตสาธารณะ Public ประกอบด้วย P+U+B+L+I+C ซึ่งหมายถึง

1. Professional คือ ลักษณะการทำงานแบบมืออาชีพ คิดใหม่ ทำใหม่ จะต้องเป็นมืออาชีพรู้สึกในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รอบรู้ในงานที่เกี่ยวข้อง ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาหาความรู้ใหม่และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. Unity คือ เอกภาพ ค่านิยมใหม่ต้องเป็นไปในทิศทางของความร่วมมือ ร่วมใจ สามัคคีในกลุ่มหมู่คณะไม่กลัวการได้เปรียบ เสียเปรียบหรืออิจฉาริษยากัน ควรจะฝึกการทำงาน กลุ่มร่วมกัน ร่วมกันพัฒนากลุ่มงานของทีม

3. Believe คือ ความเชื่อ คนเราทุกคนจะต้องปฏิบัติการทำงานบนพื้นฐานของความเชื่อ เชื่อคำสอนทางหลักศาสนา เชื่อในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรม แล้วยึดให้มั่น ถ้าคนเราขาดซึ่งความเชื่อในการปฏิบัติการทำงานต่าง ๆ ก็จะทำให้ขาดพลังในการทำงาน

4. Locally wisdom คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น คนเราทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่มีความศรัทธาในความเป็นพลังยิ่งใหญ่ของภูมิปัญญาไทย ลดความเชื่อทันสมัยนิยมลง Local wisdom ในด้านต่าง ๆ จะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเข้ากับบริบทของสังคมไทย คนไทยทุกคนต้องเลิกลดภูมิปัญญาของคนในระดับรากหญ้า แล้วหันไปสู่วิถีการเรียนรู้ร่วมกันเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในชุมชน

5. Integrity คือ ความซื่อสัตย์ คนเราทุกคนจะต้องยึดเอาความซื่อสัตย์ ความถูกต้องเป็นที่ตั้ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม คิดดี ทำดี เพื่อชาติ งานทุกชิ้นจะต้องตรวจมีความถูกต้องโปร่งใสและตรวจสอบได้

6. Creative คือ สร้างสรรค์ คนเราทุกคนจะต้องใช้ความคิด จินตนาการและทำงานที่สร้างสรรค์ พัฒนาสิ่งใหม่ๆ เกิดนวัตกรรม (innovation) ใหม่ ๆ ขึ้นในสังคม ต้องไม่หยุดพัฒนา ต้องมีความเป็นพลวัต ทั้งนี้เพื่อสังคมและประเทศชาติ

เรียบ นมรักษ์ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสำนึกสาธารณะไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การแสดงความคิดเห็นของบุคคลต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมจากกระบวนการรับรู้ ทำให้เกิดการคิด วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ มีความเสียสละ เอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมควบคู่ไปกับประโยชน์ส่วนตน มีความรู้สึกที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้น เชื่อมั่นตนเอง เห็นคุณค่า ความสามารถของตนเองและพลังของการรวมกลุ่มในการแก้ปัญหาดังที่เกิดขึ้นในสังคมรวมทั้งการปฏิบัติร่วมกันกับผู้อื่นโดยใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่แสดงออกถึงการไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม มีความต้องการที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความ เป็นจริง

คราฟท์ (Kraft, 1992) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรม ให้ความสำคัญกับความต้องการที่หลากหลายของบุคคลอื่นและมีการกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม

นวลลออ แสงสุข (2552; อ้างอิงจาก Riesman. 1990) กล่าวถึงจิตสำนึกสาธารณะของบุคคลว่ามีพื้นฐานมาจากอัตมโนทัศน์ (Self - concept) หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบกับความเชื่อ (Believe) ค่านิยม (Values) และเจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลหรือที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกิดเป็นปรากฏการณ์ที่บุคคลแสดงออกในลักษณะของอารมณ์ความรู้สึก (Affective) สถิติปัญญา (Cognitive) และพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสียต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

จากความหมายของคำที่ใช้เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะที่แตกต่างกันไปแต่มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปความหมายของคำว่าจิตสาธารณะไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มีการแสดงพฤติกรรมด้วยการอาสา ช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยไม่มีใครบังคับ และการไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ

1.2 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะได้ดังนี้

เชษฐา หนูรุ่น (2551) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของจิตสาธารณะแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการใช้ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนในการใช้ของส่วนรวม การดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เกิดความชำรุดเสียหาย โดยแสดงออก ดังนี้

1.1 ดูแลรักษาสິงของ เมื่อนำไปใช้แล้วมีการดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

1.2 ลักษณะของการใช้ของที่เป็นส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ประหยัด และทะนุถนอม

2. ด้านการถือเป็นหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมทั้งในและนอกห้องเรียนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้โดยแสดงออกดังนี้

2.1 ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด

2.2 รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมคอยสอดส่องดูแลสา-ธารณ

สมบัติ

3. ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรมนั้นโดยแสดงออกดังนี้

3.1 ไม่นำของที่เป็นของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

3.2 เสียสละ แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

เรียบ นมรักษ์ (2552) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะ มีจำนวน 9 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงช่วยเหลือร่วมมือ ประทับด้วยการมีจิตอาสา ให้ความร่วมมือจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม

องค์ประกอบที่ 2 มีความช่วยเหลือ เอื้ออาทร คือ การมีสัมพันธภาพที่อบอุ่นกับบุคคลอื่นในสังคม มีความจริงใจ เสียสละ ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อสามารถช่วยเหลือได้และมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ

องค์ประกอบที่ 3 มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำเพื่อผู้อื่น ต่อสังคมและส่วนรวม มีการช่วยเหลืองานของส่วนรวม และของกลุ่ม เกิดการร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไขปัญหาและลงมือกระทำการต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 4 มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือการร่วมกันใช้ ดูแลรักษาของส่วนรวมให้คงสภาพเดิม ไม่เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม มีการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินส่วนรวม รวมทั้งรณรงค์ให้ผู้อื่นร่วมกันดูแลรักษาของส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 5 มีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดการวางแผนและพัฒนาสังคมให้น่าอยู่ ร่วมกันดูแลของส่วนรวมมากขึ้น

องค์ประกอบที่ 6 มีกฎเกณฑ์ เป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพโดยคำนึงถึงความถูกต้อง และพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพของงานอยู่เสมอ

องค์ประกอบที่ 7 มีการชื่นชม ยกย่องและให้เกียรติ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมและให้เกียรติบุคคลอื่นรับรู้ถึงสิทธิของตนเองในการร่วมมือกันทำบางอย่างเพื่อผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 8 มีความรู้และความสามารถ และพัฒนาความรู้ของตนเองจากการกระตือรือร้นต่อกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ร่วมกันแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อมีโอกาส

องค์ประกอบที่ 9 มีทักษะทางสังคม คือ การที่บุคคลมีความสนใจที่จะร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยความสมัครใจ

ธนาวุฒิ ชินฮาด (2556) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของจิตสาธารณะ มี 5 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในสังคม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการแสดงออกถึงการรับรู้ และเข้าใจร่วมกัน ไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งแก้ไขปัญหาร่วมกันของสังคม
2. ด้านความเอื้ออาทร ความรัก และความสามัคคีมีการแสดงออกที่หลากหลายบนพื้นฐานของความรัก ความเอื้ออาทร และสามัคคี ในชุมชนและประเทศชาติ
3. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และการมีส่วนร่วม การแสดงออกที่สัมพันธ์กันระหว่างตนเองกับผู้อื่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของส่วนรวม ในชุมชนและประเทศชาติ
4. ด้านการลงมือปฏิบัติ มีการแสดงออกถึงการกระทำร่วมกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวม และร่วมมือในการกระทำช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนและประเทศชาติ
5. ด้านการมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสารมีการแสดงออกถึงการติดต่อสื่อสารประสานงาน มีการจัดตั้งองค์กรเครือข่าย กลุ่มนักเรียน ชมรม เพื่อดำเนินการแนวทางในการช่วยเหลือ สถาบัน ชุมชนและประเทศชาติ

มณีนุช รองพลและจงกล บัวแก้ว (2557; อ้างอิงจาก Michaelis, 1963) กล่าวว่าบุคคลที่มีจิตสาธารณะมาจาก 5 องค์ประกอบที่แสดงพฤติกรรมนั้นออกมา ซึ่งสามารถสังเกตผ่านทางพฤติกรรมประชาธิปไตย (Democracy Behavior) ของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบ (Responsibilities) คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมถึงความรับผิดชอบได้โดยผ่านการวางแผนการ ตัดสินใจและใช้สิทธิ เพื่อปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่น
2. การตระหนักถึงผู้อื่น (Concern for Others) คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมผ่านการเคารพซึ่งกันและกัน ความสุภาพอ่อนโยน และการรู้จักผ่อนปรน ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในครอบครัว โรงเรียนและสังคม
3. การมีจิตใจที่เปิดกว้าง (Open Mindness) คือ การมีจิตใจที่เปิดกว้างแสดงผ่านการพิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลจากข้อมูลต่าง ๆ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของ

ประเด็นปัญหา การแสวงหาหนทางที่ดีกว่าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ การใช้เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงการกระทำของตนเองและการสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่น โดยคำนึงถึงความถูกต้อง

4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) คือ การค้นพบแนวทางใหม่ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีมุมมองที่สร้างสรรค์ทั้งต่อแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า ตลอดจนการใช้สิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ การวางแผน การปรับปรุงการปฏิบัติทั้งของตนเองและกลุ่ม

5. ความร่วมมือ (Cooperativeness) คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรวบรวมความคิดเห็น แนวคิด วางแผน และค้นหากระบวนการต่าง ๆ นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมข้างต้นได้จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จและประเมินผลการทำงานของตนเองได้

จากองค์ประกอบของจิตสาธารณะที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการใช้ของส่วนรวม หมายถึง การนำของส่วนรวมในโรงเรียนมาใช้ ดูแลรักษาไม่ทำลายให้เกิดความชำรุดเสียหาย เมื่อใช้สิ่งของส่วนรวมแล้วมีการเก็บรักษาและเก็บเข้าที่ เพื่อให้สิ่งของส่วนรวมคงสภาพที่ดีเหมือนเดิม ใช้ของที่เป็นส่วนรวมอย่างประหยัด ทะนุถนอม และปฏิบัติตามกฎระเบียบการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

2. ด้านการถือเป็นที่หมาย หมายถึง การมุ่งปฏิบัติในการดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม โดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกคนควรปฏิบัติ การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลทรัพย์สินของส่วนรวมในโรงเรียน และการอาสาปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม

3. ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง การให้โอกาสผู้อื่นได้มีโอกาสใช้ทรัพย์สินส่วนรวมในโรงเรียน การไม่ยึดครองทรัพย์สินของโรงเรียนมาเป็นของตนเอง และมีการแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ทรัพย์สินของโรงเรียน

1.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลและภาพแวดล้อมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สังคมแล้วแต่มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล

ศิริธร ศรีจำนง (2557) ได้กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกทางสังคมอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ภาวะทางสังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งมีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกลาและสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเล็กละน้อยทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทาง

สังคมนี้เริ่มต้นจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ เพื่อน ครู บุคคลทั่วไป ตลอดจนสภาพสังคม ภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวกับสื่อสารมวลชน วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้และสัมผัสจากการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีผลต่อการเกิดจิตสำนึก เช่น การเดินทางไปทำงาน การชมสื่อโทรทัศน์ การฟังผู้อื่นสนทนากันรับรู้เหตุการณ์บ้านเมือง เป็นต้น

ปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่เกิดจากการที่บุคคลได้คิดวิเคราะห์ เกิดการตัดสินใจ เห็นคุณค่าและความดีงามของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมและการปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมยึดตามหลักของศีลธรรมอันดี เพื่อปรับปรุง พัฒนาตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง อันเกิดจากการรับรู้ การมองเห็น การคิดแล้วนำมาพิจารณาว่าต้องการสร้างจิตสำนึกให้กับตนเองในลักษณะใด

การที่บุคคลจะเกิดจิตสำนึกในตนเองได้นั้นไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดจากปัจจัยใดเป็นสำคัญ เพราะจิตสำนึกประกอบด้วยความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากทั้งภายในและภายนอก เมื่อบุคคลได้เกิดการเรียนรู้ก็จะส่งผลต่อตัวบุคคลโดยธรรมชาติและกลายเป็นจิตสำนึกในลักษณะต่าง ๆ ดังนั้นในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคคลต้องคำนึงถึงทั้งปัจจัยภายในและภายนอกควบคู่กันไปเพราะทั้ง 2 อย่างล้วนสัมพันธ์ต่อกัน

1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีจิตสาธารณะ

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget, 1976) (Theory of Jean Piaget) ซึ่ง Piaget ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กว่ามีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไรทฤษฎีของ Piaget ตั้งอยู่บนรากฐานของทั้งองค์ประกอบที่เป็นพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมเขาอธิบายว่าการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีพัฒนาการไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น พัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรที่จะเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาการจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม Piaget เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น Piaget สรุปว่าพัฒนาการของเด็กสามารถอธิบายได้โดยลำดับระยะพัฒนาทางชีววิทยาที่คงที่แสดงให้ปรากฏโดยปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget มีสาระสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1.1 ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensori-Motor Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่ เช่น การ

ไขว่คว้า การเคลื่อนไหว การมอง การดู ในวัยนี้เด็กแสดงออกทางด้านร่างกายให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำเด็กสามารถแก้ปัญหาได้ แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูดเด็กจะต้องมีโอกาสที่จะปะทะกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการด้านสติปัญญาและความคิดในขั้นนี้ มีความคิดความเข้าใจของเด็กจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เช่นสามารถประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อ และสายตา เด็กในวัยนี้มักจะทำอะไรซ้ำบ่อย ๆ เป็นการเลียนแบบ พยายามแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูกเมื่อสิ้นสุดระยะนี้เด็กจะมีการแสดงออกของพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมายและสามารถแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการแต่กิจกรรมการคิดของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงอยู่เฉพาะสิ่งที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้น

1.2 ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 2 - 7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ

1.2.1 ขั้นก่อนเกิดสัจกับ (Preconceptual Thought) คือ เด็กอายุ 2 - 4 ปี เริ่มมีพัฒนาการเป็นเหตุเป็นผลในเบื้องต้น เด็กเกิดการแยกแยะความสัมพันธ์และหาความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันของสิ่งต่าง ๆ ได้ แต่เด็กวัยนี้ยังมีหลักของควมมีเหตุผลที่มีขอบเขตจำกัดอยู่ เพราะเด็กยังคงเป็นเด็ก ยึดตนเองเป็นสำคัญ ถือความคิดตนเองเป็นใหญ่ และมองไม่เห็นเหตุผลของผู้อื่น ความคิดและเหตุผลของเด็กวัยนี้จึงไม่ค่อยถูกต้องตามความเป็นจริงนัก นอกจากนี้ความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ ยังคงอยู่ในระดับเบื้องต้น เช่น เข้าใจว่าเด็กชาย 2 คน ที่มีชื่อเหมือนกันจะมีลักษณะนิสัยทุกอย่างเหมือนกัน แสดงว่าความคิดรวบยอดของเด็กยังคงพัฒนาไม่เต็มที่แต่เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาที่รวดเร็วกว่าพัฒนาการอื่น ๆ

1.2.2 ขั้นการคิดแบบญาณหยั่งรู้ นี้ก็ออกเองโดยไม่คำนึงเหตุผล (Intuitive Thought) คือ เด็กที่มีช่วงอายุ 4 - 7 ปี มีพัฒนาการของความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็น สามารถจำแนกประเภท เข้าใจความหมายของจำนวนเลข เริ่มมีความสนใจที่จะดูแลรักษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ แต่ยังไม่ชัดเจนมากนัก มีความสามารถในการคิด นำความรู้ที่ได้จากสิ่งหนึ่งไปแก้ไขปัญหาที่พบได้ และสามารถนำเหตุผลมาวิเคราะห์หรืออย่างถืถ้วน การคิดหาเหตุผลของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนเองสัมผัสจากภายนอกและการพบเห็นจากสถานการณ์จริง

1.2.3 ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage) คือ เด็กที่มีช่วงอายุ 7 - 11 ปี จะมีพัฒนาการทางด้านการคิด วิเคราะห์และสติปัญญา ในการสร้างเกณฑ์และแบ่งประเภท จัดหมวดหมู่ได้ เด็กวัยนี้สามารถที่จะเข้าใจเหตุผลรู้จักการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ เด็กจะเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงและความคงที่ของสิ่งต่าง ๆ เช่น หากน้ำแข็ง

เป็นก้อนละลายเป็นน้ำก็ยังคงมีน้ำในปริมาณเท่าเดิม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือมีความสามารถในการจดจำและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

1.2.4 ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) คือเด็กที่มีช่วงอายุ 11 - 15 ปี มีพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา เด็กจะเริ่มคิดแบบมีเหตุผล มีความเป็นผู้ใหญ่ และความคิดแบบเด็กจะหมดลง เกิดการคิดค้นหาข้อมูลต่าง ๆ แบบกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างไปจากข้อมูลเดิม และมีความคิดนอกกรอบ พอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นามธรรม

พัฒนาการการรู้คิดของเพียเจต์ Piaget (1976) เชื่อว่าพัฒนาการทางการรู้คิดจะพัฒนาอย่างเป็นลำดับจากการคิดขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูงและคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาได้ แบ่งขั้นจริยธรรมเป็น 4 ขั้นคือขั้นการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวขั้นการคิดก่อนการปฏิบัติขั้นการคิดแบบรูปธรรมและขั้นการคิดแบบนามธรรมตามลำดับเพียเจต์ การมีจิตสาธารณะจึงเป็นจริยธรรมในขั้นที่ 4 เนื่องจากพัฒนาการในขั้นดังกล่าวทำให้บุคคลมีความคิดกว้างขวางและลึกซึ้งวิเคราะห์ผลดีและผลเสียจากการกระทำต่าง ๆ ได้ต่อมาโคลเบิร์ก (Kohlberg) เสนอทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งมีรากฐานจากทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) แต่เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมมีความละเอียดอีกหลายขั้นตอนและแบ่งพัฒนาการเป็น 6 ขั้นผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นและหลังวัยรุ่นจะอยู่ในขั้นที่ 5 และ 6 คือหลักการทำตามคำสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป) เป็นการให้ความสำคัญต่อคนหมู่มากไม่ทำให้ขัดต่อสิทธิของบุคคลอื่นสามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้และขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่) ซึ่งเป็นขั้นสูงที่สุดแสดงถึงการมีความรู้สึกสากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตนและมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในชีวิตอันเป็นอุดมคติอันยิ่งใหญ่การมีจิตสาธารณะจึงเป็นคุณธรรมจริยธรรมในระดับขั้นที่ 5 และ 6

1.5 แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้กล่าวว่า แนวทางในการเสริมสร้างให้เด็กมีจิตสาธารณะ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอน มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ ซึ่งมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายในตนเอง ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความปรารถนาและเพศและปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายนอก ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัวโรงเรียนและการศึกษาสถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

2. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ จะต้องให้เด็กได้กระทำอย่างสม่ำเสมอ กระทำซ้ำ ๆ เพื่อเน้นย้ำและไม่ให้พฤติกรรมจางหายหรือเปลี่ยนแปลงไป ควรมีการเสริมแรงทางบวกเพื่อให้พฤติกรรมจิตสาธารณะมีความคงทน

3. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ ต้องครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธินิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

4. กระบวนการสร้างจิตสาธารณะควรเป็นไปอย่างมีระบบ ตามแบบแผนที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะที่มีความคงทนและยั่งยืน

5. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ ควรให้ผู้เรียนเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing)

6. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการเติบโตแบบธรรมชาติ ไม่เร่งรีบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

7. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะ ต้องใช้วิธีการ/กลยุทธ์ที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้บทบาทของผู้นำ การใช้การสื่อสารแบบรวมศูนย์ การใช้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ การใช้บทบาทของสื่อมวลชน การใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง การใช้บทบาทสมมุติกับตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ การใช้วิธีการเรียนรู้ที่อื่น ๆ รวมทั้งการใช้ตัวแบบที่เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม เป็นต้น

8. การจัดการเรียนการสอนจิตสาธารณะจะสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสื่อมวลชน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้สรุปวิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะไว้ว่า การปลูกฝังจิตสาธารณะนั้น ควรทำการปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่งซึ่งถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อเติบโตขึ้น จะทำให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข สบายใจ ตลอดจนเป็นบุคลากรที่ดีที่เหมาะสมของครอบครัว สังคม และประเทศชาติสืบเนื่องต่อไป ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการปลูกฝังจิตสาธารณะมีอยู่อย่างหลากหลาย แต่วิธีการหนึ่งซึ่งสำคัญคือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า กระบวนการปัญญามีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สามารถกระทำได้โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญาดังนั้น การใช้วิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญาที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ และยังมีส่วนที่ทำให้การมีจิตสาธารณะนั้นมีความคงทนและเป็น

จิตสำนึกที่คงอยู่ภายในตัวบุคคลเมื่อเติบโตขึ้นไปในภายภาคหน้าได้ รวมทั้งการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ควรใช้มาตรการหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กันอย่างบูรณาการและการสร้างจิตสาธารณะ ต้องให้ความสำคัญทั้ง 3 มิติ คือ มิติพฤติกรรม คือ การกระทำที่ถูกต้อง มิติทางจิตใจ คือ ความภาคภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง และ มิติทางปัญญา คือ ความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของสิ่งที่ตนทำ จึงจะทำให้คนเกิดจิตสาธารณะที่ยั่งยืน

1.6 วิธีการวัดจิตสาธารณะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดจิตสาธารณะพบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดจิตสาธารณะได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบถูกผิด แบบเติมคำ และแบบเลือกตอบซึ่งสอดคล้องกับจิตวิญญาณต์ สบายจิต (2558) ได้กล่าวว่าเครื่องมือที่ใช้วัดในทางจิตวิทยาในปัจจุบัน พบว่ามีหลายวิธี ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง การใช้แบบทดสอบซึ่งเครื่องมือ แต่ละอย่างมีรายละเอียดดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่ใช้ได้ง่าย สะดวก และใช้กันมากในการศึกษาวิจัย เราสามารถควบคุมให้การสังเกตมีระบบและเป็นปรนัยได้ ถ้าผู้ศึกษาวิจัยใช้การสังเกตอย่างมีระบบและเป็นปรนัยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ ประเภของการสังเกตแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 การสังเกตตามภาพธรรมชาติแบ่งออกเป็น การสังเกตแบบไม่เป็นทางการเป็นการสังเกตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการสังเกตอย่างมีวัตถุประสงค์โดยจะกำหนดวัตถุประสงค์ ในการสังเกตว่าจะสังเกตพฤติกรรมอะไรบ้าง และจะสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการเท่านั้น

1.2 สังเกตในห้องทดลอง เมื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ยากแก่ การสังเกตได้ในสภาพการณ์ธรรมดาจะต้องจัดสถานการณ์ในห้องทดลองโดยมีสถานการณ์เฉพาะที่ต้องการศึกษาร่วมกับสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วลอบสังเกตพฤติกรรมทางกระจกทางเดียวโดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

2. การสังเกตตนเองหรือการรายงานตนเอง เป็นวิธีศึกษาพฤติกรรมภายในที่เป็นข้อมูลส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง มักจะมีข้อจำกัดตรงที่มีอคติส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าการสังเกตจากผู้อื่น แต่บุคคลสามารถฝึกฝนการสังเกตด้วยตนเองให้ถูกต้องและมีระบบยิ่งขึ้นได้ ทำให้บุคคลสามารถจำแนกสิ่งที่เขารู้สึกคิดหรือกระทำสิ่งที่เขาควรจะรู้สึกคิดหรือกระทำแล้วรายงานด้วยตนเอง การรายงานตนเองนั้นจะมีแบบสังเกตที่เป็นลักษณะการเติมคำในช่องว่างหรือมาตราส่วนประมาณค่าที่บุคคลสามารถบันทึกได้ตามความเหมาะสม

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดพฤติกรรมที่ใช้กันมานานและเป็นวิธีประเมินบุคลิกภาพวิธีหนึ่ง การสัมภาษณ์เป็นการได้รับข้อมูลจากคำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ถึงการกระทำของตนเองและทำให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตเห็นกริยาท่าทางการเคลื่อนไหว คำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรจดบันทึกสิ่งเหล่านั้นไว้ด้วย การสัมภาษณ์มักจะใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่ลึกซึ้ง เช่น ในการจ้างการคัดเลือกและกลั่นกรอง ประเมินผลงานและในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

4. การใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมในโรงเรียนและสถานที่อื่น ๆ ที่ต้องการให้ผู้ประเมินประเมินคุณค่าเป็นระดับที่ต่อเนื่องกันสามารถใช้เก็บรวบรวมพฤติกรรมได้รวดเร็วและประหยัดกว่าการสังเกตและการสัมภาษณ์และสามารถเก็บข้อมูลที่ละมาก ๆ เสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อย

5. การใช้แบบทดสอบ แบบทดสอบทางจิตวิทยามักเป็นแบบทดสอบความสามารถที่มีคำตอบถูกและผิด แบบทดสอบเขาวนัปัญญา ความถนัดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ได้มีผู้ศึกษาวิจัย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ผู้วิจัยพอสรุปได้ดังนี้

มุกิตา หวังคิด (2552) ได้ศึกษาเรื่องการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

ฐิติพร พันธวงศ์ (2553) ได้ทำการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จำนวน 15 คน พบว่าหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรทรัพย์ ชื่นในเมือง (2554) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี ที่ได้รับการประเมินจากครูประจำชั้นว่าควรได้รับการพัฒนา

จิตสาธารณะจำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ผลการศึกษาพบว่าภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พงศ์ศักดิ์ บัวจะมะ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาวิดิทัศน์บนอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผลการศึกษาพบว่าผลของความมีจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตรฐิกานต์ สบายจิตร (2558) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนตามรูปแบบ พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม หลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Akkar (2003) ได้ศึกษาจิตสาธารณะของชาวนิวคลาสเทิล สหราชอาณาจักรในช่วง 10 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 - 2000 จากการศึกษาวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ของคนนิวคลาสเทิล พบว่า มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีพื้นที่สาธารณะหรือเวทีสำหรับประชาชนในการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ดังนี้ 1) การร่วมกันวางแผน และการออกแบบกิจกรรม 2) การลงมือกระทำ 3) การดูแลเอาใจใส่ 4) การใช้ของส่วนรวมด้วยการเคารพกฎ กติกาและยังพบว่าภายใต้โลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงมีผลให้พื้นที่ส่วนรวมที่เป็นสาธารณะดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง

Pardon - Johansen and Kirsten C (2004) ได้ศึกษาการใช้บทละครเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยทำการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ของตัวละครที่ช่วยพัฒนาความคิดในด้านของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและนำไปสู่การปฏิบัติทางสังคมหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 30 คน จากอาสาสมัคร 47 คน เป็นชาย 18 คน หญิง 12 คน โดยใช้การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในลักษณะความคิด ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและการเคลื่อนไหวไปสู่ปฏิบัติการทางสังคมได้จริง

Shinichi (2007) ได้ศึกษา จิตสำนึกสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปใช้ในชุมชน กรณีศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะ ในชนบทไทยพบว่า การขาดจิตสำนึกสาธารณะ เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาชีวิตประจำวันของคนในสังคมชนบทไทย พฤติกรรมความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ประจำวันของคนในสังคมจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้ที่นำไปใช้ในชุมชนมีเหตุผลสอดคล้องกับวัฒนธรรมจารีตประเพณี และความต้องการปัจจุบันของเขา

Carthon (2007) ได้ศึกษาวัฒนธรรมและจิตสำนึกทางสังคมของชาวพื้นเมือง สัญชาติแอฟริกันผ่านเอกสาร หลักฐานทางประวัติศาสตร์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและลักษณะของการดำเนินชีวิตที่ค้ำจุนถึงจิตสำนึกทางสังคมของชาวพื้นเมืองสัญชาติแอฟริกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวพื้นเมืองสัญชาติแอฟริกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และกิจกรรมต่าง ๆ ผลการวิจัย พบว่า ชาวพื้นเมืองสัญชาติแอฟริกันมีการรวมกลุ่มประทั่วเป็นระยะยาวนานจนกลายเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของคนในชุมชน การประทั่วส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการเรียกร้องความยุติธรรมในสังคม เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกทางสังคม ให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้คน และหลังจากทำกิจกรรมผ่านวรรณกรรม การแสดง บทกวีนวนิยาย แล้วมีจิตสำนึกทางสังคมดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า จิตสาธารณะมีความสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมและปลูกฝังให้เกิดแก่นักเรียนส่วนใหญ่ในการพัฒนาจิตสาธารณะ การพัฒนาจิตสาธารณะสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยม การใช้เทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน ร่วมกับการชี้แนะทางวาจา การใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น และการที่จะส่งเสริมจิตสาธารณะให้กับนักเรียนนั้นไม่ใช่เรื่องยาก และก็สมารถกระทำได้ถ้าให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ จดจำและนำไปปรับใช้ต่อไปในอนาคต

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทิสนา แคมมณี (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกันช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้กัน ระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของ

รูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษา เนื้อหาสาระและวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มแต่ละคนจะมีความสามารถที่แตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีส่วนรับผิดชอบในการเรียนรู้และความสำเร็จของตนเองและของกลุ่ม ซึ่ง เป็นการเชื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วม รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน และของกลุ่ม มีความสำเร็จของทุกคนและของกลุ่ม ซึ่งเป็นเป้าหมาย สำคัญในการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เป็นการเรียนรู้แบบแข่งขันกันฉันมิตร

รัชยา ปราบพยัคฆ์ (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 3 - 5 คน ความสามารถต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบงานร่วมกัน จนบรรลุตามวัตถุประสงค์

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและอธิป จิตตฤกษ์ (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ให้ทำงานร่วมกันเพื่อขยายการเรียนรู้ของตนเองและผู้อื่นให้มากที่สุด งานที่มอบหมายไม่ว่าจะเป็นนักเรียนวัยใดจะเป็นงานที่สามารถร่วมกันทำได้ แต่ละคนจะช่วยกันทำงานจนบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เกิดความรับผิดชอบร่วมกันในความสำเร็จ

Johnson and David W. and others (1984) ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ตอบสนองนักเรียนที่มีความสามารถที่ต่างกันในกลุ่มย่อย 4 - 6 คน ซึ่งแต่ละคนมีส่วนช่วยในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานและบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ทักษะทางสังคมของผู้เรียนและศักยภาพของสถานศึกษา

Siriwan (2012; อ้างอิงจาก Keyser. 2003) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การกระตุ้นการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ผลักดันให้นักเรียนที่มีความสามารถที่ต่างกัน มาช่วยในการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย ซึ่งมีข้อตกลงระหว่างนักเรียนแต่ละคน และผลงานของแต่ละกลุ่มในการบรรลุเป้าหมายนั่นเอง

จากความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4 - 6 คน

เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ รับผิดชอบร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) หรือทฤษฎีการสร้างความรู้มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของ Piaget และ Vygotsky เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นในบริบทที่ผู้เรียนสร้างความรู้ในขณะที่ได้รับประสบการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ทฤษฎีนี้เกิดจากการสังเกตการเรียนรู้ของเด็กเล็ก ๆ เด็กสร้างความรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์แบบต่าง ๆ เช่น ดู ฟัง ชิม ดม สัมผัส แสดงว่า เด็กสร้างความรู้ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างต้นตัวกับสถานการณ์จริงในชีวิต และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น บ้าน โรงเรียน ชุมชน และโลก นอกจากนี้ โครงสร้างทางปัญญายังช่วยในการเรียนรู้เรื่องใหม่ เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูล เขาจะพยายามนำข้อมูลใหม่ให้เข้าไปอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ก่อน นักทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์หรือนักทฤษฎีสรคนิยมได้ประยุกต์ทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาดังกล่าวในรูปแบบและมุมมองใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงปัญญา (Cognitive Constructivism) ที่เน้นกระบวนการรู้คิดในตัวบุคคล และ กลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Social constructivism) ที่เน้นการสร้างความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังมีรายละเอียดดังนี้ (ชนาธิป พรกุล, 2554)

1. กลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงปัญญา (Cognitive Constructivism) เป็นกลุ่มที่เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นรายบุคคล โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมีความรู้ความเข้าใจ ทศนคติแรงจูงใจและความสนใจอยู่แล้ว เมื่อได้เริ่มรับรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ทางกายภาพในชีวิตประจำวัน ก็เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้พัฒนาให้นักเรียนแต่ละคนรู้วิธีเรียนและรู้วิธีคิด เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กลุ่มนี้ยังทฤษฎีของเพียเจต์เป็นสำคัญ

2. กลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Social constructivism) กลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากวิถีสถิติซึ่งเชื่อว่าสังคมและวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบและคุณภาพของปัญญา กลุ่มแนวคิดนี้มีแนวคิดที่สำคัญที่ว่า “ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา” ผู้ใหญ่ หรือผู้ที่มีความอาวุโส เช่น พ่อแม่ และครูจะเป็นตัวเชื่อมสำหรับแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพใน

การพัฒนาด้านพุทธิปัญญา ตามแนวคิดของวิกอทสกี ดังกล่าวข้างต้นที่ว่า เด็กจะพัฒนาในกลุ่มของสังคมที่จัดขึ้น

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2551) กล่าวว่า แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ได้จัดรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นชักชวน (Invitation) เป็นขั้นที่ครูมีบทบาทสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้นักเรียนโดยการตั้งคำถามหรือให้นักเรียนสังเกตสภาพแวดล้อมใด ๆ แล้วตั้งคำถามพร้อมทั้งพิจารณาคำถามหรือปัญหาที่ต้องการหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจ / ค้นพบ / สร้าง (Exploration/Discovery/Creation) เป็นขั้นที่นักเรียนมีบทบาทสูงคือลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย ออกแบบและปฏิบัติการทดลอง หรืออภิปรายเพื่อหาข้อยุติ เป็นต้น ดังนั้นครูจึงมีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอผลการศึกษาและการแก้ปัญหา (Proposing Explanation and Solution) เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอความคิดเห็นใหม่ที่เกิดการเรียนรู้ในขั้นที่ 2 ร่วมกันทั้งชั้นเรียนและย้อนกลับไปขั้นที่ 2 อีกเพื่อดำเนินกิจกรรมต่อได้อีก

ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์หรือนำไปใช้ (Take Action) เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่สร้างขึ้นประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง หรือในสถานการณ์ใหม่

การนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นสามารถทำได้โดยมีหลักการ ดังนี้ (ทิตินา แชมมณี, 2555)

1. ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์นั้น ผลของการเรียนรู้จะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (process of knowledge construction) และการตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น (reflexive awareness of that process) เป็นเป้าหมายการเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง (authentic tasks) ครูจะต้องเป็นแบบอย่างในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็นและปฏิบัติตาม
2. มีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการสอนจากเดิมเป็นการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในรูปแบบเดิม ไปสู่การสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การเสนอตัวอย่าง รวมถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ จะต้องนำไปใช้ปฏิบัติและแก้ปัญหาได้จริง
3. ในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะเป็นผู้มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (active) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูล เกิดการวิเคราะห์ แปลความหมายให้กับสิ่งที่ได้พบเห็นตามความเข้าใจของตนเอง และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีการสำรวจ ทดลอง ลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจขึ้น

4. ในการจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศทางสังคม จริยธรรม (sociomoral) ให้เกิดขึ้น กล่าวคือ ครูจะต้องจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสม เอื้อต่อการศึกษา หาความรู้ของผู้เรียน ซึ่งทางสังคมถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความรู้เพราะ กิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่ครูดำเนินการจัดหามาให้หรือที่ผู้เรียนนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ อาจยังไม่เพียงพอ การสร้างให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลากหลายมากขึ้น

5. ในการเรียนการสอน ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้เต็มที่โดยผู้เรียนจะนำตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเอง ตั้งกฎระเบียบเอง เลือกผู้ร่วมงานได้เอง และรับผิดชอบในการดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน

6. ในการเรียนการสอนแบบสร้างความรู้ ครูจะมีบทบาทแตกต่าง ๆ ไปจากเดิม คือจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนรู้ เปลี่ยนไปเป็นการให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำทั้งทางด้านการวิชาการและด้านสังคมแก่ผู้เรียน ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา และประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนั้นครูยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตยและมีเหตุผลในการสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วย

7. ในการประเมินผลการเรียนการสอน เนื่องจากการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ ขึ้นกับความสนใจและการสร้างความหมายที่แตกต่างกันของบุคคลผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะหลากหลาย ดังนั้นการประเมินผลจึงจำเป็นต้องมีลักษณะประเมินตามจุดมุ่งหมายในลักษณะที่ยืดหยุ่นกันไปในแต่ละบุคคล ควรใช้วิธีการหลากหลายโดยอาศัยบริบทจริง

จากแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สามารถสรุปได้ว่าในการนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะเห็นได้ว่า บทบาทที่สำคัญในการจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศทางสังคม ให้นักเรียนรู้จักการร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและบุคคลอื่น

2.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

(ทิสนา แชมมณี, 2551a; อ้างอิงจาก Johnson and Johnson, 1998) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน

มีการแบ่งปัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face to face promotive interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจและพร้อมรับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and small group skills) ทักษะระหว่างบุคคลและการทำงานกลุ่มย่อย มีการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจแก้ปัญหาให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้งานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

ปิยลักษณ์ พฤกษ์วัน (2550) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ว่าเป็นกระบวนการสอนที่แพร่หลายมากตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงอุดมศึกษาในทุกสาระวิชาทุกรูปแบบของสถานการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และโปรแกรมการศึกษาเสริมเวลาเรียนและโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งมีการคิดรูปแบบวิธีการสอน การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ได้รับความนิยมเนื่องจากปัจจัย ความสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. มีทฤษฎีรองรับอย่างชัดเจน
2. มีงานวิจัยมารองรับ
3. มีกระบวนการนำไปใช้ได้อย่างชัดเจนและสามารถใช้ได้จริง

นอกจากนี้ได้กล่าวว่าวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาหลาย ๆ ด้านที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสัมพันธ์ในกลุ่มการยอมรับความอ่อนด้อยทางวิชาการของเพื่อน และความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ซึ่งมี 3 ประการ คือ

1. รางวัลของทีม (Team Reward) หมายถึง ผลของทีมที่ผู้ร่วมทีมทุกคนจะต้องรับผิดชอบและมี โอกาสเท่ากันในการประสบความสำเร็จโดยทีมอาจได้รับรางวัลเป็น ประกาศนียบัตรหรือใบประกาศนียบัตรเกียรติคุณเมื่อทีมบรรลุถึงเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความรับผิดชอบต่อผลงานของผู้เรียนแต่ละคน (Individual Accountability) หมายถึง ผลการเรียนรู้ ผลการทำงานของแต่ละบุคคล เพื่อให้ทีมมีผลงานโดยรวมถึงเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น ผู้เรียนต้องมีการฝึกในการช่วยให้ผู้ร่วมทีมแต่ละบุคคลพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม

3. การมีโอกาสำเร็จเท่าเทียมกัน (Equal Opportunities for Success) หมายถึง ผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะมีผลการเรียนระดับใดสามารถสร้างผลงานให้แก่ทีมด้วยการยกระดับเดิมของตนได้

2.4 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม ดังข้อต่อไปนี้

1. มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) หมายถึง การที่บุคคลอยู่ร่วมกันในกลุ่มและมีเป้าหมายร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อร่วมกัน และสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to Face Promotive Interaction) หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มได้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการร่วมกันทำกิจกรรม เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องงานที่ได้รับมอบหมาย

3. มีการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) หมายถึง ครูผู้สอนมีหน้าที่ในการดูแล สังเกตและตรวจสอบสมาชิกทุกคนในกลุ่มว่ามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองหรือไม่ เช่น สังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่ม การสุ่มถาม ให้ผู้เรียนและให้อธิบายถึงสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากกิจกรรม เป็นต้น

4. มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Groups Skills) หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มควรพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จะช่วยให้กลุ่มของตนเองประสบความสำเร็จ เช่น การพัฒนาทักษะทางสังคม ทักษะการสื่อสาร การยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม การเสียสละและช่วยเหลืองานของกลุ่มด้วยความเต็มใจ เป็นต้น

5. มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group Process) หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มต้องรู้หน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการทำงาน และสามารถประเมินผลหลังจากการทํากิจกรรมได้ว่ากลุ่มของตนควรพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงในด้านใดบ้าง เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

นงนุช โฉมศิริ (2552; อ้างอิงจาก Johnson & Johnson, 2001) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ ผลผลิตมากกว่าการแข่งขันและการเรียนเป็นรายบุคคล มีลักษณะดังนี้

1. ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกทำอะไรทำด้วยกัน ทุกคนทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกันและการทำงานของแต่ละคนเป็นผลงานของกลุ่ม

2. การปฏิสัมพันธ์โดยตรงของสมาชิก คือ หันหน้าเข้าหากันเพื่อแก้ไขปัญหา สอนความรู้ให้สมาชิกในกลุ่ม ตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน อภิปรายปัญหาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. การรับผิดชอบและตอบสนองรายบุคคล สิ่งที่นักเรียนทำร่วมกัน นักเรียนต้องรับผิดชอบในผลการเรียนของเพื่อนสมาชิก สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ

4. ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานร่วมกันจะเสริมสร้างความสามารถได้ดีกว่าทำงานคนเดียว มีภาวะผู้นำ การตัดสินใจ ความจริงใจ การสื่อสารและการจัดการ

5. กระบวนการกลุ่มเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกมีการอภิปรายถึงการทำงานอย่างไรให้บรรลุเป้าหมายมีกระบวนการ หน้าที่และบทบาทที่ชัดเจน เพื่อให้สมาชิกทราบว่า สิ่งใดเป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม และตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานว่า พฤติกรรมใดควรดำเนินต่อไปพฤติกรรมใดต้องเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สมาชิกต้องมีความสัมพันธ์กันและต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการที่จะช่วยให้ การดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องพยายามจัดกิจกรรมให้ได้ครบทั้ง 5 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Techniques of Cooperative Learning Management)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้กล่าวว่า เทคนิคที่นำมาใช้ในการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายวิธีได้แนะนำไว้ดังนี้

1. ปริศนาความคิด (Jigsaw) เป็นกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้ โดยแบ่งหน้าที่และรับหัวข้อของเนื้อหาที่แตกต่างกัน แล้วมาเผยแพร่ความรู้จากการค้นคว้านั้นให้กับสมาชิกในกลุ่มฟัง วิธีนี้เป็นกิจกรรมที่เหมือนกับการเล่นต่อภาพจิ๊กซอร์จึงเรียกวิธีนี้ว่า Jigsaw หรือปริศนาการคิด

ลักษณะการจัดกิจกรรม การที่บุคคลมีความสามารถที่แตกต่างกันเข้ามารวมกลุ่มและทำงานร่วมกัน เรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Group) โดยสมาชิกในกลุ่มบ้านรับผิดชอบเนื้อหาที่แตกต่างกัน แล้วกระจายไปเข้ากลุ่มใหม่ซึ่งหน้าที่รับผิดชอบในเนื้อหาเดียวกัน กลุ่มใหม่นี้เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลอย่างละเอียดก็จะกลับไปกลุ่มเดิมของตนเอง คือ กลุ่มบ้าน และนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ อภิปรายผลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาสรุปให้กลุ่มบ้านฟัง ผู้สอนตรวจสอบความรู้และให้คะแนนแต่ละกลุ่ม

2. กลุ่มร่วมมือแข่งขัน (Teams – Games – Tournaments : TGT) เป็นกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มได้รับความรู้จากครูผู้สอนในเนื้อหาที่เหมือนกัน แล้วแต่ละคนแยกย้ายไปทำการทดสอบและมีการแข่งขันระหว่างบุคคล คะแนนของแต่ละบุคคลจะถูกนำมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม ผู้สอนให้การเสริมแรงทางบวกสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุด

ลักษณะการจัดกิจกรรม สมาชิกแต่ละกลุ่มมีการเตรียมตัวก่อนการสอบแข่งขัน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะสลับกันตอบคำถามภายในกลุ่มก่อนการแข่งขันจริง เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ เมื่อถึงเวลาแข่งขัน แต่ละกลุ่มจะประจำตำแหน่งและเริ่มการแข่งขัน ในการแข่งขันตอบคำถามจะใช้ชุดคำถามเดียวกัน เมื่อจบการแข่งขันสมาชิกในกลุ่มแยกย้ายกันกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเอง มีการนับคะแนนแต่ละกลุ่มและหาผู้ชนะ

3. กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team Assisted Individualization : TAT) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้สมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองก่อน แล้วครูให้นักเรียนจับคู่ตรวจสอบกันและกัน ร่วมกันทำใบงานจนสำเร็จ ต่อจากนั้นจึงนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

ลักษณะการจัดกิจกรรม แต่ละกลุ่มจะมีสมาชิก 2 – 4 คน จับคู่กันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย แล้วแลกเปลี่ยนกันตรวจ หากตรวจพบว่าผลงานยังไม่ถูกต้อง จะต้องแก้ไขปรับปรุงผลงานนั้นจนผ่าน ต่อจากนั้นทุกคนจะทำการทดสอบ และนำคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ผู้สอนให้รางวัลสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

4. กลุ่มสืบค้น (Group Investigation : GI) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีหน้าที่ค้นคว้าหาความรู้ โดยที่ทุกคนในกลุ่มรับรู้และช่วยกันทำงาน และมานำเสนอกับสมาชิกในกลุ่ม

ลักษณะการจัดกิจกรรม สมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ หรือนำความรู้มานำเสนอต่อชั้นเรียน โดยผู้สอนแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อย แต่ละกลุ่มศึกษากลุ่มละ 1 หัวข้อ ผู้สอนให้ผู้เรียนออกมานำเสนอผลงานที่ละกลุ่มแล้วร่วมกันอภิปรายและประเมินผล

5. กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT) เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับฝึกหัด มีบทบาทหน้าที่ทุกคน เช่น เป็นผู้อ่าน เป็นผู้จดบันทึก เป็นผู้รายงาน นำเสนอ เป็นต้น ทุกคนช่วยกันทำงานจนได้ผลงานสำเร็จและส่งและนำเสนอผู้สอน

ลักษณะการจัดกิจกรรม ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนว่าใครมีหน้าที่ใด เช่น ผู้จดบันทึก ผู้ค้นหาคำตอบ ผู้แสดงความคิดเห็น ผู้นำเสนอ ซึ่งจะเป็นความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม

6. กลุ่มร่วมกันคิด (Numbered Heads Together : NHT) กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการทบทวนทำความเข้าใจถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ ซึ่งจะมีผู้เรียนที่มีความสามารถในระดับที่เก่ง ปานกลาง และอ่อนรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ช่วยกันสืบหาข้อมูล เตรียมพร้อมในการถูกผู้สอน ทดสอบเสมอ หากกลุ่มใดที่สามารถตอบคำถามได้มากแสดงว่ากลุ่มนั้นมีความรับผิดชอบช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

ลักษณะการจัดกิจกรรม บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันจะร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่ได้รับ เพื่อสร้างความพร้อมของกลุ่มก่อนการตอบคำถามจากผู้สอน ผู้สอนถามคำถามโดยให้สมาชิกตอบทีละคนแล้วนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

7. กลุ่มร่วมมือ (Co – op Co - op) เป็นเทคนิคที่บุคคลมีความถนัด และความสามารถที่ต่างกันมาร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่ม มีการแสดงออกถึงความสามารถในบทบาทที่ตนถนัดอย่างเต็มความสามารถจนทำให้งานสำเร็จ เทคนิคนี้ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้ฝึกความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มและสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ว่า “ความสำเร็จของสมาชิกกลุ่มทุกคน คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จสมาชิกกลุ่มทุกคน”

ลักษณะการจัดกิจกรรม สมาชิกกลุ่มที่มีความถนัด ความสามารถที่ต่างกันจะวางแผนและแบ่งหน้าที่ เพื่อไปศึกษาค้นคว้าในรายละเอียดย่อยที่ได้รับมอบหมาย แล้วนำ

ข้อมูลจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้ามารวมเป็นงานกลุ่ม มีการแก้ไข ปรับปรุงงานให้มีความถูกต้อง แล้วนำเสนอต่อชั้นเรียน แต่ละกลุ่มจะร่วมกันประเมินผลงาน

ทิสนา แชมมณี (2551b) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีเทคนิคแตกต่างกันไป หลายรูปแบบ มีผู้กล่าวถึงเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผู้นิยมนำไปใช้ในการจัดการ กระบวนการเรียนรู้ พอสรุปได้ดังนี้

1. Student Teams-Achievement Division (STAD) หรือกลุ่มผลสัมฤทธิ์ใช้การสอนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนอื่นๆ หรือหลังจากที่ได้สอนผู้เรียนทั้งชั้นไปแล้ว เพื่อต้องการให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าศึกษาร่วมกันเองภายในกลุ่ม สามารถใช้ได้กับทุกวิชาที่ต้องให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดเข้าใจในข้อเท็จจริง ค้นหาสิ่งที่มีคำตอบแน่นอนชัดเจน

2. Jigsaw หรือปริศนาควรรูปแบบนี้มี การแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อย มีสมาชิกในกลุ่ม 4 - 5 คน ผู้เรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจในหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกัน ใครที่สนใจหัวข้อเดียวกันไปประชุมกันค้นคว้าและอภิปรายแล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตนสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนไปรวมได้ดีกว่าครั้งก่อนได้รับรางวัล

3. Team-Games-Tournaments (TGT) หรือกลุ่มร่วมมือแข่งขันรูปแบบนี้ คล้ายกับ STAD ยกเว้นแต่ละคะแนนสอบ TGT ใช้คะแนนที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มแข่งขันกับกลุ่มอื่นๆ การแข่งขันรูปแบบนี้ จัดนักเรียนที่มีระดับความสามารถเท่ากัน ทีมต่างๆแข่งขันกันจากนั้น กลุ่มจะหยิบการ์ดหมายเลขผู้เรียนแต่ละคนจะตอบคำถามตามบัตรที่ได้และคะแนนของกลุ่มได้ จากคะแนนของแต่ละคะแนนมารวมกัน วิธีนี้ใช้หลังจากที่อาจารย์ได้สอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสร็จเรียบร้อยแล้วใช้ได้กับทุกวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้ ทบทวนความรู้ โดยใช้บรรยายการแข่งขันเพื่อเพิ่มความสนใจ ความสนุกสนาน สามารถใช้ร่วมกับการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ได้

4. Team Assisted Instruction (TAI) หรือกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มมี 4 คน ระดับความรู้ต่างกันใช้สำหรับประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ผู้สอนเรียกผู้เรียนที่มีความรู้ ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอนเอง ความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่ สอนแตกต่างกัน ผู้เรียนกลับไปยังกลุ่มของคนและต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทุกคนสอบข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกันมี การให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่า มีการนำไปใช้ในการสอนคณิตศาสตร์ โดยการเรียนรู้มีจุดประสงค์ที่เน้นการพัฒนาทักษะ ฝึกปฏิบัติ ในการเลือกหัวเรื่องควรแยกหัวหลักออกมาเป็นข้อย่อยเพื่อช่วยให้เข้าใจง่ายมากขึ้น

5. Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) ใช้สำหรับวิธีการอ่าน การเขียนและทักษะทางภาษาอื่น ๆ มีสมาชิกในกลุ่มรวม 4 คน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

คือ ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้เท่ากัน 2 คน และอีก 2 คน มีพื้นฐานความรู้เท่ากันแตกต่างกัน ชั้นแรกผู้สอนจะให้คู่ที่มีพื้นฐานความรู้เท่ากันของแต่ละกลุ่มมาสอน เมื่อสอนเสร็จก็ให้กลับเข้ากลุ่มและเรียกคู่ที่เหลือของแต่ละกลุ่มมาสอนจนครบ คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล ซึ่งเหมาะกับการเรียนการสอนภาษาไทย ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะสัมพันธ์ทั้งการพูด อ่าน เขียนไปพร้อม ๆ กัน ไม่เน้นการสอนเป็นกลุ่มใหญ่ ทักษะทางภาษาถือเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ สำหรับทุกวิชาอยู่แล้ว มิใช่แต่เฉพาะในการเรียนวิชาภาษาไทยเท่านั้น ในขณะที่ผู้เรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์หรือสังคมศึกษาผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางภาษาเช่นกัน

6. Group Investigation (G.I.) หรือกลุ่มสืบค้น เทคนิคการสอนแบบนี้มีสมาชิกในกลุ่ม 2 - 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่มเสนอผลงานหรือรายงานต่อหน้าชั้น การให้รางวัลหรือคะแนนให้เป็นกลุ่มใช้ได้เหมาะสมที่สุดกับการเสนอความเข้าใจแบบความคิดรวบยอด และผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี กว่าการสอนแบบห้องเรียนปกติ แต่รูปแบบนี้ไม่เหมาะกับการสอนแบบหาคำตอบเฉพาะทักษะที่เน้นรูปแบบนี้เน้นทักษะการฟังพาดูอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มและการฟังพาดูอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างนักเรียนในกลุ่ม

7. Complex Instruction เป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับแบบ G.I. เพียงแต่จะเน้นการสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มมากกว่าการทำเป็นรายบุคคล สัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะหลายประเภทและเน้นการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการจัดงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องค้นหาความสามารถเฉพาะทางของผู้เรียนที่อ่อน หากผู้เรียนได้รับรู้ว่าตนมี ความถนัดในด้านใดจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ ด้วย รูปแบบนี้จะไม่มีการใช้กลไกของการให้รางวัล เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ได้ออกแบบให้งานที่แต่ละบุคคลสามารถตอบความสนใจของผู้เรียนและสามารถจูงใจผู้เรียนแต่ละคนอยู่แล้ว

8. Co-op หรือกลุ่มร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานกลุ่มแบบเดี่ยว Group Investigation ที่ผู้เรียนต้องร่วมกันวางแผนการทำงานโดยมีครู เป็นผู้ช่วย คอยใช้คำแนะนำปรึกษาและสิ่งที่ต้องการศึกษาค้นคว้าต้องมาจากความสนใจของผู้เรียน รูปแบบนี้ใช้ได้เหมาะสมที่สุดกับการเสนอแบบห้องเรียนปกติ แต่รูปแบบนี้ไม่เหมาะสมกับการสอนแบบหาคำตอบเฉพาะทักษะที่เน้น รูปแบบนี้เน้นทักษะการฟังพาดูอาศัยซึ่งกันและกันแบบเดียวกับรูปแบบการเรียนแบบ Group Investigation

9. Learning Together (LT) หรือกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันสมาชิกในกลุ่มมี 4 - 5 คน ระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 6 ผู้สอนทำการสอนทั้งชั้น เด็กแต่ละคนทำงานตามที่คุณสอนมอบหมาย คะแนนของแต่ละกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม วิธีการเรียนแบบนี้มีความคล้ายคลึงกับแบบ Group Investigation หรือ Co - op คือใช้ในกรณีที่ต้องการให้ผู้เรียนฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม โครงการที่จะให้ผู้เรียนทำจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนได้เรียนมาก่อน

10. Think-Pair-Share รูปแบบนี้ เริ่มต้นโดยใช้ผู้เรียนทำงาน และคิดคนเดียว หลังจากงานเสร็จแล้วผู้สอนจะให้ผู้เรียนจับคู่กัน เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์ ถ้าเป็นลักษณะตอบคำถามตามเรื่องที่ศึกษา ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนคำตอบกัน การสอนกันเอง ระหว่างผู้เรียน (Peer Tutoring) ทำได้สะดวกโดยวิธีนี้และจบด้วยการให้ผู้เรียนเสนอเนื้อหาต่อหน้าชั้น รูปแบบนี้ สามารถใช้ได้กับทุกรายวิชา มักใช้ในระหว่างที่กำลังสอนเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจ ความสนใจในการเรียนของผู้เรียน หรือผู้เรียนสรุปบทวนสิ่งที่ได้เรียนไป

2.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

2. ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และมอบหมายงานในสิ่งที่ต้องการให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือค้นหาคำตอบ ผู้สอนแนะนำแนวทางในการค้นคว้าหาข้อมูล

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่และร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันคิด แสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ผู้สอนควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเล่าเรื่องราวรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด ฯลฯ ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมในการทำงานของกลุ่ม และคอยให้ความช่วยเหลือหากผู้เรียนเกิดความสงสัย

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นนี้ผู้เรียนจะสรุปและรายงานผลการทำงานกลุ่มในด้านต่าง ๆ ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจตั้งคำถามเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และเพื่อเป็นการประเมินพฤติกรรมรายบุคคลและผลงานของกลุ่ม

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันอภิปรายผลและสรุปผลการเรียนรู้ ผู้สอนควรช่วยเสริมความรู้ที่ถูกต้องให้ครบตามเป้าหมายการเรียนรู้และช่วยกันประเมินผลการทำงานเพื่อพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขต่อไป

2.7 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วรวิณี คงทอง (2557; อ้างอิงจาก Arends. 1994) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ เป็นการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 – 6 คน นักเรียนในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนที่เก่งกว่าสอนนักเรียนที่อ่อนกว่า ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและได้ทบทวนความรู้ของตนเองควบคู่กันไป ส่วนนักเรียนที่อ่อนกว่าก็จะรู้สึกซาบซึ้งใจที่เพื่อนได้ให้ความช่วยเหลือ กล้าซักถามในข้อสงสัยต่าง ๆ มากขึ้น การเรียนแบบร่วมมือนี้มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันทำงานร่วมกันคิด ค้นหาคำตอบ เป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้เกิดการพัฒนาผลการเรียนที่ดีขึ้น

2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกิจกรรมกลุ่มที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้เกิดการฟังพียงซึ่งกันและกัน มีการยอมรับความคิดเห็นและเห็นใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น

3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันของกลุ่มให้เกิดผลสำเร็จที่ดีและการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยปลูกฝังและพัฒนาทักษะทางสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น จนเกิดความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ ได้แก่ ความเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจ ความเป็นผู้นำ การสื่อสาร การตัดสินใจ การยอมรับฟังผู้อื่น เป็นต้น

4. ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหาในการทำงานกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดการทำความเข้าใจ ระดมความคิดเห็น อภิปรายรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน วิเคราะห์ถึงสาเหตุและร่วมกันหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น จนสมาชิกในกลุ่มสามารถตกลงร่วมกันถึงแนวทาง วิธีการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมและดำเนินการแก้ปัญหาตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยแต่ละกลุ่มมีการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของตนเองด้วย

5. ด้านการทำให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนรู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเองในการทำงาน จากการที่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน เกิดการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยพอสรุปได้ดังนี้

อดิศร ขาวสะอาด (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนवलนครพิทยาคม ราชมั่งคณาภิเชก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนवलนครพิทยาคม ราชมั่งคณาภิเชก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีคุณลักษณะจิตสาธารณะหลังจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณลักษณะจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรณู เป้าวรรณ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้ทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยแต่ละกลุ่มประกอบไปด้วย นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งมีหลากหลายเทคนิคในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะควรจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มและมีการเสริมแรงจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมจิตสาธารณะให้กับผู้เรียนได้

2.9 ความคิดพื้นฐานและความหมายของการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

การเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ (Model Learning Theory) ผู้ก่อตั้งทฤษฎีคือ Bandura นักจิตวิทยาชาวแคนาดา ที่เสนอแนวคิดว่าคุณลักษณะของแต่ละคนเกิดจากการที่บุคคลมีการเรียนรู้จากตัวแบบ (Model) ในสังคมโดยใช้การสังเกต ซึ่งเน้นย้ำว่าเป็นการเลียนแบบไม่ใช่ลอกแบบ โดยบุคคลจะเก็บตัวแบบในรูปของรหัสลับไว้ในสมอง ซึ่งพร้อมจะปรากฏขึ้นเป็น

แบบอย่างของบุคลิกภาพ ใ้บุคคลเลียนแบบได้ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้จึงเชื่อว่าบุคลิกภาพที่แสดงออกมาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูดจา การแต่งกาย ท่าทาง กิริยามารยาท หรือพฤติกรรมอื่น ๆ เป็นเพราะบุคคลนั้นมีพฤติกรรมเลียนแบบที่เก็บไว้หากแบ่งประเภทของตัวแบบ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ตัวแบบที่เป็นของจริง (Live Modeling) หมายถึง ตัวแบบที่บุคคลมีโอกาสสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรง เช่น การนักเรียนสังเกตหรือดูตัวแบบที่มีอยู่จริงจากครูผู้สอน แล้วพยายามปฏิบัติตามสิ่งที่ครูผู้สอนแสดงออก หากสงสัยสามารถซักถามได้ตลอดเวลา

2. ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) หมายถึง ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อเช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน นวนิยาย หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นการสังเกตหรือดูตัวแบบที่เป็นลักษณะสัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นมา

ศิริภา ใจเมือง (2557; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบตามแนวคิดของ Bandura ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า “การเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ” หรือ “การเลียนแบบ” เกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อกันและกัน ต่อมา Bandura จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) และเกิดการเปลี่ยนอีกครั้งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ทั้งนี้เนื่องจาก Bandura พบจากการทดลองว่า สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยการสังเกต คือผู้เรียนจะเลือกสังเกตสิ่งที่ตนเองสนใจและสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือผู้เรียนจะต้องมีการเรียนรู้สิ่งที่พบเห็นแล้วนำมาเข้ารหัส (Encoding) ในความคิดของตนเองในระยะยาวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ผู้เรียนต้องประเมินพฤติกรรมการเลียนแบบของตนเองว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย (Metacognitive) Bandura จึงสรุปว่าการเรียนรู้โดยการสังเกตว่าเป็นกระบวนการทางารรู้คิดหรือพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ แต่จะไม่สามารถสื่อสารโต้ตอบระหว่างกันได้

นางลักษณ วิรัชชัยและรุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล (2551) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรมตัวแบบหรือแม่แบบ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งกระทำแล้วส่งผลให้บุคคลอื่นนำไปเป็นแนวทางการกระทำและใช้สติปัญญาเก็บจำไว้จากนั้นจึงประสานความรู้ใหม่ เขากับประสบการณ์เดิมและกำหนดเป็นการคาดหวังพร้อมกับแสดงเป็นพฤติกรรมตามความคาดหวังของตนเอง

ธิดา สุวรรณสาครกุล (2554) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีชีวิตอยู่หรือไม่มีชีวิตอยู่จริงผู้ซึ่งจุดประกายให้บุคคลเลียนแบบหรือเป็นแรงบันดาลใจซึ่งก็คือ บุคคลที่ปรารถนาจะเป็นเหมือนตัวแบบในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของตัวแบบไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างเป็นบรรทัดฐานหรือจุดประกายให้ผู้อื่นปฏิบัติตามแนวทางการกระทำ และใช้สติปัญญาเก็บจำไว้ จากนั้นจึงประสาน ความรู้ของตนเองใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและกำหนดเป็นการคาดหวังพร้อมกับแสดงพฤติกรรมออกมาตามความคาดหวังของตนเอง ซึ่งตัวแบบ มี 2 ประเภท ได้แก่ ตัวแบบที่มีชีวิตจริงและตัวแบบที่ปรากฏในหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ ซึ่งผู้สังเกตอาจใช้การเรียนรู้ตัวแบบเพียงประเภทเดียวหรืออาจเรียนรู้จากตัวแบบทั้งสองประเภทพร้อมกันก็ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนรู้

2.10 ขั้นตอนการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

วลัยกรณ์ แพร์กิจธรรมชัย (2555; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) กล่าวว่า การเรียนรู้จากตัวแบบเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนอันเกิดจากที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมของผู้อื่น และพฤติกรรมนั้น ๆ จะชี้้นำให้เลียนแบบ กระบวนการนี้เรียกว่า กระบวนการเรียนรู้ด้วยการสังเกต ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. กระบวนการใส่ใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญของตัวแบบอย่างละเอียดที่สุดในการสังเกต และการรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาเป็นขั้นตอน บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลยถ้าขาดความสนใจ และขาดความรู้ พฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการนี้คือ

1.1 ลักษณะของแม่แบบ แม่แบบที่มีความเด่นชัดจนจำง่าย มีความดึงดูดใจสูง ไม่ซับซ้อน จะมีโอกาสทำให้ผู้สังเกตสนใจได้มาก นอกจากนี้ถ้าพฤติกรรม กิจกรรมและลักษณะของแม่แบบมีความใกล้เคียงกับผู้สังเกตรวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกมีประโยชน์ต่อผู้สังเกตจะโน้มน้าวจิตใจให้ผู้สังเกตสนใจมากขึ้น

1.2 ลักษณะของผู้สังเกต ในด้านการรับรู้ การรวบรวมและการแปลความหมายจากสิ่งที่ได้สังเกตอันเป็นผลจากประสบการณ์เดิมของผู้สังเกต ได้แก่ อารมณ์ การรับรู้ การเสริมแรงหรือรางวัลที่เคยได้รับ

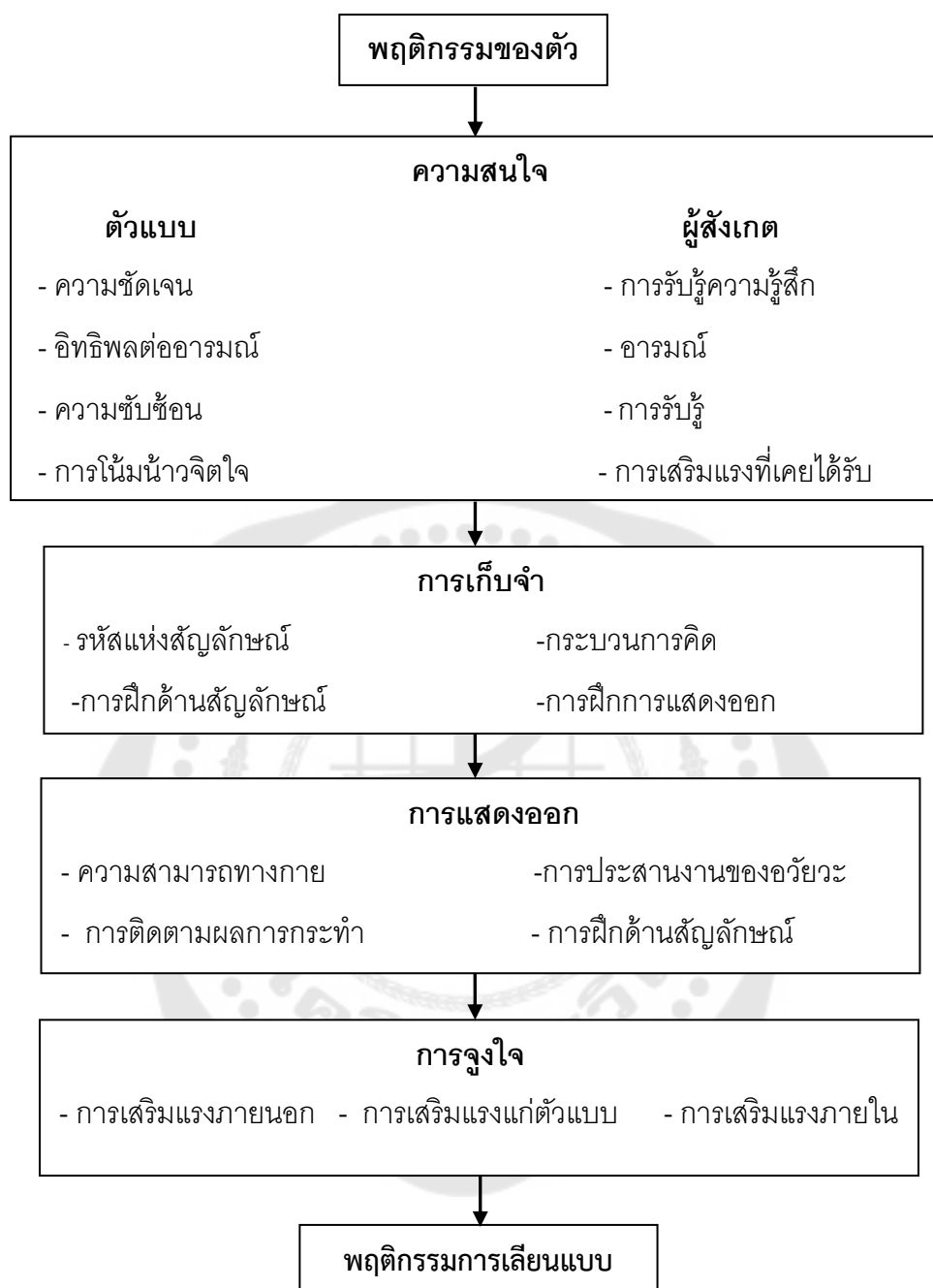
2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้สังเกตทุกครั้ง การเก็บจำนี้จะทำในรูปแบบของสัญลักษณ์ซึ่งจะช่วยให้จำพฤติกรรมของแม่แบบ แม้ว่าจะเห็นแม่แบบเพียงช่วงเวลาอันสั้น การเก็บในรูปแบบสัญลักษณ์

กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ มโนภาพ (Imaginal Coding) และสัญลักษณ์ทางภาษา (Verbal Coding) การเก็บจำในรูปมโนภาพจะง่ายเมื่อแม่แบบแสดงให้เห็นบ่อย ส่วนการเก็บจำในรูปภาษาพัฒนาหลังจากมีมโนภาพและจะช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น กระบวนการจำนี้เกิดขึ้นจากการฝึกฝนจะช่วยให้ผู้สังเกตจำพฤติกรรมของแม่แบบได้ดียิ่งขึ้น และการฝึกคิดหรือทำตามแบบยังช่วยให้การเรียนรู้จากการสังเกตได้ผลดีขึ้น

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproductional Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ซึ่งเป็นพฤติกรรมของแม่แบบที่เก็บไว้ในรูปของความจำมาเป็นการกระทำหรือการแสดงออกที่เหมาะสมโดยการใช้ความคิด เพราะฉะนั้นกระบวนการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับระดับความคิดของผู้สังเกต ความซับซ้อนของพฤติกรรม ในระยะแรกการดัดแปลงสัญลักษณ์กับการดัดแปลงให้เป็นพฤติกรรมก็จะช่วยให้การกระทำตามแม่แบบในคราวต่อไปถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้เรียนจะสังเกตพฤติกรรมของตนเองเทียบกับแม่แบบ และจะติดตามผลของการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยถ้าได้ผลเป็นที่น่าพอใจการเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

4. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความรู้ที่ได้รับมากับการแสดงออกตามปกติ ในการรับรู้ของมนุษย์ในการแสดงออกนั้นในชีวิตจริงบุคคลจะไม่สามารถกระทำตามแม่แบบได้ทั้งหมด บุคคลจะเลือกที่จะกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีตอบแทนมากกว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสีย ผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงพอใจนั้นไว้และนำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กระบวนการจูงใจโดยการให้รางวัลหรือการเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น

จะเห็นได้ว่า ตัวแบบที่มีพฤติกรรมเหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้นจะก่อให้เกิดการเลียนแบบได้อย่างดีจากคนส่วนใหญ่ ดังนั้นการเรียนรู้จากแม่แบบจะต้องจัดวางรูปแบบองค์ประกอบของการเรียนรู้จากแม่แบบอย่างเหมาะสม โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจจนสามารถจดจำและสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของแม่แบบได้จนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบได้ในที่สุดดูได้จากภาพประกอบ 2

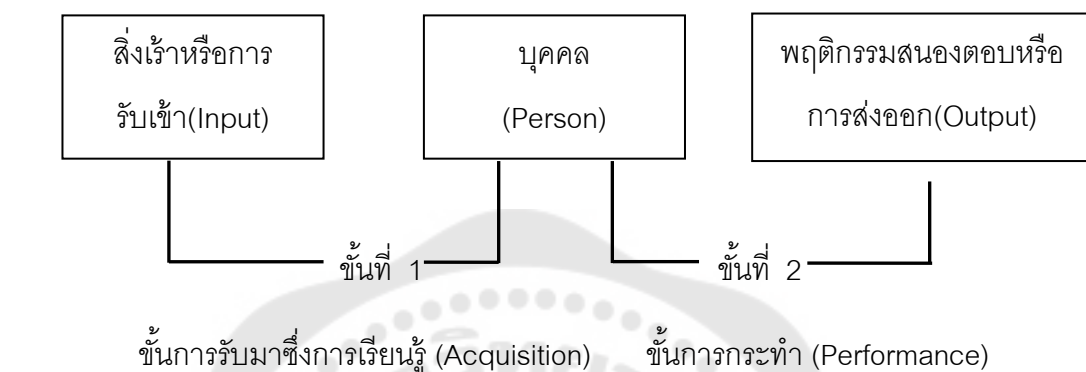

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกต

ที่มา : นางเยาว์ พรหมวัง (2556; อ้างอิงจาก Bandura. 1986)

ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา นางเยาว์ พรหมวัง (2556; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมด้วยการรู้คิดจากการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นแรกเป็นขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 เรียกว่า

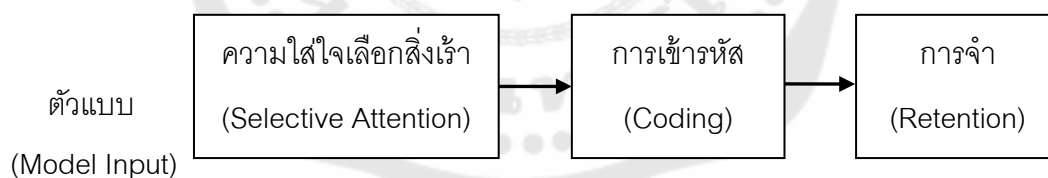
ขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ การแบ่งขั้นของการเรียนรู้แบบนี้ทำให้ทฤษฎีการเรียนรู้ของบันดูราแตกต่างจากทฤษฎีพฤติกรรมชนิดอื่น ๆ การเรียนรู้ที่แบ่งออกเป็น 2 ขั้น อาจจะแสดงด้วยแผนผังดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนของการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

ที่มา : นงเยาว์ พรมวัง (2556; อ้างอิงจาก Bandura. 1986)

ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญเป็นลำดับ 3 ลำดับดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขึ้นกับการรับมาซึ่งการเรียนรู้

ที่มา : นงเยาว์ พรมวัง (2556; อ้างอิงจาก Bandura. 1986)

จากแผนภาพจะเห็นว่าส่วนประกอบทั้ง 3 อย่าง ของการรับมาซึ่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) ความใส่ใจที่เลือกสิ่งเร้ามีบทบาทสำคัญในการเลือกตัวแบบสำหรับขั้นการกระทำ (Performance) นั้นขึ้นอยู่กับนักเรียน เช่น ความสามารถทางด้านร่างกาย ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งทางความคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจ

2.11 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

การเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบนั้นจะได้ผลมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ดังที่ (วลัยกรณ์ แพร์กิจธรรมชัย, 2555; อ้างอิงจาก Bandura, 1977) ได้สรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกตดังนี้

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำของตัวแบบ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้สังเกตไม่เคยพบเห็นมาก่อน ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบของการกระทำใหม่นี้ในรูปสัญลักษณ์และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่

2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่จะเกิดขึ้นในสภาพการณ์ที่ผู้สังเกตเห็นการกระทำของ ตัวแบบในลักษณะต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ รูปแบบทางภาษา เป็นต้น จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบการกระทำ ตามตัวแบบลักษณะต่าง ๆ ภายใต้สภาพการณ์ต่าง ๆ และถ้าการตอบสนองส่งผลทางบวก ผู้สังเกตจะรวบรวมลักษณะของตัวแบบในรูปต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่

3. การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ การมีตัวแบบจะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพราะมนุษย์เมื่อเห็นตัวแบบกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งมนุษย์อาจใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ประกอบกับการกระทำของตัวแบบมีความคิดเชิงสรรค์ไม่เพียงพอที่จะไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำของผู้สังเกตแต่อย่างใด

4. การยับยั้งการกระทำหรือการลดพฤติกรรมที่จัดกระทำที่ให้เห็นตัวแบบถูกลงโทษ ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำตามตัวแบบนั้นในทำนองเดียวกันถ้าได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและถูกห้ามปรามแล้วไม่มีผลกรรมใด ๆ ตามมากล่าวคือ ตัวแบบยังคงทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องนั้นเหมือนเดิม ผู้สังเกตก็จะมีแนวโน้มที่จะกระทำให้เหมือนตัวแบบได้เช่นกัน

5. การส่งเสริมการกระทำ การมีตัวแบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัลผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้นในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตเห็นมีแนวโน้มที่จะกระทำมากขึ้นเช่นกัน

6. ด้านอารมณ์การมีตัวแบบนั้นนอกจากจะช่วยส่งผลต่อการกระทำตามตัวแบบแล้วยังมีผลต่ออารมณ์ผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มขึ้นอีก และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามไปด้วย

7. การเื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามตัวแบบ การกระทำใดที่คนได้รับผลประโยชน์มีคุณค่าและคนส่วนใหญ่มีความชื่นชอบอยู่เสมอการกระทำของตัวแบบนั้นก็จะทำให้

ผู้สังเกตกระทำได้อย่างรวดเร็วและมีความง่ายในการกระทำตาม นอกจากนี้เมื่อคนเราสามารถกระทำตามตัวแบบได้เร็วจะทำให้เกิดการแผ่ขยายจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้โดยเร็ว

ศรัณย์ สิงห์ทน (2552; อ้างอิงจาก Fischer, Joel, Gochros and Harvey. 1975) กล่าวว่าตัวแบบมีหน้าที่ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ตัวแบบทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ ในกรณีนี้ผู้สังเกตยังไม่เคยได้เรียนรู้พฤติกรรมนี้มาแต่อย่างใดในอดีต เช่น พฤติกรรมการแต่งกายของวัยรุ่นตามการดูที่ตนเองชื่นชอบ เป็นต้น

2. ตัวแบบทำหน้าที่เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เป็นกรณีนี้ ผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาบ้างแล้วในอดีต ตัวแบบก็จะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น

3. ตัวแบบทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม ในกรณีที่ผู้สังเกตพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หรือยังไม่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก่อน ตัวแบบนั้นก็จะช่วยทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นลดลงหรือไม่

วัลย์ภรณ์ แพร์กิจธรรมชัย (2555; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) กล่าวว่า การเสริมแรงที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่จะทำพฤติกรรมตามตัวแบบ มี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การเสริมแรงจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเสริมแรงที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมตามแบบแล้วได้รับแรงเสริมโดยตรง เช่น เมื่อผู้เรียนร่ำได้สวดเหมือนกับที่ครูทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ผู้เรียนก็จะได้รับคำชมจากครู และผู้เรียนจะมีความภาคภูมิใจและดีใจกับคำชมเชยนั้น

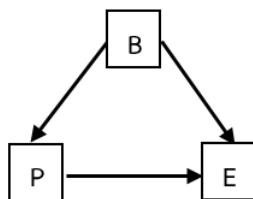
2. การเสริมแรงที่เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Reinforcement) เป็นการเสริมแรงที่เกิดจากการสังเกตเห็นผู้อื่นได้รับการเสริมแรงจากการกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง จึงทำให้บุคคลลอกเลียนแบบพฤติกรรมนั้นเพื่อหวังจะได้รับการเสริมแรงเช่นเดียวกัน

3. การเสริมแรงตนเอง (Self-Reinforcement) เป็นการเสริมแรงที่บุคคลให้แรงเสริมกับตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยแรงเสริมใด ๆ จากภายนอกเกิดจากการที่บุคคลสังเกตพฤติกรรมของตนเองและเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ตั้งมาตรฐานหรือคาดหวังไว้ว่าต้องทำให้ได้ โดยบุคคลจะประเมินพฤติกรรมดังกล่าวว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือความคาดหวังที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ถ้าสามารถทำได้ตามที่คาดหวังก็จะรู้สึกดีใจ และภูมิใจในความสำเร็จหรือความก้าวหน้านั้น อันถือเป็นการเสริมแรงให้กับตนเอง การเสริมแรงนี้นับเป็นการควบคุมตนเอง (Self-Regulation)

ที่ให้ผลดีกว่าการเสริมแรงแบบอื่น ๆ ซึ่งผู้สอนสามารถสร้างเสริมให้ผู้เรียนเกิดการควบคุมตนเอง จนติดเป็นนิสัยได้ในหลาย ๆ กรณี เช่น การให้ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายว่าจะทบทวนบทเรียนให้ได้วันละ 3 ชั่วโมงแล้วให้ผู้เรียนพิจารณาว่าสามารถทำได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตนเองคาดหวังไว้หรือไม่ หรือการให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายว่าจะต้องทำวิชาคณิตศาสตร์ให้ได้ 3 ข้อในเวลา 1 ชั่วโมง และสามารถทำได้ตามที่กำหนด เป็นต้น กลยุทธ์นี้เป็นการทำให้ผู้เรียนควบคุมจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของตนเองและหาหนทางที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ซึ่งเมื่อสามารถทำได้ตามที่คาดหวังแล้วผู้เรียนจะได้รับการเสริมแรงทางจิตใจจากตนเอง

2.12 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

นางเยาว์ พรหมวัง (2556;อ้างอิงจาก Bandura, 1986) ได้เสนอแนวคิดว่าคุณคนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) พื้นฐานของความคิดความเชื่อดังกล่าวเป็นสิ่งที่ Bandura ค้นคว้าจนเป็นที่ยอมรับในวงการจิตวิทยา คือการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบ (Observational Learning or Modeling) โดยพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Learning Theory) เป็นกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่อว่า บุคคลเรียนรู้ได้จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้พัฒนาการมาเป็นลำดับ ทำให้ขอบข่ายทฤษฎีกว้างขวางขึ้น ต่อมาได้ใช้ชื่อว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) แต่ยังคงความเชื่อพื้นฐานที่ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น จุดเน้นของทฤษฎี คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเองเป็นผลสืบเนื่องจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ด้วยเหตุและผลดังกล่าวทำให้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา มีหลักการพื้นฐานว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior) ของบุคคลสามารถกระทำได้ด้วยการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม (Environment) และปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล (cognitive and other personal factors) ทั้งสามปัจจัยนี้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคลและอิทธิพลของสภาพแวดล้อม

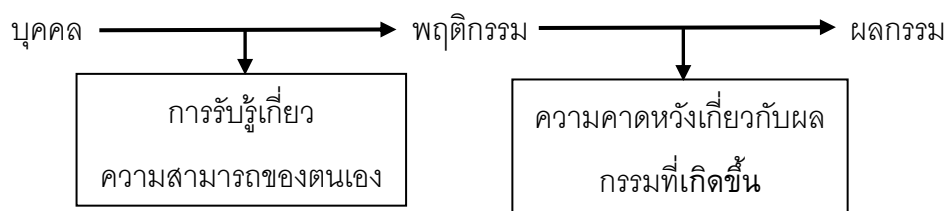
ที่มา : นางเยาว์ พรหมวัง (2556;อ้างอิงจาก Bandura, 1986)

B = พฤติกรรม (Behavior)

P = ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล (Cognitive and other personal factors)

E = สิ่งแวดล้อม (Environment)

จากภาพที่ 5 จากภาพที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคลและอิทธิพลของสภาพแวดล้อมนั้น ต่างเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน นั่นก็หมายความว่าถ้าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ก็จะมีผลทำให้องค์ประกอบอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น ชีดีเข้าไปเป็นผู้จำหน่ายตรง เห็นเพื่อนประสบความสำเร็จในการทำงานสภาพแวดล้อม (E) เช่นนี้มีผลทำให้ชีดีเชื่อว่า (P) ความพยายามมุมานะของตนเองสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้ซึ่งมีผลทำให้ชีดีมีพฤติกรรม (B) ที่แสดงถึงความพยายามมุมานะด้วย แล้วพฤติกรรมซึ่งแสดงถึงความพยายามมุมานะของชีดีก็เป็นสภาพแวดล้อม (E) ให้กับเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ด้วย ทฤษฎีในกลุ่มนี้อธิบายว่า การเรียนรู้เป็นผลของกระบวนการคิด ความเข้าใจ การรับรู้สิ่งเร้าที่มากกระตุ้น ผสมผสานกับประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ที่ได้รับในปัจจุบันกับประสบการณ์ในอดีตจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญาเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเองและความคาดหวังต่อ
กับผลกรรมที่เกิดขึ้น

ที่มา : นงเยาว์ พรหมวัง (2556; อ้างอิงจาก Bandura. 1986)

ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่สังเกตเห็นนั้นนอกจากจะเกิดจากแรงขับภายในตัว
ของบุคคลแล้ว ยังได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกด้วย ด้วยการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิด
แรงจูงใจที่แสดงพฤติกรรมออกมาเป็นที่มาของการเกิดบุคลิกภาพ ซึ่งอาศัยความสามารถด้านต่าง
ๆ ดังต่อไปนี้ (อดิสร บาลโสง, 2557 ;อ้างอิงจาก Bandura. 1989)

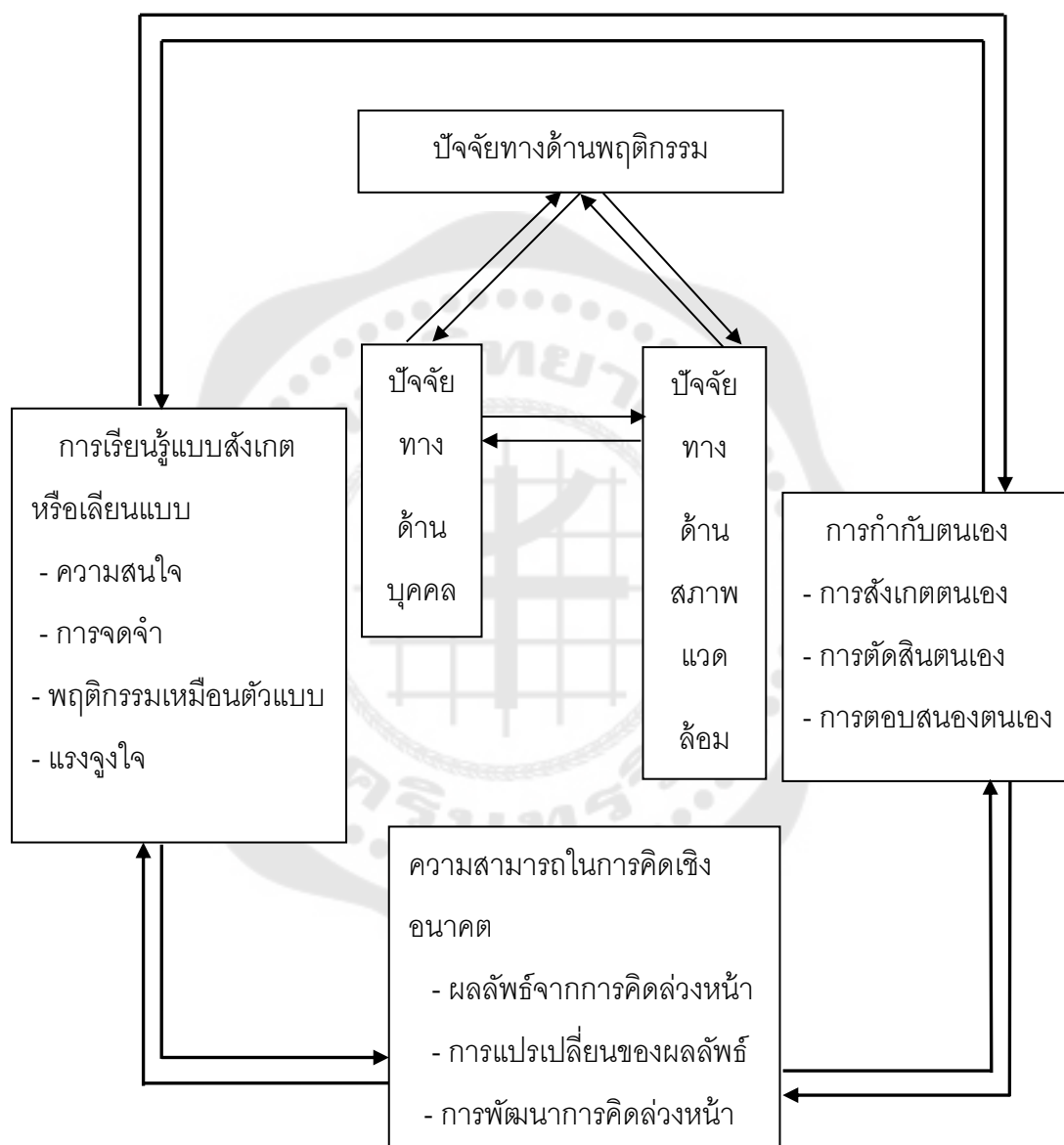
1. ความสามารถในการจดจำสัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย (Symbolizing Capability) ทำให้บุคคลสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจและการจัดการสิ่งแวดล้อม
ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ไปจนถึงกระบวนการรับรู้ และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างมี
ความหมายไปจนถึงการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ ด้วย

2. ความสามารถในการรับความรู้สึกแทนบุคคลอื่น (Vicarious Capability) เป็น
คุณสมบัติและความพิเศษของมนุษย์ในการเรียนรู้ความรู้สึกบุคคลอื่น ความสามารถนี้ส่งผลให้
เกิดการเรียนรู้แบบเลียนแบบ (Modeling) หรือการสังเกต (Observational Learning)

3. ความสามารถในการคิดล่วงหน้า (Forethought Capability) ทำให้บุคคลเกิด
กลไกการกำกับพฤติกรรมตนเอง เพื่อการบรรลุผลลัพธ์และความมุ่งหวังตามเป้าหมายที่กำหนด
นอกจากนั้นการเรียนรู้จากการคาดหวังผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงเมื่อบุคคล
ต้องการที่จะเข้าใจทักษะกระบวนการของการสร้างผลลัพธ์เหล่านั้น

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อในแนวการเรียนรู้ทาง
สังคมเชิงพุทธิปัญญานั้น อาจสรุปได้ว่าปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้าน
พฤติกรรมต่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยตัวใดตัวหนึ่งย่อมส่งผล
กระทบต่อปัจจัยที่เหลือหรืออาจกล่าวได้ว่าหากต้องการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านพฤติกรรมจะต้อง
เปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านบุคคลหรือปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่งหรืออาจต้องเปลี่ยนทั้ง
สองปัจจัยก็ได้โดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura ยังได้กล่าวถึงการ

เรียนรู้แบบการเลียนแบบ (Observational learning) ความสามารถในการคิดล่วงหน้า (Forethought capability) และความสามารถของบุคคลในการกำกับตนเอง (Self - regulation) ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาเป็นแผนภาพ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 แสดงความเชื่อมโยงของปัจจัยที่เกี่ยวข้องของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

ที่มา : นางเยาว์ พรหมวัง (2556;อ้างอิงจาก Bandura. 1986)

2.13 หลักในการดำเนินการให้ตัวแบบ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2553; อ้างอิงจาก Striefel, 1981) กล่าวถึงหลักการในการใช้ตัวแบบเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนในการพิจารณาดังต่อไปนี้

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้ตัวแบบแสดง เพื่อให้บุคคลสังเกต และลอกเลียนแบบให้ชัดเจน
2. ความชัดเจนของพฤติกรรมนั้นจะต้องหมายถึง การสังเกตเห็นได้ วัดได้ โดยใช้คนตั้งแต่ 2 คน สามารถสังเกตและเห็นตรงกันว่าพฤติกรรมเป้าหมายนั้นเกิดขึ้นหรือไม่
3. ต้องมั่นใจได้ว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้น อยู่ภายในระดับความสามารถของผู้สังเกต ไม่เช่นนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจในการเรียนรู้ได้
4. ต้องมั่นใจได้ว่าพฤติกรรมที่จะให้บุคคลลอกเลียนแบบนั้น เป็นพฤติกรรมที่ทำให้ดูง่ายถ้าเป็นพฤติกรรมที่ซับซ้อน อาจใช้วิธีแยกพฤติกรรมเป้าหมายออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ จากนั้นจึงใช้คำพูดในการชี้แนะได้ ตัวแบบสามารถพูดอธิบายไปที่ละพฤติกรรม พร้อมทั้งแสดงพฤติกรรมนั้น ประกอบด้วยจะทำให้การลอกเลียนแบบเกิดได้ง่ายขึ้น
5. ต้องมั่นใจได้ว่า ผู้สังเกตนั้นตั้งใจสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างแท้จริง ด้วยวิธีมองหรือฟัง ซึ่งอาจใช้สัญญาณที่เป็นคำพูดกับผู้สังเกตก่อน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ แต่การให้สัญญาณดังกล่าวนั้น จะต้องไม่กระทำพฤติกรรมที่รุนแรง เช่น กระชากตัวให้สังเกต เป็นต้น รวมทั้งผู้ดำเนินการเสนอตัวแบบจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตตัวแบบด้วยวิธีที่รุนแรงเช่นกัน เช่น การตีหรือดุด่า เป็นต้น เพราะจะทำให้ผู้สังเกตลอกเลียนพฤติกรรมที่รุนแรงได้
6. ต้องมั่นใจได้ว่า พฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกนั้นชัดเจนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ
7. เมื่อผู้สังเกตลอกเลียนพฤติกรรมของตัวแบบได้ถูกต้อง หรือใกล้เคียงกับพฤติกรรมของตัวแบบ จะต้องให้การเสริมแรงกับผู้แสดงพฤติกรรมเลียนแบบทันที
8. การเสริมแรงที่ให้แก่ผู้ลอกเลียนแบบพฤติกรรม หรือผู้สังเกตนั้น จะต้องใช้ตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ
9. ควรมีการสังเกตพฤติกรรม บันทึกลงเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อการวิเคราะห์และสรุปผลจากการสังเกตให้ผู้สังเกตได้รู้ว่าตนเองมีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด อีกทั้งยังเป็นการเสริมแรงให้กับผู้สังเกตอีกด้วย

10. ในกรณีที่ผู้สังเกตไม่ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมตามตัวแบบได้นั้น อาจจะใช้การชี้แนะทางร่างกายเข้าช่วยด้วย เพราะจะทำให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น

11. ในการเสนอตัวแบบนั้น เมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว ควรให้แรงเสริมกับตัวแบบด้วย ซึ่งการทำเช่นนี้จะเป็นการจูงใจให้ผู้สังเกตอยากลอกเลียนแบบพฤติกรรมมากขึ้น

12. ควรเลือกตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกต มีความโดดเด่น ตลอดจนสามารถแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างคล่องแคล่วด้วย

2.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ ผู้วิจัยพอสรุปได้ดังนี้

สุคนธรส นุตะวัฒน์ (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจามีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริ แคนสา (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน ได้มาโดยการสุ่ม แบบแบ่งชั้น โดยจัดนักเรียนเปลี่ยนกลุ่มทดลอง 4 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มๆ ละ 30 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน 2 วิธี คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วีดิทัศน์พฤติกรรมแม่แบบประกอบการเรียนรู้ และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์จำลอง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มี 4 ชุด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2 วิธี 2) แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ 3) แบบวัดการใช้เหตุผลในการตัดสินใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ 4) แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจิตสำนึกสาธารณะ ใช้รูปแบบการทดลองแบบ Pretest-Posttest Control-Group Design ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วีดิทัศน์พฤติกรรมแม่แบบประกอบการเรียนรู้ และการใช้สถานการณ์จำลอง สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรรยา พรธรรมา (2553) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์มีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปนพงศ์ งามมาก (2557) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงพันธ์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มประชากรมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มประชากรมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจความหมาย ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ สิ่งแวดล้อม เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้จากการสังเกตด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีทัศนพฤติกรรมแม่แบบจากตัวแบบ เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ และเทคนิคเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคม ล้วนมีความสำคัญและช่วยส่งเสริมจิตสาธารณะทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการนำเทคนิคเหล่านี้ไปสร้างโปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสังเกตจากตัวแบบ จดจำ นำไปรับใช้กับตนเอง สังคมได้ในที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นผลของการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การกำหนดแบบแผนและการดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งหมด 972 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับจิตสำนึก เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 274 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (วรณี แกมเกตุ, 2551 ;อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับจิตสำนึก เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากนักเรียนที่มีคะแนนจิตสำนึกต่ำกว่าระดับปานกลางลงไปและจากความสมัครใจของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสำนึก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบวัดจิตสาธารณะ
2. โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบวัดจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ประเมินความคิดเห็นหรือระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับจิตสาธารณะใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นที่และด้านการเคารพสิทธิ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบวัดจิตสาธารณะ

1.2 ศึกษาแบบวัดจิตสาธารณะ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นนิยามศัพท์ และสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน โดยกำหนดให้มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบจำนวน 36 ข้อ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตัวอย่างข้อคำถามแบบวัดจิตสาธารณะ

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น/ ระดับการปฏิบัติ			
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด
2	ข้าพเจ้าจะเก็บจานอาหาร และถ้วย ชยะต่าง ๆ ในโรงอาหารทุกครั้ง เพื่อ ไม่เป็นภาระของผู้อื่น				

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความ	การตอบ	ข้อความ
ทางบวก		ทางลบ
5	มากที่สุดหรือนักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นทุกครั้ง ประจำ สม่ำเสมอ	1
4	มาก หรือ นักเรียนปฏิบัติตรงข้อความนั้นบ่อยครั้ง หรือ เกือบทุกครั้ง	2
3	ปานกลาง หรือ นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง	3

2	น้อย หรือ นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นนานๆครั้ง	4
1	น้อยที่สุด หรือ นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นเลย	5

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีจิตสาธารณะระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีจิตสาธารณะระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีจิตสาธารณะระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีจิตสาธารณะระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีจิตสาธารณะระดับน้อยที่สุด

1.3 นำข้อคำถามที่ปรับแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจัดพิมพ์เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ

1.4 นำแบบวัดระดับจิตสาธารณะไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นนำคำแนะนำที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective Congruence Index : IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ คือ มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 ซึ่งแบบวัดได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 แปลผลได้ว่าแบบวัดจิตสาธารณะผ่านเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 30 ข้อ แล้วปรับปรุงภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแบบวัดจิตสาธารณะที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.66 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งแบบวัดจิตสาธารณะผ่านเกณฑ์และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มทดลองได้มีจำนวน 28 ข้อ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะรายด้าน

จิตสาธารณะรายด้าน	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านการใช้ของส่วนรวม	10	.76
2. ด้านการถือเป็นหน้าที่	10	.76
3. ด้านการเคารพสิทธิ	8	.64
รวม	28	.87

2. โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ขั้นตอน และเทคนิคต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ รวมทั้งกิจกรรม แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาและเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมของโปรแกรม

2.2 กำหนดนิยามศัพท์และโครงสร้างของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

2.3 สร้างโปรแกรมตามโครงสร้างที่กำหนดไว้โดยกำหนดขั้นตอนสร้างโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเลือกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะจากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาโปรแกรม เป็นกิจกรรมที่มีสื่อวิทัศน์เป็นคลิปวิดีโอที่มีเรื่องราวตัวแบบของบุคคลที่จิตสาธารณะ ประกอบกับใบความรู้และใบงานให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายกลุ่มร่วมกัน เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ ซึ่งประกอบไปด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ มาเป็นฐานในการใช้สร้างโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ เพื่อให้โปรแกรมมีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ มีทั้งหมด 9 กิจกรรม โดยมีวิธีดำเนินการแต่ละกิจกรรม ดังนี้

2.3.1 ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศก่อนการเรียนรู้ ให้เกิดการยอมรับและมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมตรงกันด้วยวิธีการต่างๆ ที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น การใช้คำถามชวนคิดก่อนการทำกิจกรรม หรือกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงสัยและร่วมแสดงความคิดเห็นการสนทนาและนำเข้าสู่ประเด็นในการพูดคุยและทำกิจกรรม รวมทั้งอธิบายรายละเอียด ขั้นตอนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

2.3.2 ขั้นตอนกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำกระบวนการและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่มีต่อส่วนรวมของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาตนเองให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจากสมาชิกในกลุ่ม พร้อมร่วมวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิก โดยยึดองค์ประกอบของบุคคลที่มีจิตสำนึกในด้านการใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นหน้าที่และด้านการเคารพสิทธิ โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนดังนี้

2.3.2.1 ชื่อกิจกรรม

2.3.2.2 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม

2.3.2.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2.3.2.4 แนวคิดสำคัญของกิจกรรม

2.3.2.5 สื่อและอุปกรณ์

2.3.2.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

2.3.2.7 การประเมินผลกิจกรรม

2.3.3 ขั้นสรุปกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการส่งเสริมจิตสำนึกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยจะสรุปและชี้แนะแนวทางเพิ่มเติมอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงความรู้สึกของที่มีต่อตนเอง ต่อสมาชิกกลุ่ม และต่อผู้วิจัยจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบ

2.4 นำโปรแกรมส่งเสริมจิตสำนึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาความเหมาะสมของขั้นตอน และกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม และนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective Congruence Index : IOC) ซึ่งได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้โปรแกรมมีความสมบูรณ์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและสามารถที่จะนำไปใช้พัฒนานักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

2.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมส่งเสริมจิตสำนึกที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2.6 วิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีคำแนะนำให้ปรับแก้และเพิ่มเติมในส่วนของใบความรู้ที่นำมาใช้ในโปรแกรมควรมีเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับช่วงวัยการเรียนรู้ ควรอ้างอิงแหล่งที่มาของคลิปวิดีโอ รูปภาพ ข่าวหรือสิ่งที่น่าสนใจจากแหล่งต่าง ๆ ควรมีแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนและมีรูปแบบการประเมินผลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ ควรมีการวัดความรู้หรือมีการให้คะแนนใบงานที่มากกว่าแค่การสังเกต ควรให้นักเรียนลงปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย และผู้วิจัยควรศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิดต่าง ๆ อย่างละเอียดเพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาโปรแกรมให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ตาราง 3 โครงสร้างโดยรวมของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

ครั้งที่	การส่งเสริมจิตสาธารณะ
1	ปฐมนิเทศ
2 – 3	การเสริมสร้างด้านการใช้ของส่วนรวมของที่เป็นของสาธารณสมบัติมีความตระหนักถึงความมีจิตสาธารณะโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ
4 – 6	การเสริมสร้างด้านการถือปฏิบัติเป็นหน้าที่ในการดูแลสาธารณสมบัติ ด้านพฤติกรรมเป็นลงมือปฏิบัติหรือการกระทำที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ
7 - 8	การเสริมสร้างด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ
9	ปัจฉินิเทศ

ตัวอย่างกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

ตาราง 4 โครงสร้างโดยรวมของกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	สื่อและอุปกรณ์	การประเมินผล
5	เสริมสร้างจิต-สาธารณะผ่านบุคคลตัวอย่างในสังคมไทย	1. นักเรียนเรียนรู้และเห็นพฤติกรรมของความมีจิตสาธารณะผ่านบุคคลตัวอย่างในสังคมไทย 2. นักเรียนสามารถนำพฤติกรรมที่เหมาะสมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมา 1.2 ผู้วิจัยตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นตัวอย่างในสังคมไทยว่า “นักเรียนเคยเห็นบุคคลในสังคมไทยท่านใดบ้างที่ทำประโยชน์ให้กับสังคมไทย ” 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนคลิปวิดีโอ คนคนบนทางก้าว และ แจกใบความรู้ บุคคลตัวอย่าง ให้นักเรียนได้ศึกษาเรื่องราวและการทำประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับสังคม และตอบคำถามให้ครบถ้วน	1 .คลิป วิดีโอ คนคนบนทางก้าว 2. ใบความรู้ กรณีของตูน - บอดี้สแลม และก้าวคนละก้าว สร้างให้แก่สังคม 3. ใบงาน “บุคคลตัวอย่างในสังคมไทย	สังเกตจากการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลที่มีจิตสาธารณะที่เป็นบุคคลตัวอย่างในสังคมไทย และพฤติกรรมของบุคคลที่มีจิตสาธารณะรวมถึงสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรม

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	สื่อและ อุปกรณ์	การ ประเมินผล
			และออกมานำเสนอ หน้าชั้นเรียน 3. ขั้นสรุปกิจกรรม ผู้วิจัยและนักเรียน ร่วมกันสรุปและ อภิปรายร่วมกัน และ ผู้วิจัยเน้นย้ำให้ นักเรียนตระหนักถึง พฤติกรรมจิต- สาธารณะจาก ตัวอย่างของบุคคล ต้นแบบว่า คนเราทุก คนสามารถทำ ประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ ถ้าเริ่มพัฒนาจาก ความคิด จิตใจ การ กระทำของตนเองมีใจ อาสา อยากจะ ช่วยเหลือผู้อื่น มากกว่าตนเองจะ ช่วยให้เราเป็นคนที่มี จิตสาธารณะ และ เป็นคนดีของสังคม		

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

3.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยอาศัยการทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการวัดผลก่อน และหลังทดลอง ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามแบบแผนการวิจัย One-Group Pretest-Posttest Design ซึ่งมีแผนการทดลอง ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แบบแผนการทดลอง One-Group Pretest-Posttest Design

ก่อนการทดลอง	การทดลอง	หลังการทดลอง
O ₁	X	O ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

O ₁	แทน	ระดับจิตสาธารณะก่อนการทดลอง
X	แทน	โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ
O ₂	แทน	ระดับจิตสาธารณะหลังการทดลอง

3.2 การดำเนินการส่งเสริมจิตสาธารณะ

3.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาระดับจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 274 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากนักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่าระดับปานกลางลงไปและจากความสมัครใจของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยจะนำคะแนนที่ได้จากการวัดระดับจิตสาธารณะในระยะที่ 1 เป็นคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง (pretest)

3.2.2 ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองโดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะเป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ได้แก่ วันจันทร์ - วันศุกร์ ใช้เวลาในการทดลองวันละ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 15.20 - 16.20 น. รวมระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 9 ครั้ง

3.2.3 ระยะหลังการทดลอง

3.2.3.1 ผู้วิจัยประเมินกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบวัดจิตสภาวะขณะพูดเดียวกับที่ทำก่อนทดลอง และเก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

3.2.3.2 จากนั้นผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้ทั้ง 2 ครั้งของกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อขอทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง
2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนเข้าร่วมการทดลองใช้แบบวัดจิตสภาวะและโปรแกรมส่งเสริมจิตสภาวะ
3. หลังจากการทดลองใช้เครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและ ขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนทำแบบวัดจิตสภาวะและโปรแกรมส่งเสริมจิตสภาวะ
4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาตรวจวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสภาวะของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสภาวะ

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

5.2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.2.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

5.2.2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยการตรวจสอบและประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

5.2.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะ โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 50 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

5.2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent Sample) เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย
ใช้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน	ผลต่างของค่าเฉลี่ย
t	แทน	ค่าสถิติที
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. ผลการเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีการใช้ค่าสถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ($n=274$)

จิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการใช้ของส่วนรวม	3.67	0.38	มาก
ด้านการถือเป็นที่	3.51	0.46	มาก
ด้านการเคารพสิทธิ	3.63	0.48	มาก
จิตสาธารณะโดยรวม	3.60	0.39	มาก

จากตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจิตสาธารณะโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้ของส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.67 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 รองลงมาคือ ด้านการเคารพสิทธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และด้านการถือเป็นที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.51 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

การเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples) ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ($n = 30$)

จิตสาธารณะ	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการใช้ของส่วนรวม	3.90	0.17	มาก	4.25	0.17	มาก
ด้านการถือเป็นที่	4.06	0.24	มาก	4.31	0.18	มาก
ด้านการเคารพสิทธิ	4.13	0.20	มาก	4.50	0.26	มาก
รวม	4.03	0.12	มาก	4.35	0.14	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ก่อนทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยรวมเท่ากับ 4.03 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 อยู่ในระดับมาก หลังทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยรวมเท่ากับ 4.35 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14 อยู่ในระดับมาก และสามารถพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการใช้ของส่วนรวม ก่อนทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการใช้ของส่วนรวมเท่ากับ 3.90 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับมาก หลังทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการใช้ของส่วนรวมเท่ากับ 4.25 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับมาก

ด้านการถือเป็นที่ ก่อนทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการถือเป็นที่เท่ากับ 4.06 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 อยู่ในระดับมาก หลังทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยด้านการถือเป็นที่เท่ากับ 4.31 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 อยู่ในระดับมาก

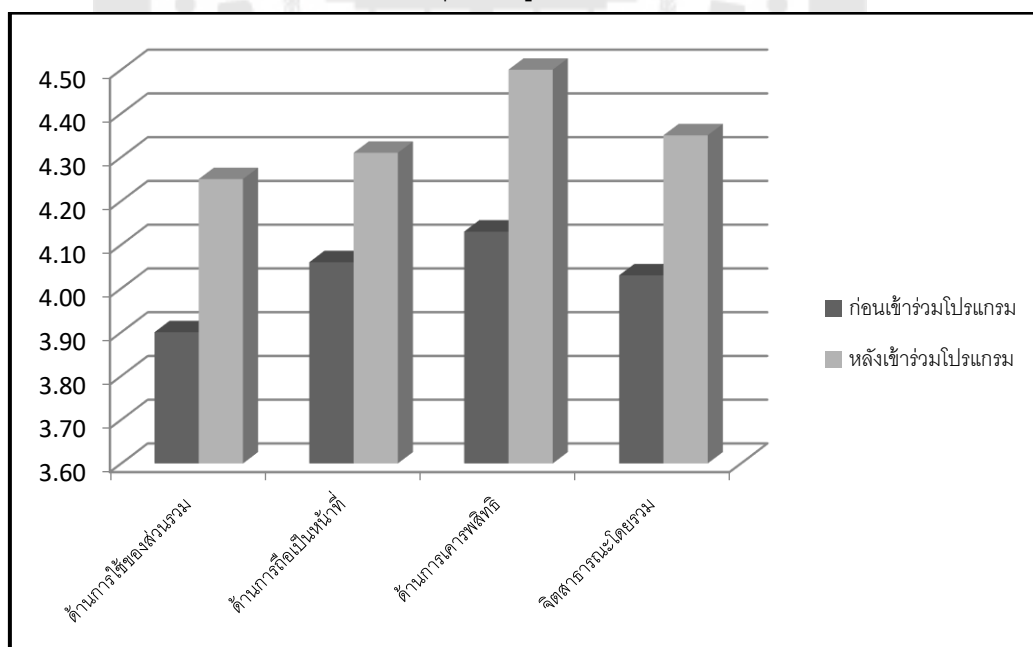
ด้านการเคารพสิทธิ ก่อนทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ย การเคารพสิทธิเท่ากับ 4.13 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 อยู่ในระดับมาก หลังทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยด้านการเคารพสิทธิเท่ากับ 4.50 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 การเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ (n=30)

จิตสาธารณะ	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		MD	t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ด้านการใช้ของส่วนรวม	3.90	0.17	4.25	0.17	0.35	9.68**	.001
ด้านการถือเป็นที่	4.06	0.24	4.31	0.18	0.25	6.80**	.001
ด้านการเคารพสิทธิ	4.13	0.20	4.50	0.26	0.37	7.01**	.001
รวม	4.03	0.12	4.35	0.14	0.32	11.00**	.001

**p<.01

จากตาราง 8 พบว่าการเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะโดยภาพรวมและทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้ของส่วนรวม การถือเป็นที่ และการเคารพสิทธิมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะนักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยภาพรวมและทุกด้านสูงกว่าก่อนทดลอง ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ” ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ มีระดับจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งหมด 972 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 274 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan วรวิณี แกมเกต (2551; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan.1970)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากนักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่าระดับปานกลางลงไปและจากความสมัครใจของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัดจิตสาธารณะและโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

1. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบวัดจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบวัดจิตสาธารณะ

1.2 ศึกษาแบบวัดระดับจิตสาธารณะ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นนิยามศัพท์ และสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน โดยกำหนดให้มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบจำนวน 36 ข้อ

1.3 นำข้อคำถามที่ปรับแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา แก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจัดพิมพ์เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ

1.4 นำแบบวัดจิตสาธารณะไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นนำคำแนะนำที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective Congruence Index : IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ คือ มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 ซึ่งแบบวัดได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แปลผลได้ว่าแบบวัดจิตสาธารณะผ่านเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 30 ข้อ แล้วปรับปรุงภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแบบวัดจิตสาธารณะที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.66 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งแบบวัดจิตสาธารณะผ่านเกณฑ์และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มทดลองได้มีจำนวน 28 ข้อ

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรม ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ รวมทั้งกิจกรรม แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาและเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมของโปรแกรม

2.2 กำหนดนิยามศัพท์และโครงสร้างของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

2.3 สร้างโปรแกรมตามโครงสร้างที่กำหนดไว้โดยกำหนดขั้นตอนสร้างโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.4 นำโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาความเหมาะสมของขั้นตอน และกิจกรรมในแต่ละโปรแกรม และนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective Congruence Index : IOC) จากนั้นนำความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้โปรแกรมมีความสมบูรณ์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และสามารถที่จะนำไปใช้พัฒนานักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

2.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ของเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2.6 วิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีคำแนะนำให้ปรับแก้และเพิ่มเติมในส่วนของใบความรู้ที่นำมาใช้ในโปรแกรมควรมีเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับช่วงวัยการเรียนรู้ ควรอ้างอิงแหล่งที่มาของคลิปวิดีโอ รูปภาพข่าวหรือสิ่งทีนำมาจากแหล่งต่าง ๆ ควรมีแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนและมีรูปแบบการประเมินผลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ ควรมีการวัดความรู้หรือมีการให้คะแนนใบงานที่มากกว่าแค่การสังเกตควรให้นักเรียนลงปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย และผู้วิจัยควรศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิดต่าง ๆ อย่างละเอียดเพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาโปรแกรมให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อขอทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง
2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนเข้าร่วมการทดลองใช้แบบวัดจิตสาธารณะและโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ
3. หลังจากการทดลองใช้เครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนทำแบบวัดจิตสาธารณะและโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ
4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาตรวจวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยการตรวจสอบและประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะ โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 50 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent Sample) เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจิตสาธารณะโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. หลังการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะโดยภาพรวมและทุกด้าน ประกอบด้วยการใช้ของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ และการเคารพสิทธิมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะนักเรียนมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยภาพรวมและทุกด้านสูงกว่าก่อนทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจิตสาธารณะโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากวิสัยทัศน์ หลักการดำเนินงานของทางโรงเรียนที่มีนโยบายให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ค่ายส่งเสริมคุณธรรม กิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมนอกเหนือเวลาเรียนต่าง ๆ ที่เน้นในด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน และมีการดำเนินการและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการสอดแทรกเนื้อหา และกิจกรรมจิตสาธารณะในบางรายวิชา เช่น วิชาสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมืองและวิชาแนะแนว ส่งผลให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ของทางโรงเรียนได้เรียนรู้พฤติกรรมและมีจิตสาธารณะและมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา จันทร์บรรจง และคณะ (2551, p. 73) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ พบว่า นโยบายตามรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรการศึกษา ระดับชาติมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้จบการศึกษามีจิตสาธารณะ รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายการให้ปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับมาก และสอดคล้องกับฉวีวรรณ คำประไพ (2554, p. 93) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับที่สูงทุกระดับชั้น และ 2) นักเรียนระดับชั้นต่างกัน มีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะในทุกด้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะที่ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ทั้งนี้เพราะ ในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะในทุกกิจกรรมผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจ ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมลงมือทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมกลุ่มและร่วมกันไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ 1) กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team Assisted Individualization : TAT) ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองก่อนและร่วมกันรับผิดชอบงานกลุ่มที่เป็นใบงานเกี่ยวกับความหมายของจิตสาธารณะ ใบงานจิตอาสาพัฒนาโรงเรียน รวมถึงกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตอาสารอบบริเวณโรงเรียนเป็นต้น นักเรียนร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ 2) กลุ่มสืบค้น (Group Investigation : GI) ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ฝึกการค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ สาธารณสมบัติที่เป็นของส่วนรวม ข้อดี ข้อเสียของการใช้ของส่วนรวมต่าง ๆ เป็นต้น นักเรียนแต่ละกลุ่มมีหน้าที่ค้นคว้าหาความรู้โดยที่ทุกคนในกลุ่มรับรู้และช่วยกันทำงาน และมานำเสนอกับสมาชิกในกลุ่ม และ 3) กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT) ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มได้รับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ทุกคน เช่น นักเรียนที่ทำหน้าที่จดบันทึกใบงาน นักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบในการทำกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาโรงเรียน นักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้รายงานนำเสนอหน้าชั้นเรียน รวมถึงนักเรียนที่ทำหน้าที่แสดงบทบาทสมมติตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งทุกคนช่วยกันทำงานจนได้ผลงานที่สมบูรณ์สามารถนำเสนอและผู้วิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2552, p. 101) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือคือ การเรียนที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดยอาศัยการร่วมมือกันช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้กัน ระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน และสอดคล้องกับเชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2554, p. 435) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน และของกลุ่ม มีความสำเร็จของทุกคนและของกลุ่ม ซึ่งเป็นเป้าหมาย สำคัญในการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เป็นการเรียนรู้แบบ

แข่งขันกันฉันมิตร ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับเรณู เบ้าวรรณ (2558, p. 81) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้ทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะยังประกอบไปด้วยแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบซึ่งเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น การให้ตัวแบบจึงเป็นวิธีช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การกระทำตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ เกิดการเรียนรู้ลักษณะของพฤติกรรมและนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสม โดยการที่นักเรียนได้เห็นพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ เช่น การทำประโยชน์เพื่อบุคคลอื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนจากบุคคลต้นแบบ การบำเพ็ญจิตอาสารักษาโรงเรียนจากพื้นที่ในโรงเรียน เป็นต้น นักเรียนก็จะเกิดความสนใจแล้วทำการเก็บรวบรวม จดจำรายละเอียดของพฤติกรรมที่ตัวแบบนั้นแสดงออกมา จากนั้นนักเรียนจะนำมาวิเคราะห์ถึงการเลียนแบบพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะตามตัวแบบที่นักเรียนได้สังเกต หากนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะแล้วนั้น ผู้วิจัยจะเสริมแรงด้วยการชื่นชมนักเรียนจึงเกิดการแสดงพฤติกรรมนั้นขึ้นอีก สอดคล้องกับแนวคิดของศิริภา ใจเมือง (2557; อ้างอิงจาก Bandura. 1986: 17) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า “การเรียนรู้โดยการสังเกต” หรือ “การเลียนแบบ” สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยการสังเกต คือผู้เรียนจะต้องเลือกสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยเฉพาะและสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือผู้เรียนจะต้องมีการเข้ารหัส (Encoding) ในความทรงจำ ระยะเวลาได้อย่างถูกต้องนอกจากนี้ผู้เรียนต้องสามารถที่จะประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่ดีอย่างไร และจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย (Metacognitive) และสอดคล้องกับนงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล (2551, p. 16) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมตัวแบบหรือแม่แบบเป็นพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งกระทำแล้วส่งผลให้บุคคลอื่นนำไปเป็นแนวทางการกระทำและใช้สติปัญญาเก็บจำไว้จากนั้นจึงประสานความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและกำหนดเป็นการคาดหวังพร้อมกัน แสดงเป็นพฤติกรรมตามความคาดหวังของตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับปณพศ์ งามมาก

(2557, p. 95) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสง-พันธ์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจความหมาย ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ สิ่งแวดล้อม เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนมีรูปแบบวิธีการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่นำเทคนิคของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้แก่ การแบ่งกลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ ร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น และเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ ได้แก่ ตัวแบบที่เป็นของจริง เช่น ครู นักเรียนรุ่นพี่ เพื่อนนักเรียน เป็นต้น และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น รูปภาพในใบงาน โฆษณา หนังสือ เป็นต้น นอกจากการมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายแล้ว ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่อต่างๆ ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ด้วย ได้แก่ วิดีทัศน์ สื่อสไลด์ เพลง ข่าว รูปภาพประกอบ บัตรคำ อุปกรณ์การทำจิตอาสา เป็นต้น ทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย ส่งผลให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น ซึ่งทำให้นักเรียนได้มีโอกาสนำไปใช้ประโยชน์และสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมของตนเอง รวมถึงมีกิจกรรมที่ช่วยสร้างความน่าสนใจของกิจกรรม เช่น การเล่าเรื่องรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง เป็นต้น เพราะเทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถช่วยสอนและฝึกในเรื่องของการสร้างแนวคิด ฝึกการวิเคราะห์ โดยเน้นการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก รวมทั้งจัดให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันทำให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และพัฒนาความคิดของตนเองผ่านเทคนิคต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ อีกทั้งยังช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นที่ และด้านการเคารพสิทธิ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง รู้จักและเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ อย่างเหมาะสมเป็นส่วนสำคัญที่สามารถช่วยพัฒนานักเรียนในกลุ่มทดลองให้มีจิตสาธารณะสูงขึ้นได้

จากการทดลองพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะมีการพัฒนาความมีจิตสาธารณะสูงขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

ด้านการใช้ของส่วนรวม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวม 3.90 หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวม 4.25 จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นนักเรียนกลุ่มทดลองได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำลายทรัพย์สินที่เป็นส่วนรวมผ่านตัวแบบที่เป็นรูปภาพ นักเรียนได้เกิดการจัดกลุ่ม แบ่งหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปภาพที่พบเห็นและอภิปรายร่วมกัน เกิดการแสดงความคิดเห็นต่อรูปภาพในทิศทางเดียวกันว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเลียนแบบต่าง ๆ เช่น การขีดเขียนกำแพง การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง การลักขโมยทรัพย์สินส่วนรวม เป็นต้น และนักเรียนเกิดการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวมของโรงเรียนและมีแนวทางที่นักเรียนจะสามารถปฏิบัติได้ ในการมีส่วนร่วมดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวมการปฏิบัติถูกต้อง เห็นได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงแนวคิดและพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับความมีจิตสาธารณะจากการได้สังเกตเห็นตัวแบบในลักษณะต่าง ๆ สอดคล้องกับธิดา สุวรรณสาครกุล (2554, p. 24) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบคือ การที่บุคคลที่มีชีวิตอยู่หรือไม่มีชีวิตอยู่จริงผู้ซึ่งจุดประกายให้บุคคลเลียนแบบหรือเป็นแรงบันดาลใจซึ่งก็คือ บุคคลที่ปรารถนาจะเป็นเหมือนตัวแบบในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, p. 29) ได้กล่าวว่า แนวทางในการเสริมสร้างให้เด็กมีจิตสาธารณะ คือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) จะช่วยพัฒนาเด็กให้สามารถจดจำตัวแบบและสามารถเรียนรู้พฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม

ด้านการถือเป็นหน้าที่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ 4.06 หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ 4.31 จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นนักเรียนกลุ่มทดลองว่ามีการแสดงความรู้สึเกี่ยวกับเกี่ยวกับรูปภาพ เรื่องสั้นและโฆษณาจากการดูสื่อวีดิทัศน์ และนักเรียนได้เรียนรู้พฤติกรรมทางจิตสาธารณะและมีจิตสาธารณะในขณะที่เดินชมบริเวณ

รอบ ๆ โรงเรียนและสามารถนำเอาลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมาเป็นต้นแบบในการแสดงพฤติกรรมความมีจิตสาธารณะได้อย่างเหมาะสม เมื่อมีนักเรียนหนึ่งคนแสดงพฤติกรรมการเก็บขยะ นักเรียนที่เหลือก็เริ่มแสดงพฤติกรรมตาม อีกทั้งนักเรียนยังสามารถวิเคราะห์สถานการณ์-สมบัติของโรงเรียนที่ควรได้รับการดูแลรักษา และการหาแนวทางเพื่อช่วยกันรณรงค์ให้นักเรียนคนอื่นในโรงเรียนหันมาร่วมกันดูแลสาธารณสมบัติของโรงเรียน และเกิดเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เกิดการทบทวนตนเองหลังจากการทำกิจกรรม สามารถพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยรู้จักการอาสาทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในการช่วยดูแล หาแนวทางพัฒนา แก้ปัญหา และรักษาโรงเรียนให้สะอาดมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับลัทธิ กระบวนการที่ซับซ้อนอันเกิดจากที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมของผู้อื่น และพฤติกรรมนั้น ๆ จะชี้้นำให้เลียนแบบ กระบวนการนี้เรียกว่า กระบวนการเรียนรู้ด้วยการสังเกต ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ กระบวนการใส่ใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการแสดงออก กระบวนการจูงใจ ซึ่งผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงพอใจนั้นไว้และนำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กระบวนการจูงใจโดยการให้รางวัลหรือการเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น

ด้านการเคารพสิทธิ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ 4.13 หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ 4.50 จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นจากการให้นักเรียนกลุ่มทดลองชมวิดีโอเกี่ยวกับการแบ่งปันที่ยิ่งใหญ่ และให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่างที่เกี่ยวกับการแบ่งปันและการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจในเหตุการณ์นั้น ๆ ว่าพฤติกรรมในสถานการณ์ตัวอย่างนั้นเหมาะสมหรือไม่ ควรแก้ไขอย่างไร พร้อมทั้งเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักของการเคารพสิทธิและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของร่วมกัน และเมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติเสร็จแล้วนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เสริมความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม นักเรียนสนุกสนานกับการแสดงบทบาทสมมติของเพื่อนได้เรียนรู้ เห็นภาพสถานการณ์ตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติของเพื่อนในด้านไม่ดีที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมร่วมกัน นักเรียนสามารถแยกแยะและบอกเหตุผลของการไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามสอดคล้องกับอารมณ์ ใจเที่ยง (2550, p. 112) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือต้องพึงพาอาศัยกัน

มีเป้าหมายร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ที่ทุกคนทั่วกัน ทุกคนมีความรู้สึกร่วมกันว่าจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อตนเองและเพื่อส่วนรวมซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างจิตสาธารณะในตนเอง

ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผลของการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรส่งเสริมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษานำโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะไปใช้ในการพัฒนาระดับจิตสาธารณะของนักเรียน อาจเป็นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ค่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบจิตสาธารณะกับนักเรียนที่มีลักษณะอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผลหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ เพื่อดูพัฒนาการและความคงทนของพฤติกรรมจิต

บรรณานุกรม

- Akkar, Z. M. (2003). *The publicness' of the 1990s public spaces in Britain with special to Newcastle upon type*. Dissertation Abstracts International. (2087- A)
- Carthon, A. (2007). *Popular Culture and African-Americans (Literary) Social Consciousness*. Dissertation Abstracts International, 67(9) : unpagued.
- Johnson, & David W.and others. (1984). *Circle of learning : Cooperation in the Classroom*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Kraft, F. N. (1992). *Nurturing social consciousness through church education*. University of Pittsburgh, Abstracts International, 53 (5), 1465.
- Pardon - Johansen, & Kirsten C. (2004). *Social Issue Drama and Its Impact on the Social Consciousness of Preadolescent School Children*. Dissertations Abstract International, 65(4) : 1184 - A.
- Piaget, J. (1976). *The Moral Judgment of the Child*. New York: The Free Press.
- Shinichi, S. (2007). *Knowledge : A Case Study of Communal Land Formation in Rural, Thailand*. Dissertation Abstracts International, 42(05) : 3217 4 A.
- Siriwan, M. (2012). *Understanding the cooperative learning dimension. In the Proceedings on ICSSS 2012*. Rajabhat Maha Sarakham University, Maha Sarakham, pp. 371 - 378.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). *จอมปราชญ์นักการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชัดเชดมีเดีย.
- กรรยา พรธนา. (2553). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์*. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2554). *การบูรณาการวิธีการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนร่วมกัน*. วารสารวิชาการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 435-444.

- เจษฎา หนูร่วน. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จิตรฐิกานต์ สบายจิตร. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ฉันทนา จันท์บรรจง และคณะ. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- ฉวีวรรณ ดำประไพ. (2554). การศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างกัน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- เรณู เป้าวรรณ. (2558). การพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนแบบร่วมมือ. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ศึกษาศาสตร์)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เรียม นมรักษ์. (2552). การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ฐิติพร พันธวงศ์. (2553). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทิตนา แหมมณี. (2551a). 14 วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 8 ed.). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2551b). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8 ed.). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

- ทิตินา แชมมณี. (2552). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: บริษัท เดอมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- ทิตินา แชมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 16 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาวุฒิ ชินฮาด. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธิดา สุวรรณสาครกุล. (2554). การศึกษาคุณลักษณะของตัวแบบในการอ่านที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นงเยาว์ พรหมวัง. (2556). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษารายวิชาสุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมบูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาและวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาเจตคติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและพัฒนาการศึกษา)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- นงนุช โฉมศิริ. (2552). ผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคลที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลระยอง. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัยและรุ่งนภา ตั้งจิตระเจริญกุล. (2551). การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- นวลลออ แสงสุข. (2552). จิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน : กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ
- ปนพงศ์ งามมาก. (2557). ผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแสงพันธ์ จังหวัดสุรินทร์. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- ปิยลักษณ์ พุกกะวัน. (2550). การเรียนแบบร่วมมือ : การศึกษาปฐมวัยร้อยละ 100 ในหลวง เอกสารประกอบการจัดโครงการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย, 322 - 343.
- พงศ์ศักดิ์ บัวจะมะ. (2555). การพัฒนาเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- พรทรัพย์ ชื่นในเมือง. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อ การพัฒนาพฤติกรรมความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินู ทิศ จังหวัดอุดรธานี. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การแนะแนว)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- มณีนุช รongพลและจกมล บัวแก้ว. (2557). การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.
- มนัสสา ชินูปการณพงศ์. (2551). รายงานการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการ สื่อสารการตลาดด้วยจิตสาธารณะกับการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค. มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- มุกิตา หวังคิด. (2552). การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อ พัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โอเพ้นท์เวด.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ คงทอง. (2557). การใช้เหตุผลของเด็กปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ. (ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วลัยกรณ์ แพร์กิจธรรมชัย. (2555). ผลของการปรับพฤติกรรมเพื่อลดความก้าวร้าวของวัยรุ่นกลุ่ม เสี่ยง. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน ทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- วิชา ปราบพยัคฆ์. (2554). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนสำหรับเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ศรัณย์ สิงห์ทน. (2552). การเรียนรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทยจากวัฒนธรรมเพลงสมัยใหม่ของประเทศไทยเกาหลีใต้. (ปริญญาานิพนธ์ ป.ร.ด. (สื่อสารมวลชน)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ
- ศิริ แคนสา. (2551). การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิริธร ศรีจันท. (2557). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวคิดปัญญาศึกษา. (ปริญญาานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิริภา ใจเมือง. (2557). ผลของการเรียนรู้โดยการสังเกตตัวแบบด้วยการใช้สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อทักษะในการยิงลูกได้ห่วงของนักกีฬาบาสเกตบอล. (วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์การกีฬา)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- สมโภชน์ เยี่ยมสุภาสิต. (2553). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 6 ed.). กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2551). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสรคนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1. กรุงเทพฯ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สือพล้ง. (2550). จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม. วารสารสือพล้ง, 3-4.
- สุคนธรส หุตะวัฒน์. (2550). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- อดิศร ขาวสะอาด. (2555). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะ
จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย)),
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- อดิศร บาลโสง. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิ
ปัญญาและแนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตเพื่อเสริมสร้างการกำกับตนเองและ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ ค.ด.
(หลักสูตรและการสอน)), บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 4 ed.). กรุงเทพฯ: โอเดียน
สไตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือ
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดจิตสาธารณะและโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ

สถาบัน/หน่วยงาน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศรา ประเสริฐสิน

สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา -
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล

ภาควิชาการแนะแนวและ จิตวิทยา -
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ศธ 6918/ ๒300

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ สิงหาคม 2561

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยวัง จังหวัดปทุมธานี

เนื่องด้วย นางสาวปัญญพร สอนพุด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “ความมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี และ โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ” กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 972 คน และขอใช้สถานที่หอประชุม บัวพระเกี้ยว 3 โรงเรียนห้วยวัง ปทุมธานี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึงเดือนธันวาคม 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตให้ นางสาวปัญญพร สอนพุด เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 090 190 9905

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ ศธ 6918/ ๑๑๑

วันที่ ๒ มกราคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวปัญจพร สอนพุด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครา ประเสริฐสิน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถาม และ 2) โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 090 190 9905

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวปัญจพร สอนพุด และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
- ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

ที่ ศธ 6918/ ๒300

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง จังหวัดปทุมธานี

เนื่องด้วย นางสาวปัญจพร สอนพุด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “ความมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี และ โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ” กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 972 คน และขอใช้สถานที่หอประชุม บัวพระแก้ว 3 โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึง เดือนธันวาคม 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวปัญจพร สอนพุด เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 090 190 9905

**หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

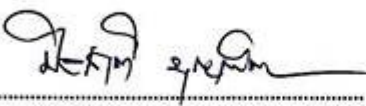
ชื่อโครงการวิจัย : ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวปัญญพร สอนพุด
หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์
รหัสโครงการวิจัย : 320/61X

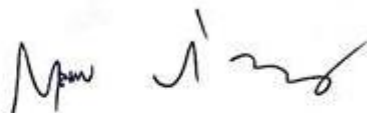
โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 11 ตุลาคม 2561
ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2561

ลงชื่อ)
(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ลงชื่อ)
(แพทย์หญิงสุริพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X-320/2561

ภาคผนวก ค

- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ตาราง แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ปรับแก้ไข

คำถาม

- ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น

- แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 9 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดจิตสาธารณะ

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	ผลรวม	IOC	แปลผล
1	การขีดเขียนห้องน้ำ บนโต๊ะเรียนหรือทำลายทรัพย์สิน ต่าง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	2	0.67	ใช้ได้
2	หลังจากจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมจัดบอร์ดประกวด เป็นต้น ข้าพเจ้าจะช่วย เพื่อน ๆ เก็บของให้เรียบร้อย	3	1.00	ใช้ได้
3	ข้าพเจ้าใช้กระดาษชำระในห้องน้ำและของใช้ส่วนรวม ต่าง ๆ อย่างประหยัด	3	1.00	ใช้ได้
4	ข้าพเจ้าช่วยครูเก็บเอกสารประกอบการเรียนการสอน และอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ	3	1.00	ใช้ได้
5	ข้าพเจ้าคำนึงถึงการใช้อุปกรณ์ทุกอย่างของโรงเรียน	1	0.33	ตัดทิ้ง
6	ข้าพเจ้าใช้ใช้อุปกรณ์ในห้องเรียนอย่างระมัดระวังและ สำรวจความเรียบร้อยทุกครั้ง	3	1.00	ใช้ได้
7	ข้าพเจ้ายินที่จะช่วยดูแลรักษาอุปกรณ์กีฬาของ โรงเรียน	1	0.33	ตัดทิ้ง
8	ถ้าข้าพเจ้าเห็นหน้าต่างชำรุด ข้าพเจ้าจะรีบเรียกเพื่อน มาเปิดหน้าต่างเล่นกัน	2	0.67	ใช้ได้
9	เมื่อนำไม้กวาดของห้องเรียนไปใช้ ข้าพเจ้าจะนำไป เก็บไว้เหมือนเดิม	2	0.67	ใช้ได้
10	ข้าพเจ้าภาคภูมิใจที่ได้ดูแลความสะอาดบริเวณ ต่าง ๆ ของโรงเรียน	2	0.67	ใช้ได้
11	ข้าพเจ้าจะเพิกเฉยเมื่อพบว่า ก๊อกน้ำถูกเปิดทิ้งไว้หรือ ปิดไม่สนิท	3	1.00	ใช้ได้
12	ข้าพเจ้าจะทิ้งขยะในบริเวณที่ควรทิ้ง	2	0.67	ใช้ได้
13	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายกับการทำกิจกรรมเพื่อผู้อื่น	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	ผลรวม	IOC	แปลผล
14	ข้าพเจ้าเต็มใจที่ได้ทำความสะอาดห้องหลังเลิกเรียน	3	1.00	ใช้ได้
15	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่น ๆ ข้าพเจ้าจะรีบเก็บไปทิ้งถังขยะ	3	1.00	ใช้ได้
16	ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยดูแลบอร์ดประชาสัมพันธ์ ต่าง ๆ ในห้องเรียนและซ่อมแซมหากสึกหรอ	3	1.00	ใช้ได้
17	ข้าพเจ้าคิดว่าการช่วยครูถือของควรได้รับคะแนน พิเศษ	0	0.00	ตัดทิ้ง
18	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อครูบอกให้เก็บขยะที่ อยู่ภายในห้อง	2	0.67	ใช้ได้
19	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยแจกใบงาน แจกสมุดคืนเพื่อน ๆ	3	1.00	ใช้ได้
20	ข้าพเจ้ายินดีที่จะเก็บจานอาหาร ในโรงอาหารทุกครั้ง เมื่อทานเสร็จ	3	1.00	ใช้ได้
21	ข้าพเจ้าคิดว่าควรทำกิจกรรมที่เป็นของตนเองให้เสร็จ ก่อนที่จำทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	3	1.00	ใช้ได้
22	ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือทุกครั้งในการทำงานกลุ่ม กับเพื่อนในห้อง	2	0.67	ใช้ได้
23	หากข้าพเจ้าพบเห็นคนชราและคนท้องขึ้นรถเมล์ ข้าพเจ้าจะลุกให้นั่ง	1	0.33	ตัดทิ้ง
24	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำกิจกรรมใดๆ ที่เป็นของกลุ่มหรือ ส่วนรวม ควรได้รับค่าตอบแทนหรือค่าจ้าง	3	1.00	ใช้ได้
25	ข้าพเจ้าไม่ขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้ และตักเตือนเพื่อนที่ กำลังจะขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้ในโรงเรียน	1	0.33	ตัดทิ้ง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	ผลรวม	IOC	แปลผล
26	เมื่อข้าพเจ้าใช้บริการห้องสมุด ข้าพเจ้าจะไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น	3	1.00	ใช้ได้
27	เมื่อข้าพเจ้าทานอาหารที่โต๊ะเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะรีบลุกให้ผู้อื่นได้ใช้โต๊ะต่อทันที	2	0.67	ใช้ได้
28	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือของห้องสมุดอย่างถนอม ไม่แอบฉีกและเก็บหนังสือไว้ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จ	2	0.67	ใช้ได้
29	ข้าพเจ้าจะเข้าแถวให้เป็นระเบียบ รู้ลำดับก่อนหลัง ไม่แซงคิว เมื่อต้องเข้าของส่วนรวม เช่น ชื้ออาหาร ชื้อขนม เป็นต้น	3	1.00	ใช้ได้
30	ข้าพเจ้าจะเบิกอุปกรณ์ของห้องมาใช้ร่วมกันครั้งละมากๆ เพื่อเก็บไว้ใช้เองในงานต่อไป	3	1.00	ใช้ได้
31	ในขณะทานอาหาร เมื่อพบว่าคนอื่นไม่มีที่นั่งข้าพเจ้าจะขยับให้นั่งด้วย	3	1.00	ใช้ได้
32	เมื่อมีการแจกเอกสารประกอบการเรียน(ใบงาน) ข้าพเจ้าจะหยิบเอกสารมาเกินที่ครูกำหนด เพื่อเก็บไว้ใช้เมื่อมีการทำผิดพลาด	0	0.00	ตัดทิ้ง
33	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากเลิกเรียนแล้วหรือย้ายไปเรียนห้องอื่น	3	1.00	ใช้ได้
34	ข้าพเจ้าได้จับจองโต๊ะต่างๆภายในโรงเรียนเพื่อเป็นที่นั่งประจำของตนเองและกลุ่มเพื่อนสนิทเท่านั้น	3	1.00	ใช้ได้
35	ข้าพเจ้าใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างถูกวิธีและดูแลความสะอาดเสมอ	3	1.00	ใช้ได้
36	ข้าพเจ้าแอบหยิบหนังสือในห้องสมุดกลับบ้านโดยไม่ยอม	3	1.00	ใช้ได้

แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ปรับแก้ข้อคำถาม

ตาราง 10 แบบวัดจิตสาธารณะปรับแก้ไขข้อคำถาม

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	IOC	แปล ผล	ข้อความ/ข้อคำถาม ที่ปรับแก้ไขแล้ว
1	การขีดเขียนห้องน้ำ บนโต๊ะเรียนหรือทำลายทรัพยากรต่าง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	0.67	ใช้ได้	ข้าพเจ้าช่วยดูแลทรัพย์สินของโรงเรียน ไม่ขีดเขียนห้องน้ำ บนโต๊ะเรียน หรือทำลายทรัพยากรต่าง ๆ
2	หลังจากจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมจัดบอร์ดประกวด เป็นต้น ข้าพเจ้าจะช่วยเพื่อนๆ เก็บของให้เรียบร้อย	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าจะช่วยเพื่อนๆ เก็บของให้เรียบร้อยทุกครั้งหลังจากการร่วมกันจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมจัดบอร์ดประกวด เป็นต้น
3	ข้าพเจ้าใช้กระดาษชำระในห้องน้ำและของใช้ส่วนรวมต่าง ๆ อย่างประหยัด	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้ามักคำนึงถึงการใช้กระดาษชำระในห้องน้ำและของใช้ส่วนรวมต่าง ๆ อย่างประหยัด
4	ข้าพเจ้าช่วยครูเก็บเอกสารประกอบการเรียนการสอนและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้ามักจะช่วยเหลือคุณครู เมื่อพบว่าครูถือเอกสารประกอบการเรียนการสอน และอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ
5	ข้าพเจ้าใช้ใช้อุปกรณ์ในห้องเรียนอย่างระมัดระวังและสำรวจความเรียบร้อยทุกครั้ง	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าใช้อุปกรณ์ในห้องเรียน เช่น โทรศัพท์ อุปกรณ์ทำแล็บ คอมพิวเตอร์ อย่างระมัดระวังและสำรวจความเรียบร้อยทุกครั้ง
6	ถ้าข้าพเจ้าเห็นหน้าต่างชำรุด ข้าพเจ้าจะรีบเรียกเพื่อนมาเปิดหน้าต่างเล่นกัน	0.67	ใช้ได้	เมื่อข้าพเจ้าเห็นหน้าต่างชำรุด ข้าพเจ้าจะพยายามเปิดหน้าต่างจนกว่าจะใช้งานได้ โดยที่ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าหน้าต่างไม่สามารถใช้งานได้แล้ว

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	IOC	แปล ผล	ข้อความ/ข้อคำถาม ที่ปรับเปลี่ยนแล้ว
7	เมื่อนำไม้กวาดของห้องเรียน ไปใช้ ข้าพเจ้าจะนำไปเก็บไว้ เหมือนเดิม	0.67	ใช้ได้	เมื่อนำไม้กวาด ที่ตกขยะ ที่มีประจำใน ห้องเรียนไปใช้เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะ นำไปเก็บไว้ที่เดิม
8	ข้าพเจ้าภาคภูมิใจที่ได้ดูแล ความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าชักชวนเพื่อนให้ช่วยกันดูแล ความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ศาลา อาคารเรียน เป็นต้น
9	ข้าพเจ้าจะเพิกเฉยเมื่อพบว่า ก๊อกน้ำถูกเปิดทิ้งไว้หรือปิดไม่ สนิท	0.67	ใช้ได้	ข้าพเจ้าจะเพิกเฉยเมื่อพบเห็นว่ามี การ เปิดไฟ เปิดพัดลม เปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้หรือ ปิดไม่สนิท
10	ข้าพเจ้าจะทิ้งขยะในบริเวณที่ ควรทิ้ง	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าจะทิ้งขยะในบริเวณที่ควรทิ้งและ ไม่แอบซ่อนขยะไว้ในมุมต่าง ๆ ที่ไม่มีคนเห็น
11	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายกับการ ทำกิจกรรมเพื่อผู้อื่น	1.00	ใช้ได้	เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ข้าพเจ้า รู้สึกเบื่อหน่ายและหลีกเลี่ยงในการทำ กิจกรรมเหล่านี้
12	ข้าพเจ้าเต็มใจที่ได้ทำความ สะอาดห้องหลังเลิกเรียน	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าทำความสะอาดห้องหลังเลิก เรียนตามหน้าที่เวรประจำวันด้วยความ เต็มใจ
13	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ ตามถนน หรือบริเวณอื่นๆ ข้าพเจ้าจะรีบเก็บไปทิ้งถังขยะ	1.00	ใช้ได้	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือ บริเวณอื่นๆ ข้าพเจ้าจะรีบเก็บไปทิ้งถัง ขยะ

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	IOC	แปล ผล	ข้อความ/ข้อคำถาม ที่ปรับเปลี่ยนแล้ว
14	ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยดูแล บอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนและซ่อมแซมหาก สึกหรอ	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าไม่ทำลายบอร์ดประชาสัมพันธ์ ต่าง ๆ ในห้องเรียนและช่วยดูแล ซ่อมแซมหากเกิดความเสียหาย
15	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจทุกครั้ง เมื่อครูบอกให้เก็บขยะที่อยู่ ภายในห้อง	0.67	ใช้ได้	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อครูบอก ให้เก็บขยะที่อยู่ภายในห้องทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ ขยะของข้าพเจ้า
16	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยแจกใบงาน แจกสมุดคืนเพื่อน ๆ	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าขออาสาสมัครในการช่วยครูแจก ใบงาน แจกสมุดให้เพื่อน ๆ ในห้องเรียน
17	ข้าพเจ้ายินดีที่จะเก็บจาน อาหาร ในโรงอาหารทุกครั้ง เมื่อทานเสร็จ	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าจะเก็บจานอาหาร และถุงขยะ ต่าง ๆ ในโรงอาหารทุกครั้ง เพื่อไม่เป็น ภาระของผู้อื่น
18	ข้าพเจ้าคิดว่าควรทำกิจกรรม ที่เป็นของตนเองให้เสร็จก่อนที่ จำทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้ามักจะทำกิจกรรมที่เป็นของ ตนเองให้เสร็จก่อน ก่อนที่จะทำกิจกรรม เพื่อส่วนรวม
19	ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือ ทุกครั้งในการทำงานกลุ่มกับ เพื่อนในห้อง	0.67	ใช้ได้	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือ และรับผิดชอบ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน และคนอื่น ๆ ในห้องเรียน
20	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำกิจกรรม ใดๆ ที่เป็นของกลุ่มหรือ ส่วนรวม ควรได้รับ ค่าตอบแทนหรือค่าจ้าง	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้ามักหวังค่าตอบแทนและรางวัล หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ ส่วนรวม

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	IOC	แปล ผล	ข้อความ/ข้อคำถาม ที่ปรับแก้ไขแล้ว
21	เมื่อข้าพเจ้าใช้บริการ ห้องสมุด ข้าพเจ้าจะไม่ส่ง เสียงดังรบกวนผู้อื่น	1.00	ใช้ได้	เมื่อข้าพเจ้าใช้บริการห้องสมุด ข้าพเจ้า จะไม่พูดคุยเสียงดังเพราะเป็นการ รบกวนผู้อื่น
22	เมื่อข้าพเจ้าทานอาหารที่โต๊ะ เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะรีบลุกให้ ผู้อื่นได้ใช้โต๊ะต่อทันที	0.67	ใช้ได้	เมื่อข้าพเจ้ารับประทานอาหารที่โต๊ะ เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจะรีบลุกให้ผู้อื่น ได้ใช้โต๊ะต่อทันที
23	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือของ ห้องสมุดอย่างถนอม ไม่แอบ ฉีกและเก็บหนังสือไว้ที่เดิม เมื่อใช้เสร็จ	0.67	ใช้ได้	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือของห้องสมุดอย่าง ทะนุถนอม ไม่แอบฉีกและเก็บหนังสือไว้ ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จ
24	ข้าพเจ้าจะเข้าแถวให้เป็น ระเบียบ รู้ลำดับก่อนหลัง ไม่ แซงคิว เมื่อต้องให้ของ ส่วนรวม เช่น ชื้ออาหาร ชื้อ ขนม เป็นต้น	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าเข้าแถวต่อคิวซื้ออาหารอย่าง เป็นระเบียบรู้ลำดับการมาก่อน มาหลัง และไม่แซงคิวผู้อื่น
25	ข้าพเจ้าจะเบิกอุปกรณ์ของ ห้องมาใช้ร่วมกันครั้งละมากๆ เพื่อเก็บไว้ใช้เองในงานต่อไป	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าจะเบิกอุปกรณ์ของห้องที่ นำมาใช้ร่วมกันในการทำกิจกรรมครั้งละ มาก ๆ เพื่อเก็บไว้ใช้เองในงานต่อไป
26	ในขณะที่ทานอาหาร เมื่อพบว่า คนอื่นไม่มีที่นั่งข้าพเจ้าจะ ขยับให้หนึ่งด้วย	1.00	ใช้ได้	ในขณะที่รับประทานอาหาร เมื่อพบว่าคน อื่นไม่มีที่นั่งข้าพเจ้าจะขยับให้เพื่อนนั่ง ด้วย
27	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากเลิกเรียนแล้วหรือ ย้ายไปเรียนห้องอื่น	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากหมด คาบเรียนในวิชานั้น ๆ หรือย้ายไปเรียน ห้องอื่น

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ/ข้อคำถาม	IOC	แปล ผล	ข้อความ/ข้อคำถาม ที่ปรับเปลี่ยนแล้ว
28	ข้าพเจ้าได้จับจองโต๊ะต่างๆ ภายในโรงเรียนเพื่อเป็นที่นั่ง ประจำของตนเองและกลุ่ม เพื่อนสนิทเท่านั้น	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าได้จับจองโต๊ะ - เก้าอี้ที่นั่งเล่น ภายในโรงเรียนเพื่อเป็นที่นั่งประจำของ ตนเองและกลุ่มเพื่อนสนิทเท่านั้น
29	ข้าพเจ้าใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างถูกวิธีและดูแลความ สะอาดเสมอ	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้าใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างถูกวิธี และช่วยรักษาความสะอาดสม่ำเสมอ
30	ข้าพเจ้าแอบหยิบหนังสือใน ห้องสมุดกลับบ้านโดยไม่ขออนุญาต	1.00	ใช้ได้	ข้าพเจ้ามักแอบหยิบหนังสือในห้องสมุด ใส่กระเป๋ากลับบ้านโดยไม่ขออนุญาต ระเบียบ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดจิตสาธารณะ

ตาราง 11 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะ

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach 's Alpha	ข้อที่ คัดเลือก ไว้
1	ข้าพเจ้าช่วยดูแลทรัพย์สินของโรงเรียน ไม่ขีดเขียนห้องน้ำ บนโต๊ะเรียนหรือทำลายทรัพย์สินต่าง ๆ	.38	.87	คัดเลือกไว้
2	ข้าพเจ้าจะช่วยเพื่อน ๆ เก็บของให้เรียบร้อย ทุกครั้งหลังจากการร่วมกันจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมจัดบอร์ดประกวด เป็นต้น	.37	.87	คัดเลือกไว้
3	ข้าพเจ้ามักคำนึงถึงการใช้กระดาษชำระในห้องน้ำและของใช้ส่วนรวมต่าง ๆ อย่างประหยัด	.36	.87	คัดเลือกไว้
4	ข้าพเจ้ามักจะช่วยเหลือคุณครู เมื่อพบว่าครูถือเอกสารประกอบการเรียนการสอน และอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ	.48	.86	คัดเลือกไว้
5	ข้าพเจ้าใช้อุปกรณ์ในห้องเรียน เช่น โทรทัศน์ อุปกรณ์ทำแล็บ คอมพิวเตอร์ อย่างระมัดระวังและสำรวจความเรียบร้อยทุกครั้ง	.55	.86	คัดเลือกไว้
6	เมื่อข้าพเจ้าเห็นหน้าต่างชำรุด ข้าพเจ้าจะพยายามเปิดหน้าต่างจนกว่าจะใช้งานได้ โดยที่ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าหน้าต่างไม่สามารถใช้งานได้แล้ว	.23	.87	คัดเลือกไว้
7	เมื่อนำไม้กวาด ที่ตกขยะ ที่มีประจำในห้องเรียนไปใช้เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะนำไปเก็บไว้ที่เดิม	.51	.86	คัดเลือกไว้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach 's Alpha	ข้อที่ คัดเลือก ไว้
8	ข้าพเจ้าชักชวนเพื่อนให้ช่วยกันดูแลความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ศาลา อาคารเรียน เป็นต้น	.66	.86	คัดเลือกไว้
9	ข้าพเจ้าจะเพิกเฉยเมื่อพบเห็นว่ามีคนเปิดไฟเปิดพัดลม เปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้หรือปิดไม่สนิท	.56	.86	คัดเลือกไว้
10	ข้าพเจ้าจะทิ้งขยะในบริเวณที่ควรทิ้งและไม่แอบซ่อนขยะไว้ในมุมต่าง ๆ ที่ไม่มีคนเห็น	.26	.87	คัดเลือกไว้
11	เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายและหลีกเลี่ยงในการทำกิจกรรมเหล่านี้	.54	.86	คัดเลือกไว้
12	ข้าพเจ้าทำความสะอาดห้องหลังเลิกเรียนตามหน้าที่เวรประจำวันด้วยความเต็มใจ	.60	.86	คัดเลือกไว้
13	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่น ๆ ข้าพเจ้าจะรีบเก็บไปทิ้งถังขยะ	.49	.87	คัดเลือกไว้
14	ข้าพเจ้าไม่ทำลายบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนและช่วยดูแล ซ่อมแซม หากเกิดความเสียหาย	.63	.86	คัดเลือกไว้
15	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อครูบอกให้เก็บขยะที่อยู่ภายในห้องทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ขยะของข้าพเจ้า	.25	.87	คัดเลือกไว้
16	ข้าพเจ้าขออาสาสมัครในการช่วยครูแจกใบงาน แจกสมุดให้เพื่อน ๆ ในห้องเรียน	.44	.87	คัดเลือกไว้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach 's Alpha	ข้อที่ คัดเลือก ไว้
17	ข้าพเจ้าจะเก็บจานอาหาร และถุงขยะต่าง ๆ ในโรงอาหารทุกครั้ง เพื่อไม่เป็นภาระของผู้อื่น	.54	.86	คัดเลือกไว้
18	ข้าพเจ้ามักจะทำกิจกรรมที่เป็นของตนเองให้เสร็จก่อน ก่อนที่จะทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	.32	.87	คัดเลือกไว้
19	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือ และรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนและคนอื่น ๆ ในโรงเรียน	.38	.87	คัดเลือกไว้
20	ข้าพเจ้ามักหวังค่าตอบแทนและรางวัลหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม	.24	.87	คัดเลือกไว้
21	เมื่อข้าพเจ้าใช้บริการห้องสมุด ข้าพเจ้าจะไม่พูดคุยเสียงดังเพราะเป็นการรบกวนผู้อื่น	.12	.61	ตัดออก
22	เมื่อข้าพเจ้ารับประทานอาหารที่โต๊ะเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจะรีบลุกให้ผู้อื่นได้ใช้โต๊ะต่อทันที	.34	.86	คัดเลือกไว้
23	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือของห้องสมุดอย่างทะนุถนอม ไม่แอบฉีกและเก็บหนังสือไว้ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จ	.38	.87	คัดเลือกไว้
24	ข้าพเจ้าเข้าแถวต่อคิวซื้ออาหารอย่างเป็นระเบียบรู้ลำดับการมาก่อน มาหลังและไม่แซงคิวผู้อื่น	.17	.60	ตัดออก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach 's Alpha	ข้อที่ คัดเลือก ไว้
25	ข้าพเจ้าจะเบิกอุปกรณ์ของห้องที่นำมาใช้ ร่วมกันในการทำกิจกรรมครั้งละมาก ๆ เพื่อ เก็บไว้ใช้เองในงานต่อไป	.25	.87	คัดเลือกไว้
26	ในขณะรับประทานอาหาร เมื่อพบว่าคนอื่น ไม่มีที่นั่งข้าพเจ้าจะขยับให้เพื่อนนั่งด้วย	.35	.87	คัดเลือกไว้
27	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากหมดคาบ เรียนในวิชานั้น ๆ หรือย้ายไปเรียนห้องอื่น	.29	.87	คัดเลือกไว้
28	ข้าพเจ้าได้จับจองโต๊ะ - เก้าอี้นั่งเล่นภายใน โรงเรียนเพื่อเป็นที่นั่งประจำของตนเองและ กลุ่มเพื่อนสนิทเท่านั้น	.43	.87	คัดเลือกไว้
29	ข้าพเจ้าใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างถูกวิธีและ ช่วยรักษาความสะอาดสม่ำเสมอ	.27	.87	คัดเลือกไว้
30	ข้าพเจ้ามักแอบหยิบหนังสือในห้องสมุดใส่ กระเป๋ากลับบ้านโดยที่ไม่ยืมตามระเบียบ	.24	.87	คัดเลือกไว้

แบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนห้วย ปทุมธานี

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้วิจัยขอความร่วมมือนักเรียนตอบแบบวัดจิตสาธารณะนี้ตามความเป็นจริง และข้อมูลจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นทุกครั้ง ประจำ สม่ำเสมอ
มาก	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงข้อความนั้นบ่อยครั้ง หรือ เกือบทุกครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นนาน ๆ ครั้ง
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นเลย

ข้อ	ข้อความ/คำถาม	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าช่วยดูแลทรัพย์สินของโรงเรียน ไม่ขีดเขียนห้องน้ำ บนโต๊ะเรียนหรือทำลายทรัพยากรต่าง ๆ					
2	ข้าพเจ้าจะช่วยเพื่อน ๆ เก็บของให้เรียบร้อยทุกครั้ง หลังจากการร่วมกันจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมจัดบอร์ดประกวด เป็นต้น					
3	ข้าพเจ้ามักคำนึงถึงการใช้กระดาษชำระในห้องน้ำและของใช้ส่วนรวมต่าง ๆ อย่างประหยัด					
4	ข้าพเจ้ามักจะช่วยเหลือคุณครู เมื่อพบว่าครูถือเอกสารประกอบการเรียนการสอน และอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ					
5	ข้าพเจ้าใช้อุปกรณ์ในห้องเรียนอย่างระมัดระวังและสำรวจความเรียบร้อยทุกครั้ง เช่น โทรศัพท์ อุปกรณ์ทำแล็บ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น					

ข้อ	ข้อความ/คำถาม	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	เมื่อข้าพเจ้าเห็นหน้าต่าต่างชำรุด ข้าพเจ้าจะพยายามเปิดหน้าต่าจนกว่าจะใช้งานได้ โดยที่ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าหน้าต่าไม่สามารถใช้งานได้แล้ว					
7	เมื่อนำไม้กวาด ที่ตักขยะ ที่มีประจำในห้องเรียนไปใช้เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะนำไปเก็บไว้ที่เดิม					
8	ข้าพเจ้าชักชวนเพื่อนให้ช่วยกันดูแลความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ศาลา อาคารเรียน เป็นต้น					
9	ข้าพเจ้าจะเพิกเฉยเมื่อพบเห็นว่ามีกาเปิดไฟ เปิดพัดลม เปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้หรือปิดไม่สนิท					
10	ข้าพเจ้าจะทิ้งขยะในบริเวณที่ควรทิ้งและไม่แอบซ่อนขยะไว้ในมุมต่าง ๆ ที่ไม่มีคนเห็น					
11	เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายและหลีกเลี่ยงในการทำกิจกรรมเหล่านี้					
12	ข้าพเจ้าทำความสะอาดห้องหลังเลิกเรียนตามหน้าที่เวรประจำวันด้วยความเต็มใจ					
13	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่นๆ ข้าพเจ้าจะรีบเก็บไปทิ้งถังขยะ					
14	ข้าพเจ้าไม่ทำลายบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนและช่วยดูแล ซ่อมแซมหากเกิดความเสียหาย					

ข้อ	ข้อความ/คำถาม	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจทุกครั้งเมื่อครูบอกให้เก็บขยะที่อยู่ภายในห้องทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ขยะของข้าพเจ้า					
16	ข้าพเจ้าขออาสาสมัครในการช่วยครูแจกใบงาน แจกสมุดให้เพื่อนๆ ในห้องเรียน					
17	ข้าพเจ้าจะเก็บจานอาหาร และถุงขยะต่าง ๆ ในโรงอาหารทุกครั้ง เพื่อไม่เป็นภาระของผู้อื่น					
18	ข้าพเจ้ามักจะทำกิจกรรมที่เป็นของตนเองให้เสร็จก่อน ก่อนที่จะทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม					
19	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือ และรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนและคนอื่น ๆ ในโรงเรียน					
20	ข้าพเจ้ามักหวังค่าตอบแทนและรางวัลหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม					
21	เมื่อข้าพเจ้ารับประทานอาหารที่โต๊ะเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจะรีบลุกให้ผู้อื่นได้ใช้โต๊ะต่อทันที					
22	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือของห้องสมุดอย่างถนอม ไม่แอบฉีกและเก็บหนังสือไว้ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จ					
23	ข้าพเจ้าจะเบิกอุปกรณ์ของห้องที่นำมาใช้ร่วมกันในการทำกิจกรรมมาก ๆ เพื่อเก็บไว้ใช้เองในงานต่อไป					
24	ในขณะที่รับประทานอาหาร เมื่อพบว่าคนอื่นไม่มีที่นั่ง ข้าพเจ้าจะขยับให้เพื่อนนั่งด้วย					

ข้อ	ข้อความ/คำถาม	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากหมดคาบเรียนในวิชานั้น ๆ หรือย้ายไปเรียนห้องอื่น					
26	ข้าพเจ้าได้จับจองโต๊ะ - เก้าอี้ นั่งเล่นภายในโรงเรียน เพื่อเป็นที่นั่งประจำของตนเองและกลุ่มเพื่อนสนิทเท่านั้น					
27	ข้าพเจ้าใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างถูกวิธีและช่วยรักษาความสะอาดสม่ำเสมอ					
28	ข้าพเจ้ามักแอบหยิบหนังสือในห้องสมุดใส่กระเป๋ากลับบ้านโดยที่ไม่ยอมตามระเบียบ					

ขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถามค่ะ

**ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า ดัชนี IOC	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	รูปแบบการประเมินผล
	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ต้องตรงตาม
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	วัตถุประสงค์ ควรมีการ
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	วัดความรู้หรือมีการให้
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1.00	คะแนนใบงานที่มากกว่า
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	แค่การสังเกต
	ด้านการประเมินผล	1	1	0	0.67	
2	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	ควรประเมินการตระหนัก
	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	รู้เกี่ยวกับการเห็น
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	ความสำคัญของดูแล
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	รักษาทรัพย์สินส่วนรวม
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่านการสังเกต
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	พฤติกรรมนักเรียน
	ด้านการประเมินผล	1	1	0	0.67	
3	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	ควรหาคลิปวิดีโอที่
	ด้านวัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	สอดคล้องกับ
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	วัตถุประสงค์ให้

ตาราง 12 (ต่อ)

ครั้งที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า ดัชนี IOC	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
3 (ต่อ)	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	0	1	0.67	นักเรียนได้นึกถึงข้อดี
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	0	1	0.67	ข้อเสียของการใช้ของ
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	ส่วนรวมตามการรับรู้
	ด้านการประเมินผล	1	0	1	0.67	ของนักเรียน
4	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	
	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1.00	
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	
	ด้านการประเมินผล	1	1	1	1.00	
5	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	แนวคิดสำคัญควร
	ด้านวัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	สอดคล้องกับทฤษฎีและ
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	กระตุ้นให้นักเรียนเกิด
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ความอยากทำตาม
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	0	1	0.67	บุคคลต้นแบบ
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	
	ด้านการประเมินผล	1	0	1	0.67	

ตาราง 12 (ต่อ)

ครั้งที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี IOC	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	ภาพประกอบที่นำมา
	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ควรมีความน่าสนใจ
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	และอยากลงมือปฏิบัติ
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1.00	กิจกรรม
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	
	ด้านการประเมินผล	1	1	0	0.67	
7	ด้านระยะเวลา	1	0	1	0.67	ปรับปรุงเนื้อหาของ
	ด้านวัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	กิจกรรมให้สอดคล้องกับ
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.67	วัตถุประสงค์
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	0	1	0.67	
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	0	1	0.67	
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	0	1	0.67	
	ด้านการประเมินผล	1	0	1	0.67	
8	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	
	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	0	1	0.67	
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1.00	

ตาราง 12 (ต่อ)

ครั้งที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี IOC	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
8	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	
	ด้านการประเมินผล	1	1	1	1.00	
9	ด้านระยะเวลา	1	1	1	1.00	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้
	ด้านวัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	แสดงความคิดเห็น
	ด้านแนวคิดสำคัญ	1	1	1	1.00	ร่วมกันมากกว่าแค่การ
	ด้านสื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	เขียนสรุปกิจกรรม
	ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1.00	
	ด้านการใช้ทฤษฎี	1	1	1	1.00	
	ด้านการประเมินผล	1	1	0	0.67	

หมายเหตุ : ผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูตรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้งก่อนดำเนินการทดลอง (Tryout)

ภาคผนวก ง

- รายละเอียดโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี

หลักการและเหตุผล

จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มีการแสดงพฤติกรรมด้วยการอาสา ช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยไม่มีใครบังคับ และการไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ

จุดมุ่งหมายของโปรแกรม

เพื่อส่งเสริมและพัฒนานระดับจิตสาธารณะให้กับผู้เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการพัฒนาจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน ด้วยการใช้กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม เครื่องมือต่าง ๆ ให้สอดคล้องและสามารถส่งเสริมจิตสาธารณะในทุกด้าน ได้แก่

1. ด้านการใช้ของส่วนรวม หมายถึง การนำของส่วนรวมในโรงเรียนมาใช้ ดูแลรักษา ไม่ทำลายให้เกิดความชำรุดเสียหาย เมื่อใช้สิ่งของส่วนรวมแล้วมีการเก็บรักษาและเก็บเข้าที่เพื่อให้สิ่งของส่วนรวมคงสภาพที่ดีเหมือนเดิม ใช้ของที่เป็นส่วนรวมอย่างประหยัด ทะนุถนอม และปฏิบัติตามกฎระเบียบการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

2. ด้านการถือเป็นที่หมาย หมายถึง การมุ่งปฏิบัติในการดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม โดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกคนควรปฏิบัติ การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลทรัพย์สินของส่วนรวมในโรงเรียน และการอาสาปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม

3. ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง การให้โอกาสผู้อื่นได้มีโอกาสใช้ทรัพย์สินส่วนรวมในโรงเรียน การไม่ยึดครองทรัพย์สินของโรงเรียนมาเป็นของตนเอง และมีการแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ทรัพย์สินของโรงเรียน

ลักษณะของโปรแกรม

เป็นโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะที่นำไปส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ประกอบไปด้วยการส่งเสริมจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ของส่วนรวม ด้านการถือเป็นที่หมายและด้านการเคารพสิทธิ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลา สถานที่และนัดหมายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

คำแนะนำในการใช้โปรแกรม

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ เป็นโปรแกรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ เพื่อให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เรียนรู้และเข้าใจตนเอง มีโอกาสแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นของตนเอง และร่วมกันพิจารณาวิธีการแก้ไขปัญหา ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม อย่างเหมาะสม โดยที่ผู้วิจัยมีหน้าที่คอยเอื้ออำนวย ชี้แนะ และให้ข้อมูล ภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับและอบอุ่น โดยมีขั้นตอนในการส่งเสริมจิตสาธารณะ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศก่อนการเรียนรู้ ให้เกิดการยอมรับและมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมตรงกันด้วยวิธีการต่างๆ ที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น การใช้คำถามชวนคิดก่อนการทำกิจกรรม หรือกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงสัยและร่วมแสดงความคิดเห็น การสนทนาและนำเข้าสู่ประเด็นในการพูดคุยและทำกิจกรรม รวมทั้งอธิบายรายละเอียด ขั้นตอนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำกระบวนการและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่มีต่อส่วนรวมของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาตนเองให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจากสมาชิกในกลุ่มพร้อมร่วมวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิก โดยยึดองค์ประกอบของบุคคลที่มีจิตสาธารณะในด้านการใช้ การถือเป็นหน้าที่และการเคารพสิทธิ

3. ขั้นสรุปกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยจะสรุปและชี้แนะแนวทางเพิ่มเติมอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงความรู้สึกของตนเอง ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อสมาชิกกลุ่ม และต่อผู้วิจัยจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบ

**โครงสร้างโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น**

ครั้งที่	รายชื่อกิจกรรม	การส่งเสริมจิตสาธารณะ
1	การปฐมนิเทศการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ
2	การดูแลทรัพย์สินส่วนรวมและสิ่งของที่เป็นสาธารณสมบัติ	ด้านการใช้ของส่วนรวม
3	การร่วมกันประหยัดเพื่อสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม	ด้านการใช้ของส่วนรวม
4	การสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันดูแลสาธารณสมบัติของโรงเรียน	ด้านการถือเป็นที่
5	เสริมสร้างจิตสาธารณะผ่านบุคคลตัวอย่างในสังคมไทย	ด้านการถือเป็นที่
6	การร่วมกันทำจิตอาสาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้น่าอยู่	ด้านการถือเป็นที่
7	การรู้จักแบ่งปันโดยการใช้ของส่วนรวมร่วมกันอย่างเหมาะสม	ด้านการเคารพสิทธิ
8	การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมร่วมกันอย่างถูกต้อง	ด้านการเคารพสิทธิ
9	การปัจฉิมนิเทศหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	สรุปและประเมินผลที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

เรื่อง การปฐมนิเทศการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อให้นักเรียนสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและเพื่อนที่เข้าร่วมกิจกรรม

แนวคิดสำคัญ

จิตสาธารณะ คือ คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจกระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยผู้ที่มีจิตสาธารณะ จะเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็น ผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นที่มี ความเดือนร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อ แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 220) ดังนั้นการที่นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายความสำคัญและประโยชน์ของจิตสาธารณะจะทำให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะได้อย่างถูกต้อง

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษแนะนำตัวผ่านรูปภาพ
2. public mind passport (สมุดบันทึกจิตสาธารณะ โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี)
3. ใบความรู้ เรื่องจิตสาธารณะคืออะไร
4. ใบงาน เรื่อง จิตสาธารณะ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและอธิบายวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมผ่านโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะในครั้งนี้ว่า ในกิจกรรมนี้เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อ

ส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 ครั้ง และเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ รวมถึงการขอความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

1.2 ผู้วิจัยตั้งคำถามเกี่ยวกับความหมายของจิตสาธารณะที่นักเรียนเคยพบเจอ ไกลตัวว่ามีอะไรบ้าง

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยแจกใบความรู้เรื่อง จิตสาธารณะคืออะไร เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ ความหมายและเรียนรู้ถึงบุคคลที่มีจิตสาธารณะในลักษณะต่าง ๆ

2.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่นและให้นักเรียนวาดรูป จิตสาธารณะที่ตนเองเคยปฏิบัติลงในกระดาษ

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแนะนำตัวโดยให้บอกชื่อ-สกุล และนิยามตนเองเกี่ยวกับ จิตสาธารณะโดยให้กติกาว่าต้องแนะนำตนเองในรูปแบบ “ขอ 3 คำ” เช่น ฉันชื่อเด็กชายสุภาพ เรียบร้อย ขอ 3 คำให้กับความมีจิตสาธารณะในตัวฉันคือ รักสะอาด (พร้อมทั้งโชว์รูปภาพของ ตนเองขึ้นมา) ให้นักเรียนแนะนำตนเองไปเรื่อย ๆ

2.4 ผู้วิจัยแจก public mind passport (สมุดบันทึกจิตสาธารณะ) เพื่อให้ นักเรียนมีจิตสำนึกสาธารณะ ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยให้นักเรียนสังเกตตนเองว่ามีการปฏิบัติตน อย่างไรบ้างเกี่ยวกับจิตสาธารณะและให้บันทึกพฤติกรรมจิตสาธารณะนั้นทุกวันเมื่อบันทึกแล้วให้ คุณครูเป็นผู้รับรองในการปฏิบัติจิตสาธารณะและส่งผู้วิจัยทุกครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. ขั้นตอนสรุปกิจกรรม

3.1 ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่องจิตสาธารณะเพื่อให้นักเรียนได้ตอบคำถาม ทบทวน ความรู้และสรุปความเข้าใจของตนเองจากใบความรู้เรื่องจิตสาธารณะ

3.2 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วม กิจกรรมว่า “ในสังคมปัจจุบัน จิตสาธารณะ เป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน เพื่อให้ สังคมนั้นเกิดความสงบสุข เพราะจิตสาธารณะ คือคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มีการแสดงพฤติกรรมด้วยการอาสา ช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยไม่มีใครบังคับ และการไม่กระทำการใดที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ ดังนั้น

การที่นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายความสำคัญและประโยชน์ของจิตสาธารณะ จะทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะได้อย่างถูกต้อง”

3.3 ผู้วิจัยกล่าวชื่นชมนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายวันเวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมโปรแกรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. การสังเกตการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของจิตสาธารณะและพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรม
2. ประเมินผลการเรียนรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสาธารณะจากการตอบคำถามในใบงานเรื่อง จิตสาธารณะ

ใบความรู้ เรื่อง จิตสาธารณะคืออะไร

จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยผู้ที่มีจิตสาธารณะ จะเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็น ผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นที่มี ความสะดวกสบาย อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 220)

เด็กที่มีจิตสาธารณะจะมีพฤติกรรมที่สังเกตได้ ดังนี้

ไม่เห็นแก่ตัว (Unselfish)

คือ รู้จักการให้ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คิดในแง่ดี (Positive thinking) คือ คิดในทางที่ดีต่อคนอื่น

มีส่วนร่วม (Participation)

คือ การมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

มีการสื่อสารที่ดี

(Communication) คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

มีความรัก (Love) คือ รักเพื่อน รักผู้อื่น เมตตาต่อสัตว์ และพืช

มีใจกว้าง (Broad Mind)

คือ เปิดกว้าง ไม่คับแคบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ทำตัวเป็นประโยชน์ (Useful) คือ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะ ต่อสังคม ไม่หนึ่งตุตาย

มีความเข้าใจ

(Understand) คือ

เข้าใจผู้อื่น (Empathy)

ไม่ทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น

อ้างอิงจาก <http://taamkru.com/th>

ใบงาน เรื่อง จิตสาธารณะ

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

1. จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง

.....

.....

.....

2. พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะหรือไม่เพราะเหตุใด จงอธิบาย

.....

.....

.....

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่ 2

เรื่อง การดูแลทรัพย์สินส่วนรวมและสิ่งของที่เป็นสาธารณสมบัติ

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาทรัพย์สินต่าง ๆ และเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์และเห็นถึงแนวทางที่จะร่วมกันดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวม

แนวคิดสำคัญ

การดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวม คือ เมื่อมีการใช้แล้วมีการเก็บรักษา ใช้แล้วเก็บ เข้าที่เดิมการไม่ทิ้ง ไม่ขีดเขียนหรือทำลายวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ของส่วนรวมอยู่ในสภาพดีและสามารถใช้ประโยชน์ได้ต่อไป (<https://learningktbwiset.wordpress.com>)

สื่อและอุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม เรื่อง บทเรียนจากคนดังทำลายทรัพย์สินสาธารณะ (<https://www.youtube.com/watch?v=r4JhOqDEgRo>)
2. รูปภาพการทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวมในสังคม
3. ใบงาน “ทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม”

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและให้ นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้าพร้อมทั้งชี้แจงว่าในวันนี้ นักเรียนจะได้เรียนรู้การเคารพสิทธิในการใช้ของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวมและดูแลรักษา สิ่งของของส่วนรวมของโรงเรียนให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม เรื่อง บทเรียนจากคนดังทำลายทรัพย์สินสาธารณะ (<https://www.youtube.com/watch?v=r4JhOqDEgRo>) และดูรูปภาพการทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวมในสังคมและให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันในหัวข้อดังนี้

1.2.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อพบการทำลายทรัพย์สินส่วนรวมต่าง ๆ เหมือนในคลิปวิดีโอ

1.2.2 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร

1.2.3 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อใครบ้าง

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5 คนให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาปฏิบัติงาน“ทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม” ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้รูปภาพสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่แตกต่างกัน เช่น โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องเรียน ห้องสมุดและสนามกีฬา ศาลาที่นั่งพัก เป็นต้น และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นประเด็นดังต่อไปนี้

2.1.1 สถานที่ปัจจุบันภายในโรงเรียนเป็นทรัพย์สินส่วนรวมหรือไม่อย่างไร

2.1.2 ทรัพย์สินส่วนรวมในสถานที่นั้น ประกอบด้วยอะไรบ้าง (ซึ่งทรัพย์สินส่วนรวมที่อยู่ในสถานที่ต่าง ๆ นั้นนักเรียนอาจวิเคราะห์ได้หลากหลาย เช่น ในโรงอาหาร (จาน ชาม) ห้องน้ำ (ขันในห้องน้ำ ก๊อกน้ำ ชักโครก) ห้องเรียน (โต๊ะเก้าอี้ กระดานดำ) การใช้หนังสือในห้องสมุด อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องเรียน (ไม้กวาด แปรงลบกระดาน ถังขยะ) อุปกรณ์กีฬา (ลูกบาส ลูกบอล) อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น)

2.2.3 ทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวมต่าง ๆ เหล่านี้มีประโยชน์อย่างไรกับส่วนรวมบ้าง

2.2.4 นักเรียนคิดว่ามีแนวทางใดบ้างที่จะร่วมกันปฏิบัติได้ในการดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวม

2.2.5 ผู้วิจัยนักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน

3. ขั้นสรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม “การดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวม คือ เมื่อมีการใช้แล้วมีการเก็บรักษา ใช้แล้วเก็บเข้าที่เดิมการไม่ทิ้ง ไม่ขีดเขียนหรือทำลายวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ของส่วนรวมอยู่ในสภาพเดิมและสามารถใช้ประโยชน์ได้ในครั้งต่อไป เช่น การใช้อุปกรณ์การเรียนในห้องแล้วเก็บไว้ที่เดิม การใช้ไม้กวาดแล้วเก็บเข้าห้องประจำ การใช้หนังสือในห้องสมุดแล้วเก็บเข้าชั้นวางหนังสือ การใช้อุปกรณ์กีฬาแล้วนำส่งคืนห้องกีฬา การใช้โทรทัศน์กลางของห้องเรียนแล้วดูแลปิดเครื่อง เป็นต้น” ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการเข้าร่วมโปรแกรมครั้งต่อไป

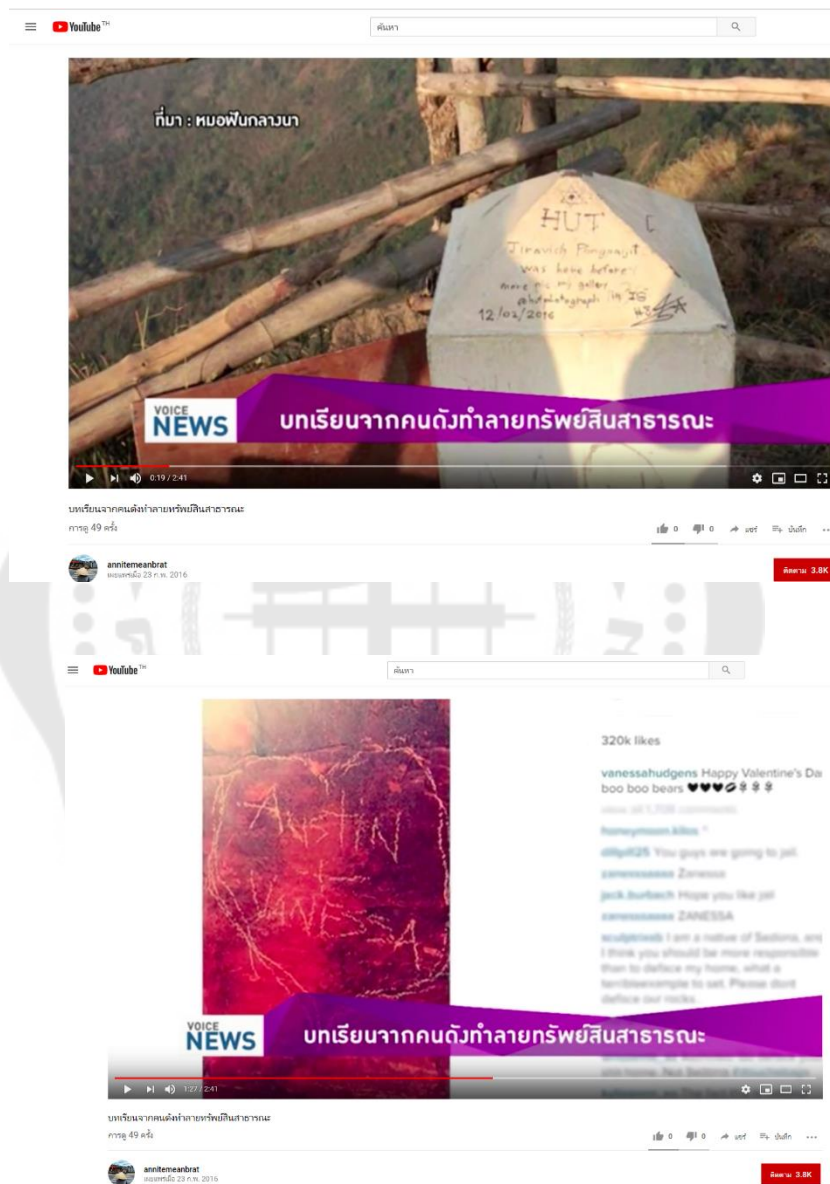
การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถามที่เกิดจากการวิเคราะห์พฤติกรรม การขาดจิตสำธรรณะลงในใบงานทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม
2. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรมและการออกมานำเสนอความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน

คลิปวิดีโอที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม

เรื่อง บทเรียนจากคนดัดทำลายทรัพย์สินสาธารณะ

ที่มา : หมอพันกลบา

VOICE NEWS บทเรียนจากคนดัดทำลายทรัพย์สินสาธารณะ

บทเรียนจากคนดัดทำลายทรัพย์สินสาธารณะ
การดู 49 ครั้ง

annhemeanbrat
เผยแพร่เมื่อ 23 ก.พ. 2016

320k likes

vanessahudgens Happy Valentine's Day
boo boo bears 🐻🐻🐻🐻🐻

homeymoon kills *

allright25 You guys are going to jail
xxxxxxxxxx Zaneesa

jack surbach Hope you like jail
xxxxxxxxxx ZANEESA

sculpture I am a native of Scotland, and
I think you should be more responsible
than to deface my home, what a
heartless attempt to eat. Please don't
deface our rocks.

VOICE NEWS บทเรียนจากคนดัดทำลายทรัพย์สินสาธารณะ

บทเรียนจากคนดัดทำลายทรัพย์สินสาธารณะ
การดู 49 ครั้ง

annhemeanbrat
เผยแพร่เมื่อ 23 ก.พ. 2016

อ้างอิงจาก <https://www.youtube.com/watch?v=r4JhOqDEgRo>

รูปภาพการทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวมในสังคม

อ้างอิงจาก <https://mgronline.com/south/detail/9600000063036>

รูปภาพสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

สถานที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

รูปภาพสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

1. สถานที่ปัจจุบันภายในโรงเรียนเป็นทรัพย์สินส่วนรวมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. ทรัพย์สินส่วนรวมในสถานที่นั้น ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวมต่าง ๆ เหล่านี้มีประโยชน์อย่างไรกับส่วนรวมบ้าง

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่ามีแนวทางใดบ้างที่จะร่วมกันปฏิบัติได้ในการดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวม

.....

.....

.....

ครั้งที่ 3

เรื่อง การร่วมกันประหยัดเพื่อสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงการร่วมกันดูแลทรัพยากร และใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

แนวคิดสำคัญ

ทรัพยากรในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในหลายด้านด้วยกัน เราจึงควรใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จึงจะทำให้เรามีทรัพยากรใช้ต่อไปอย่างต่อเนื่องยาวนานซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นทรัพยากรส่วนรวม ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ สนามเด็กเล่น พัดลม โคมไฟ ก๊อกน้ำ ห้องสุขา เป็นต้น (<https://sites.google.com/site/sangkhsuksap/>)

สื่อและอุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอ การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด (<https://www.youtube.com/watch?v=piyXr7qA2CM> และ <https://www.youtube.com/watch?v=piyXr7qA2CM&t=53s>)
2. รูปภาพของใช้ส่วนรวมต่างๆ เช่น สบู่เหลวในห้องน้ำ พัดลม น้ำยาล้างจาน กระดาษทิชชู เป็นต้น
3. ใบงานกลุ่ม เรื่อง การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้า

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนดู คลิปวิดีโอการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด (<https://www.youtube.com/watch?v=piyXr7qA2CM>) และให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 3 - 5 คน

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูรูปภาพของใช้ที่เป็นส่วนรวมในโรงเรียนของเรารวมถึงในบริเวณที่เป็นสาธารณะอื่น ๆ และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นประเด็นดังต่อไปนี้
ลงในใบงานกลุ่ม เรื่อง การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดเพื่อเตรียมนำเสนอ

2.2.1 รูปภาพที่นักเรียนได้เห็นเป็นของใช้ส่วนรวมหรือไม่ อย่างไร

2.2.2 ข้อดี/ข้อเสียของการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

2.2.3 วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

2.2.4 ผู้วิจัยนักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3. ขั้นสรุปกิจกรรม

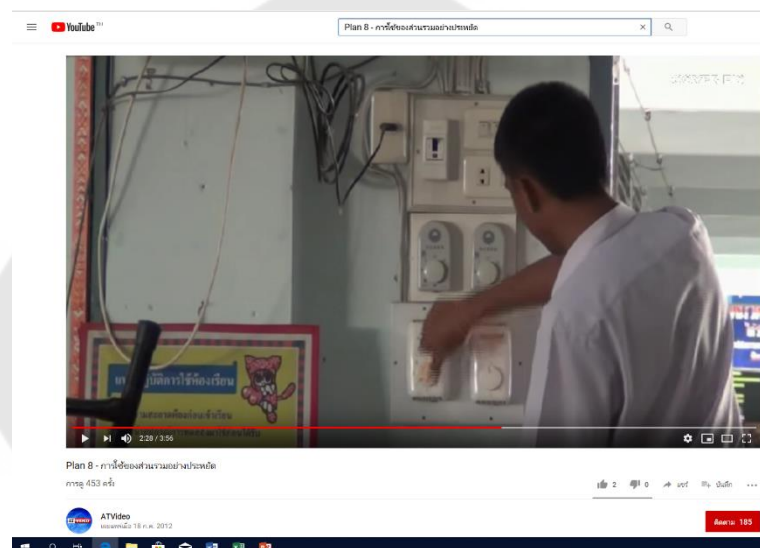
ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม
“ การใช้ทรัพยากรที่เป็นของส่วนรวมอย่างประหยัด คือ การใช้เท่าที่มีความจำเป็น เพื่อให้มี
ทรัพยากรไว้ใช้ได้นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด ” และเสนอแนะคลิปวิดีโอที่เกี่ยวกับ
การประหยัดปลูกจิตสำนึก – ยาสีพระทนต์พระราชทาน (<https://www.youtube.com/watch?v=Z5Hy8OO-Js6U>) ของในหลวงรัชกาลที่ 9 ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงการประหยัดมาก
ขึ้น ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายวัน
เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมโปรแกรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถาม การให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้
ทรัพยากรที่เป็นของส่วนรวมอย่างประหยัด พฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการร่วมทำกิจกรรมและ
การออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ตัวอย่างคลิปวิดีโอการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

อ้างอิงจาก <https://www.youtube.com/watch?v=piyXr7qA2CM&t=53s>

รูปภาพของใช้ส่วนรวมต่างๆ

อ้างอิงจาก <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/detail/31455-044053>

ใบงานกลุ่ม เรื่อง การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

1. ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่..... 2. ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
 3. ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่..... 4. ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
 5. ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่..... 6. ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. รูปภาพที่นักเรียนได้เห็นเป็นของใช้ส่วนรวมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. ข้อดี/ข้อเสียของการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3. วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 4

เรื่อง การสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันดูแลสาธารณสมบัติของโรงเรียน

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนตระหนักถึงการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวมและไม่คิดทำลายของที่เป็นสาธารณสมบัติที่ใช้ร่วมกัน
2. นักเรียนเรียนรู้คุณค่าของการดูแลรักษาสาธารณสมบัติส่วนรวม

แนวคิดสำคัญ

จิตสำนึกเพื่อส่วนรมนั้นสามารถกระทำได้โดยมีแนวทางเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) การกระทำโดยตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม และ (2) มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหาสร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (<http://baanjompra.com/webboard/thread-3600-1-1.html>)

สื่อและอุปกรณ์

ใบงาน “รักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน”

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้จากกิจกรรมที่ผ่านมาและให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้า
 - 1.2 ผู้วิจัยตั้งคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเรียนไม่ดูแลสาธารณสมบัติภายในบริเวณโรงเรียนและถามนักเรียนว่ามีความคิดเห็นอย่างไรบ้างกับเหตุการณ์เหล่านี้
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยนำนักเรียนเดินชมบริเวณต่างๆ ของโรงเรียน (โดยที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจบริเวณที่มีนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการขาดจิตสาธารณะ เช่น การทิ้งขยะไว้บริเวณศาลานั่งพัก ไม่เก็บจานขณะรับประทานอาหารเสร็จ ไม่ปิดไฟ - ปิดพัดลมหลังจากหมดคาบเรียน ไม่เก็บขยะบริเวณทางเดิน เป็นต้น) และเมื่อพบเห็นความไม่เหมาะสมต่างๆ ให้นักเรียนร่วมกันจัดการเก็บ ทำความสะอาดเบื้องต้นเพื่อช่วยกันพัฒนาบริเวณโรงเรียนของเรา

2.2 ผู้วิจัยแจกใบงาน “ รัชศาสตร์ณสมบัติของโรงเรียน ” และให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบงานหลังจากที่ได้เดินสำรวจบริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

2.3 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนและร่วมกันเพิ่มเติมในสิ่งที่ได้พบเห็นในบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. ขั้นสรุปกิจกรรม

3.1 ผู้วิจัยสรุปการดูแลรักษาสาธารณสมบัติดังนี้

3.1.1 ช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาด

3.1.2 ช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องเรียนและทรัพย์สินต่าง ๆ ของห้องเรียนให้อยู่ในสภาพดีและเรียบร้อยอยู่เสมอ

3.1.3 ไม่ขีดเขียนและทำลายโต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนัง ประตู หน้าต่างของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และห้องน้ำให้ชำรุดเสียหาย

3.1.4 รับผิดชอบค่าใช้จ่ายกรณีทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน

3.1.5 ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเดินสำรวจบริเวณโรงเรียนและบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรม

2. สังเกตจากการตอบคำถามลงในใบงาน “ รัชศาสตร์ณสมบัติของโรงเรียน ” การแสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรม

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงาน

“รักษาสถาณสมบัติของโรงเรียน”

1. เมื่อนักเรียนได้สำรวจบริเวณต่าง ๆ ในโรงเรียนแล้วนักเรียนได้พบเจออะไรบ้างที่เป็นสาธารณสมบัติของโรงเรียน

.....

.....

2. สาธารณสมบัติของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่าควรได้รับการดูแลรักษาหรือพัฒนาให้ดีขึ้นมีอะไรบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. เมื่อนักเรียนได้สำรวจบริเวณต่าง ๆ รอบ ๆ โรงเรียนแล้วนักเรียนคิดว่านักเรียนจะสามารถช่วยเหลือให้โรงเรียนน่าอยู่ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่านักเรียนจะช่วยรณรงค์ให้นักเรียนคนอื่นในโรงเรียนหันมาร่วมกันดูแลทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติส่วนรวมได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

ชื่อผู้สังเกต.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

คำชี้แจง โปรดสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนขณะเดินสำรวจบริเวณโรงเรียนและ
บันทึกรายชื่อตามหัวข้อที่ท่านพบเห็น

ตัวชี้วัดจิตสาธารณะ	นักเรียนที่แสดงพฤติกรรม การมีจิตสาธารณะ
1. ช่วยผู้อื่นด้วยความ เต็มใจ	
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่น ด้วยกำลังกาย กำลังใจ ด้วยความสมัครใจ	
3. ช่วยแก้ปัญหาหรือ สร้างความสุขให้ผู้อื่น	
4. ดูแลรักษาสาธารณ- สมบัติและสิ่งแวดล้อม ด้วยความเต็มใจ	
5. เข้าร่วมกิจกรรมที่ โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความ เต็มใจ	

(.....)

ลงชื่อ.....

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครั้งที่ 5

เรื่อง เสริมสร้างจิตสาธารณะผ่านบุคคลตัวอย่างในสังคมไทย

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนเรียนรู้และเห็นพฤติกรรมของความเป็นจิตสาธารณะผ่านบุคคลตัวอย่างในสังคมไทย
2. นักเรียนสามารถนำพฤติกรรมที่เหมาะสมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

แนวคิดสำคัญ

การเรียนรู้พฤติกรรมจากบุคคลตัวอย่างในสังคมไทยที่มีจิตสาธารณะ เป็นแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคม จะเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ บ้างก็เหล่านี้จะค่อย ๆ โน้มนำใจของนักเรียนให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง และการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน (<http://www.volunteerspirit.org/?p=25934>)

สื่อและอุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอ คนค้นคน : คนบนทางก้าว (<https://www.youtube.com/watch?v=2IHASS79mdc>)
2. ใบความรู้ กรณีตัวอย่างของ ตูน บอดี้สแลมและก้าวคนละก้าวสร้างให้แก่สังคม
3. ใบงาน “บุคคลตัวอย่างในสังคมไทย”

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้าพร้อมทั้งชี้แจงว่าในกิจกรรมต่อไปนี้นักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะที่เป็นตัวอย่างในสังคมไทย
 - 1.2 ผู้วิจัยตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นตัวอย่างในสังคมไทยว่า “นักเรียนเคยเห็นบุคคลในสังคมไทยท่านใดบ้างที่มีจิตสาธารณะหรือทำประโยชน์ให้กับสังคมไทยบ้าง”
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนคลิปลิขิตวิดีโอ คนค้นคน : คนบนทางก้าว (<https://www.youtube.com/watch?v=2IHASS79mdc>) และแจกใบความรู้ บุคคลตัวอย่าง ตุน บอดีส์แลมและก้าวคนละก้าวสร้างให้แก่สังคม ให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติ ศึกษาเรื่องราวของควมมีจิตสาธารณะและการทำประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับสังคม และผู้วิจัยได้อธิบายเหตุการณ์จิตสาธารณะที่เกิดขึ้นให้นักเรียนได้เข้าใจมากขึ้นและให้นักเรียนตอบคำถามให้ครบถ้วน

2.2 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

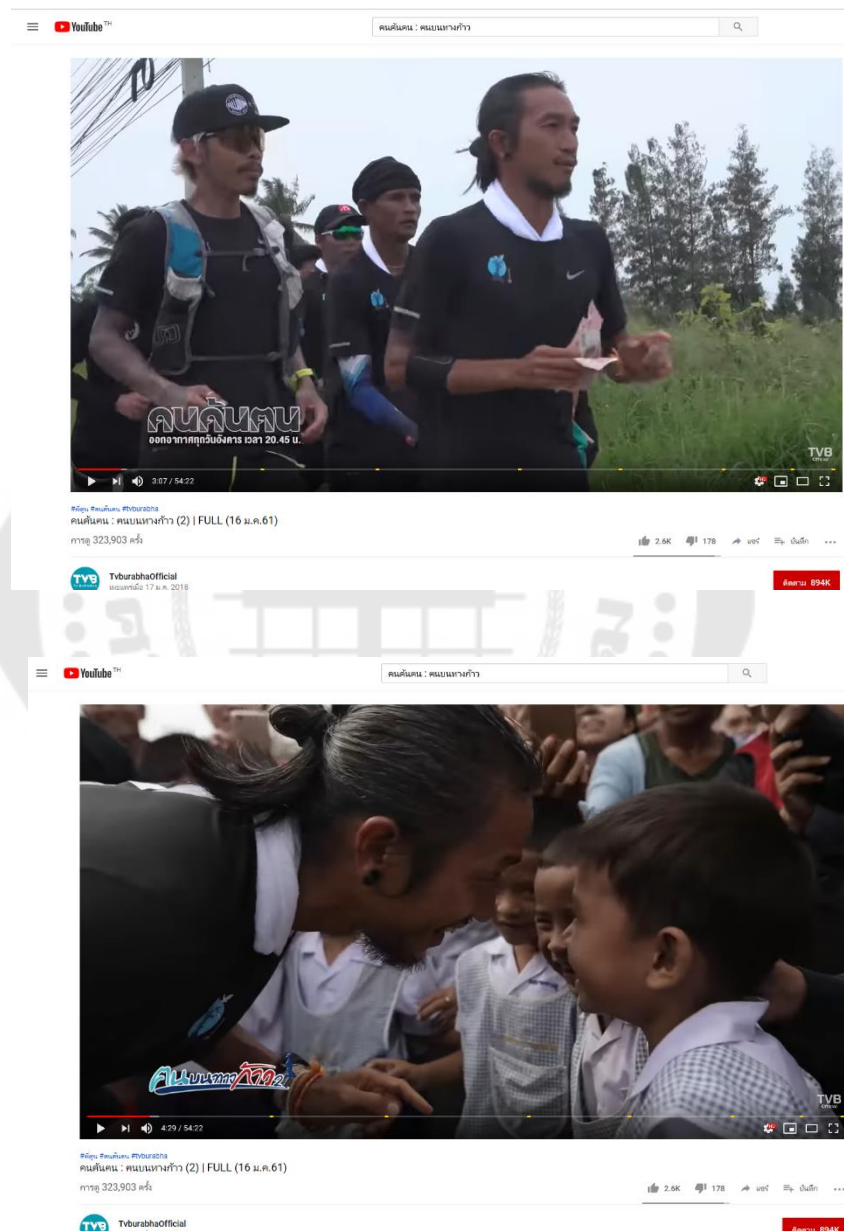
3. ขั้นสรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม และผู้วิจัยเน้นย้ำให้นักเรียนเห็นถึงตัวอย่างของบุคคลต้นแบบที่ได้นำมาให้นักเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ในกิจกรรมครั้งนี้ว่า คนเราทุกคนสามารถทำประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ ถ้าเริ่มพัฒนาจากจิตใจของตนเองก่อน มีใจอาสา มีใจที่อยากจะช่วยเหลือ อยากทำเพื่อผู้อื่นมากกว่าตนเองจะช่วยให้เราเป็นคนที่มีจิตสาธารณะ เป็นคนดีของสังคม และร่วมกันพัฒนาประเทศชาติต่อไป สุดท้ายผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการเข้าร่วมโปรแกรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลที่มีจิตสาธารณะที่เป็นบุคคลต้นแบบในสังคมไทยและพฤติกรรมของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ รวมถึงสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการร่วมทำกิจกรรม

ตัวอย่างคลิปวิดีโอ คนค้นคน : คนบนทางก้าว

อ้างอิงจาก <https://www.youtube.com/watch?v=2IHASS79mdc>

ใบความรู้ บุคคลตัวอย่าง ตูน บอดี้สแลมและก้าวคนละก้าวสร้างให้แก่สังคม

หัวใจกล้าแกร่ง “**ตูน อาทิวราห์ คงมาลัย**” หรือศิลปินชื่อดังจากวง “**บอดี้สแลม**” ขอทำสถิติให้ตัวเอง โดยการวิ่งไกลที่สุดในชีวิตจากสุดใต้เหนือแดนอุบลรณรงค์ทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลที่ยังขาดแคลน และตอนนี้ “ตูน บอดี้สแลม” เป็นหนึ่งศิลปินเบอร์ต้น ๆ ที่เป็นเหมือนแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตให้กับคนมากมาย และกลายเป็นฮีโร่ที่คนไทยทั้งประเทศ

ตูน อาทิวราห์ คงมาลัย เกิดเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันอายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนสุพรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนการศึกษาในระดับมัธยมจบจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รุ่น 115 (OSK115) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อตอนเรียนจบเคยทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินสายการบินกัมพูชาแอร์ไลน์ อยู่ประมาณ 2 ปี

โครงการวิ่งการกุศล “**ก้าวคนละก้าว**” โดยอาสาใช้พลังขาตัวเองวิ่งทางไกล ระยะทาง 400 กิโลเมตร จุดเริ่มต้นจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยไปสิ้นสุด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เลยตั้งคำถามว่าจะไหวหรือ!! แต่เห็นรูปร่างอย่างพี่ตูน ผอมแห้งแรงน้อยแบบนี้ ไม่รู้ว่าจะถึงจุดเส้นชัยเมื่อไหร่ ยิ่งเห็นโปรแกรมการวิ่ง 40 กม./วัน คือเป็นการวิ่งไปพักไป มีเป้าหมายเดียวคือ ต้องการระดมทุนทรัพย์จัดซื้อเครื่องแพทย์ที่ยังขาดแคลนให้กับโรงพยาบาลบางสะพาน ยิ่งตอนนี้โรงพยาบาลน้ำกำลังท่วมหนักอยู่ และเชื่อว่าความพยายาม ความศรัทธาของคนไทยที่อยากมีส่วนร่วมในการทำบุญครั้งนี้ น่าจะได้เม็ดเงินตามเป้าหมายแน่ สิ่งหนึ่งที่ต้องขอชื่นชมกับการเสียสละของตูนครั้งนี้ ในฐานะที่เป็นผู้ให้ คนบันเทิงน่าจะดูเป็นแบบอย่างที่ดี เรื่องการปลูกต้นความคิด ทำความดีเพื่อสังคม อยากให้คนรุ่นใหม่ดูเป็นตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด าก็ตาม ซึ่งดาราที่มีจิตสาธารณะแบบนี้ แคหยาดเหงื่อที่ตูนยอมสละเพื่อสังคมครั้งนี้ มีคุณค่ามหาศาลที่จะช่วยชีวิตผู้ป่วย (<https://www.posttoday.com/social/general/524926>)

ใบงาน

บุคคลตัวอย่างในสังคมไทย

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

1. หลังจากได้ศึกษาบุคคลตัวอย่างในสังคมไทยนักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2. บุคคลตัวอย่างได้ทำประโยชน์อะไรบ้างให้กับสังคมไทย

.....

.....

3. สิ่ง queบุคคลตัวอย่างได้ปฏิบัติเกิดประโยชน์กับใครบ้าง มีข้อดีอย่างไร

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าการทำประโยชน์เพื่อสังคมของบุคคลตัวอย่างเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะอย่างไร

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมตัวอย่างในเรื่องของการทำประโยชน์เพื่อบุคคลอื่นมาปรับใช้กับตนเองอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่ 6

เรื่อง การร่วมกันทำจิตอาสาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้น่าอยู่

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนเรียนรู้การมีจิตอาสา สามารถพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะและทำเพื่อส่วนรวม
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแล รักษาบริเวณต่าง ๆ และร่วมกันรณรงค์ให้โรงเรียนสะอาดและน่าอยู่มากขึ้น

แนวคิดสำคัญ

การช่วยกันดูแล รักษาความสะอาดภายในโรงเรียนการที่เราดูแลบริเวณต่างๆของโรงเรียนให้มีความสะอาด น่าเรียนอยู่เสมอจะมีผลดีต่อนักเรียนเองและส่งเสริมให้นักเรียนคนอื่นๆได้ประโยชน์ อยากจะปฏิบัติตามนักเรียนเพื่อการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน (<https://sites.google.com/site/kunkrujaideetukkorn/>)

สื่อและอุปกรณ์

1. รูปภาพ ระเบียบการใช้อาคาร สถานที่ที่นักเรียนต้องปฏิบัติ
2. รูปภาพ ความสะอาด เรียบร้อยตามบริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียน
3. อุปกรณ์ทำความสะอาด เช่น ไม้กวาด ถังน้ำ ผ้าเช็ด เป็นต้น
4. ใบงาน “ จิตอาสา พัฒนาโรงเรียน ”

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้าพร้อมทั้งชี้แจงว่าในวันนี้ นักเรียนจะได้ร่วมกันทำจิตสาธารณะและพัฒนาโรงเรียนด้วยกัน

1.2 ผู้วิจัยชวนนักเรียนพูดคุยเกี่ยวกับกฎ ระเบียบการใช้อาคาร สถานที่ที่นักเรียนต้องปฏิบัติซึ่งมีอยู่ตามอาคารเรียนในบริเวณโรงเรียน เพื่อทบทวนว่านักเรียนได้สังเกตเห็นและปฏิบัติตามบ้างหรือไม่ และหากไม่ได้ปฏิบัติจะเกิดผลเสียอย่างไร

1.3 ผู้วิจัยชวนให้นักเรียนเรียนรู้จิตอาสาต่าง ๆ ที่เราจะทำได้ในวันนี้ และกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันพัฒนาโรงเรียนผ่านรูปภาพความสะอาด เรียบร้อยตามบริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นตอนกิจกรรม

- 2.1 ผู้วิจัยแจกใบงาน “จิตอาสา พัฒนาโรงเรียน” ให้นักเรียนแต่ละคน
- 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 3 - 5 คน โดยที่ผู้วิจัยแบ่งบริเวณที่นักเรียนจะร่วมกันทำจิตสาธารณะโดยแต่ละกลุ่มจะได้บริเวณที่แตกต่างกัน ได้แก่ บริเวณอาคาร 1 บริเวณอาคาร 2 บริเวณอาคาร 3 บริเวณอาคาร 4 บริเวณอาคาร 5 บริเวณหน้าเสาธง บริเวณหอประชุม บริเวณโดม เป็นต้น
- 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับอุปกรณ์ในการทำความสะดวก
- 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ว่าบริเวณที่ตนเองได้รับมอบหมายนั้น นักเรียนควรจะพัฒนาอะไรบ้าง ก่อนที่จะลงไปปฏิบัติจริง
- 2.5 ผู้วิจัยชี้แจงนักเรียนว่าในการปฏิบัติจิตสาธารณะในวันนี้ให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมลงในใบงานและถ่ายรูปกิจกรรม
- 2.6 ผู้วิจัยปล่อยนักเรียนออกไปตามบริเวณที่ได้รับมอบหมายโดยที่ผู้วิจัยให้รุ่นพี่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมาช่วยควบคุม ให้คำปรึกษา และดูแลรุ่นน้องในการทำกิจกรรมครั้งนี้ โดยใช้เวลาประมาณ 30 - 40 นาที

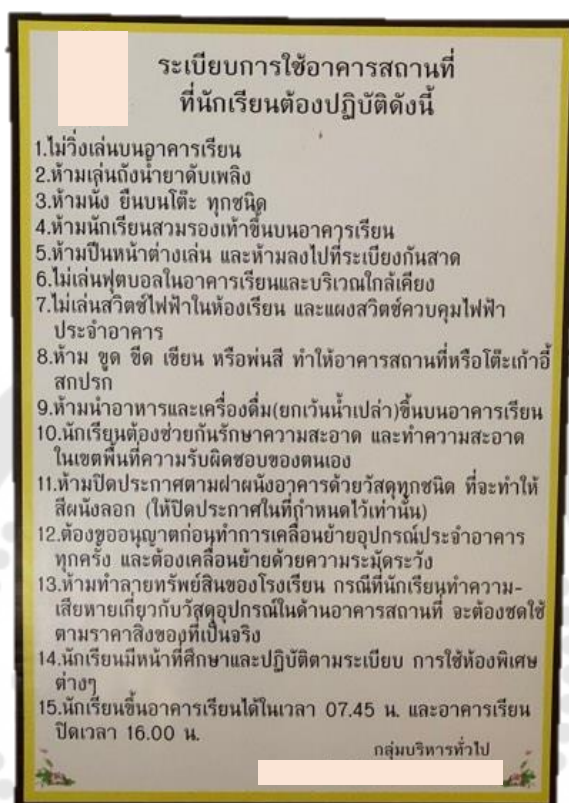
3. ขั้นสรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม และเน้นย้ำถึงการช่วยกันดูแล รักษาความสะอาดภายในโรงเรียนการที่เราดูแลบริเวณต่างๆ ของโรงเรียนให้มีความสะอาด น่าเรียนอยู่เสมอจะมีผลดีต่อนักเรียนเองและส่งเสริมให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้ประโยชน์ อยากจะปฏิบัติตามนักเรียนเพื่อการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการให้ความร่วมมือในกิจกรรมอาสาพัฒนาโรงเรียน ดูแลความสะอาดบริเวณต่าง ๆ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ การมีส่วนร่วมในการช่วยดูแล แก้ปัญหา และรักษาโรงเรียนให้สะอาด

รูปภาพ ระเบียบการใช้อาคาร สถานที่ที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

สถานที่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

รูปภาพความสะอาด เรียบร้อยตามบริเวณต่างๆ ภายในโรงเรียน

สถานที่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ใบงาน
จิตอาสา พัฒนาโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบงานต่อไปนี้

บัณฑิตที่นักเรียนได้รับ มอบหมาย คือ	รูปภาพกิจกรรม จิตสาธารณะ พัฒนาโรงเรียนของนักเรียน
---	---

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้างหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมจิตสาธารณะ พัฒนาโรงเรียน
.....
.....
- นักเรียนคิดว่ากิจกรรมจิตสาธารณะ พัฒนาโรงเรียนเกิดประโยชน์กับใครบ้าง อย่างไร
.....
.....
.....
- นักเรียนคิดว่ากิจกรรมจิตสาธารณะ พัฒนาโรงเรียนช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในเรื่องใดบ้าง จงอธิบาย
.....
.....
.....

- นักเรียนคิดว่าจะมีแนวทางใดบ้างที่จะช่วยส่งเสริมจิตสาธารณะภายในโรงเรียนของเรา
.....
.....
.....

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครั้งที่ 7

เรื่อง การรู้จักแบ่งปันโดยการใช้ของส่วนรวมร่วมกันอย่างเหมาะสม

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนเรียนรู้คุณค่าของการแบ่งปันและการใช้ของส่วนรวมร่วมกันอย่างเหมาะสม
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อตนเองและเพื่อส่วนรวม

แนวคิดสำคัญ

การที่เราเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะได้นั้น เราต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมร่วมกัน ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปัน เช่น แบ่งปันสิ่งของ ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังแรงกาย แรงใจ และไม่ปิดกั้นหรือกีดกันเมื่อมีการใช้สิ่งของสาธารณะสมบัติต่าง ๆ มีความเสียสละสิ่งที่ตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเผื่อแผ่ให้กับส่วนรวมสังคมให้เกิดประโยชน์และความสุข (http://kijakran.rpu.ac.th/template2/article_inside.php?article_id=141)

สื่อและอุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอ Give : การให้คือการแบ่งปันที่ยิ่งใหญ่
2. ใบงาน การแบ่งปันที่ยิ่งใหญ่

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้า

1.2 ผู้วิจัยตั้งคำถามว่า “ตั้งแต่ตื่นมาโรงเรียนในวันนี้ นักเรียนได้ทำประโยชน์ช่วยเหลือหรือแบ่งปันอะไรกับผู้อื่นบ้าง” ให้นักเรียนตอบเป็นรายบุคคล

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยชวนนักเรียนให้คิดตามเกี่ยวกับเรื่องการแบ่งปันเป็นจุดเริ่มต้นของการมีจิตสาธารณะ โดยการอธิบายภาพรวมของการแบ่งปันว่าเป็นลักษณะของการมอบสิ่งดี ๆ ให้กับผู้อื่น การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รับซึ่งสิ่งดี ๆ เช่น การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุข การมอบสิ่งของบริจาคต่าง ๆ ร่วมถึงการทำความดีก็ถือว่าเป็นการแบ่งปันที่มีคุณค่าทางจิตใจเช่นกัน

- 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 5 คน

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนชมคลิปวิดีโอ Give : การให้ คือการแบ่งปันที่ยิ่งใหญ่ (<https://www.youtube.com/watch?v=Y-EEON0oJOU>) และให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ลงในใบงาน “ การแบ่งปันที่ยิ่งใหญ่ ” ว่าในคลิปวิดีโอมีการแบ่งปัน การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม การทำประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งหมดคือเหตุการณ์ เหตุการณ์อะไรบ้างและอธิบายว่าเหตุการณ์เหล่านั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมอย่างไร

2.4 ผู้วิจัยให้ตัวแทนของกลุ่มออกมาอธิบายหน้าชั้นเรียน

3. ขั้นสรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายกิจกรรมกลุ่ม และครูได้เน้นย้ำและสรุปให้นักเรียนเข้าใจว่า การที่เราเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะได้นั้น เราต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้รู้จักแบ่งปัน เช่น แบ่งปันสิ่งของ ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงใจ ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งของตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเผื่อแผ่ให้กับส่วนรวมสังคมให้เกิดประโยชน์และความสุข

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. สังเกตจากการอภิปรายหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับการแบ่งปันที่ยิ่งใหญ่และการทำประโยชน์ต่าง ๆ

นักเรียนคิดว่า การแบ่งปัน และการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมมีข้อดีอย่างไรบ้าง

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

นักเรียนคิดว่าการเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเริ่มต้น การแบ่งปัน ในเรื่องอะไรบ้าง

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครั้งที่ 8

เรื่อง การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมร่วมกันอย่างถูกต้อง

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม
2. นักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมและคอยแนะนำ ช่วยเหลือผู้อื่นได้

แนวคิดสำคัญ

การใช้สิ่งของร่วมกันในสังคม คุณลักษณะสมบัติส่วนรวมและมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้แกกันและกัน การปลูกฝังหรือเสริมสร้างไว้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้น ควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ เช่น การใช้ห้องสมุดร่วมกันในโรงเรียน การใช้ห้องน้ำอย่างถูกต้อง เป็นต้น (<https://www.gotoknow.org/posts/536069>)

สื่อและอุปกรณ์

1. สถานการณ์ตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้า

1.2 ผู้วิจัยตั้งคำถามว่า “นักเรียนสังเกตเห็นของส่วนรวมใดบ้างในบริเวณโรงเรียนของเรา ”

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 - 8 คน

2.2 ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับของส่วนรวมในโรงเรียนของเราคือ สิ่งของ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ต่างๆ ในโรงเรียนของเราที่นักเรียนทุกคนในโรงเรียนมีสิทธิใช้และร่วมกันดูแลรักษา

2.3 ผู้วิจัยแจกใบสถานการณ์ตัวอย่างที่เกี่ยวกับการแบ่งปัน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจในเหตุการณ์นั้น ๆ

2.4 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ตัวอย่างว่าพฤติกรรมนั้นเหมาะสมหรือไม่ ควรแก้ไขอย่างไร พร้อมทั้งเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักของการใช้สิ่งของร่วมกัน

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติกลุ่มละ 3 - 5 นาที และเมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติเสร็จแล้วผู้วิจัยเสริมความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม

3. ขั้นสรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายกิจกรรมกลุ่มและครูได้นิยามในเรื่องการใช้สิ่งของที่เป็นส่วนรวม การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของที่เป็นส่วนรวม ซึ่งหากนักเรียนเริ่มต้นจากในโรงเรียนแล้วก็จะส่งผลไปถึงสังคมและประเทศชาติต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น พฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการใช้ของส่วนรวมร่วมกันอย่างถูกต้อง
2. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติในเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

สถานการณ์ตัวอย่าง

ตอนพักกลางวันเจ๊กับก๊ี้จะมานั่งกินข้าวโต๊ะประจำ เมื่อกินเสร็จก็นั่งคุยกันเป็นเวลานาน ไม่สนใจว่าคนอื่นจะมีที่นั่งกินข้าวหรือไม่ก็ตาม

แดนเป็นลูกชายของป้าร้านขายอาหารกลางวันเมื่อถึงเวลากินข้าวแดนก็จะเดินไปลัดแถวเพื่อนคนอื่นโดยไม่สนใจว่าใครต่อแถวอยู่

มดปวดท้องมากจึงรีบวิ่งเข้าห้องน้ำเมื่อทำธุระเสร็จก็นำกร๊ีบเดินออกมาโดยไม่สนใจที่จะราดน้ำในห้องน้ำ

เบสค้นหาหนังสือประวัติศาสตร์เพื่อเอาไปทำรายงานส่งครูพอเจอเนื้อหาที่สนใจเบสจึงฉีกหน้านั้นและซ่อนหนังสือไว้ในชอกโต๊ะ

สถานการณ์ตัวอย่าง (ต่อ)

เตยซื้อขนมและน้ำหวานมากินที่โต๊ะในตอน
คาบว่างแล้วทำน้ำหวานหกเต็มโต๊ะ เตยเลย
ชวนเพื่อนย้ายโต๊ะใหม่เพราะโต๊ะนี้สกปรก

กอล์ฟและเพื่อนๆเล่นบาสเสร็จและถึงเวลา
เข้าเรียนจึงเอาลูกบาสไปซ่อนเพื่อจะได้
กลับมาเล่นอีกในวันพรุ่งนี้

อ้างอิงจาก <https://www.thairath.co.th/content/990045>

โปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่ 9 ปัจฉิมนิเทศ

เรื่อง การปัจฉิมนิเทศหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกละทบทนกิจกรรมตลอดระยะเวลาเข้าร่วมโปรแกรม

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและแบ่งปันจิตสาธารณะที่มีในตนเองให้กับผู้อื่น

แนวคิดสำคัญ

จิตสาธารณะ นั้นมีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น คนเราเมื่อมาอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เราไม่สามารถอยู่คนเดียวได้โดยไม่ต้องพึ่งพาสิ่งเหล่านี้ และเราเองก็สามารถที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมได้โดยเริ่มที่ตนเองก่อนและไม่หวังผลตอบแทนใดเมื่อเรามีจิตสาธารณะในตนเองแล้วจะสามารถแบ่งปันและช่วยเหลือสังคมให้น่าอยู่ต่อไป (http://praewa.ksu.ac.th/new2017/file/20170317_2963416181.pdf)

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษหัวใจแห่งจิตสาธารณะ
2. ของขวัญเพื่อเป็นการขอบคุณในการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นเริ่มต้นกิจกรรม

ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนความรู้สิ่งที่ได้ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาทั้งหมด 8 ครั้ง และให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกจิตสาธารณะ (Passport Public Mind) เพื่อรายงานความคืบหน้าครั้งสุดท้าย พร้อมทั้งชี้แจงว่าในวันนี้ นักเรียนจะได้ร่วมกันทำกิจกรรมกันเป็นครั้งที่ 9 และเราจะเสร็จสิ้นกิจกรรมทั้งหมด

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมทั้งหมดที่ผ่านมาและสุ่มนักเรียนตอบคำถามสั้น ๆ

- 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดนั่งล้อมวงเป็นวงกลมกลุ่มใหญ่

2.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษหัวใจแห่งจิตสาธารณะ และให้นักเรียนเขียนความรู้สึกในการร่วมกิจกรรมที่ผ่านมาและประเมินตนเองโดยให้คะแนนจิตสาธารณะของตนเองจาก 1 - 10 ว่าให้คะแนนตนเองเท่าไร พร้อมทั้งบอกเหตุผล

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนยื่นขึ้นและอธิบายความรู้สึกของตนเองให้เพื่อนในวงได้รับฟัง โดยครูสุ่มคนแรกและวนขวามือไปเรื่อย ๆ จนครบทุกคน

3. ขั้นสรุปกิจกรรม

3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม และผู้วิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะว่า “จิตสาธารณะของคนเรานั้น หากเราสามารถสร้างให้เกิดกับตนเอง ประพฤติและปฏิบัติเสมอ จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวม การกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนสร้างคุณค่าให้กับตนเองและผู้อื่น หากเราไม่หวังสิ่งใดตอบแทน พร้อมให้ด้วยความเสียสละ ไม่คาดหวังใด ๆ ยิ่งสร้างความสุขและเสริมสร้างให้เราเป็นบุคคลที่ดี ช่วยพัฒนาสังคม ประเทศชาติต่อไปได้ ”

3.2 ครูมอบของขวัญเพื่อเป็นการขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอมาและขอให้นักเรียนทุกคนเป็นคนดีมีจิตสาธารณะ และประสบความสำเร็จในชีวิตข้างหน้าต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามในระหว่างการทำกิจกรรมและพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการร่วมทำกิจกรรมปัจฉิมนิเทศหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กระดาษหัวใจแห่งจิตสาธารณะ

ด้านหน้า

ชื่อ.....

ชั้น.....

เลขที่.....

ด้านหลัง

ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรม

.....

.....

.....

ให้ระดับคะแนนตนเอง.....

เพราะ.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวปัญญพร สอนพุด
วัน เดือน ปี เกิด	2 มิถุนายน 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดศรีสะเกษ
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	32/98 ซอยรังสิต-นครนายก 28/1 ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12130

